

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

50 χρόνια πριν...

ΤΕΥΧΟΣ 88 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπογραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 45ος - Αρ. Φύλλον 88 - Ιανουάριος-Ιούνιος 2010

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών

“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Αγλαΐρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη

Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Γεν. Γραμ.: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπτου

Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης

Ειδ. Γραμ.: Μάρκος Οικονόμου

Σύμβουλος Τύπου: Σπύρος Κρίκος

Σύμβουλος: Χρήστος Μουτογιάννης

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και
Δημήτριος Κρίκος

2003 - Οι δημοσιογράφοι:

· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231

E-mail: bily@otenet.gr

· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348

E-mail: skrikos@tivonews.gr

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη

Διεύθυνση: Αγλαΐρου 19-21, 117 41 Αθήνα.

Τηλ. 210 9238197, Fax: 210 9218177,

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Φοοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε., Γερανίων 7,

Τηλ. 210 5244309, e-

mail: kaligoul@ath.forthnet.gr

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 20

Εξωτερικού \$ 50

Εταιρειών, ΝΠΙΔ Ευρώ 30

Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Φωτογραφία εξωφύλλου: Οι μαθητές της σχολικής χρονιάς 1960-61.

Φωτογραφία της Λαμπρινής Τριχιά - Κάλλη (ΗΠΑ)

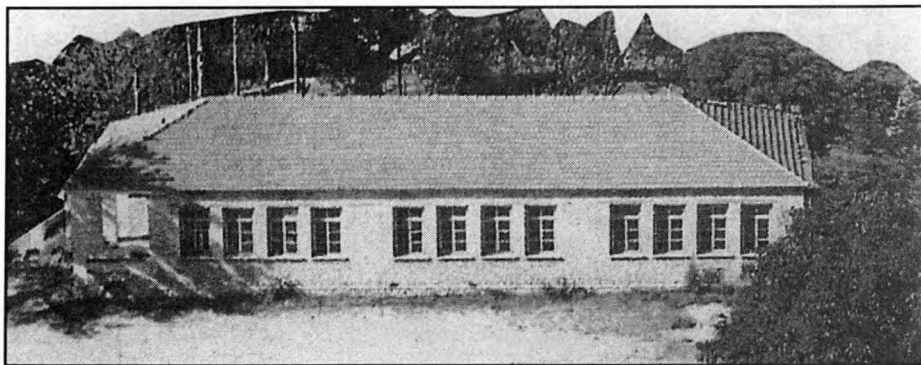
Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Η χρονοβόρα διαδικασία επισκευής της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού, επιτέλους, έλαβε τέλος. Βέβαια, η Αδελφότητα, όπως και όλοι οι Μικροχωρίτες, ξέραμε πόσο αναγκαία ήταν η επισκευή του κτιρίου, όπως ξέραμε ότι η σταθερότητα του κτιρίου ήταν και η βασική προϋπόθεση του Υπουργείου Πολιτισμού για κάθε μουσειακό χώρο. Με όλα αυτά κατά νου, το 2004, η Αδελφότητα ξεκίνησε την προσπάθεια εξεύρεσης των χρημάτων που χρειαζόνταν για την επισκευή του κτιρίου. Μετά από άκαρπες υποσχέσεις παραγόντων και μη, η Αδελφότητα προχώρησε στη σύνταξη τεχνικής έκθεσης από αρμόδιο μηχανικό και υπέβαλε αίτηση με πλήρη φάκελο στο Υπουργείο Πολιτισμού για να ενταχθεί στο Ε.Π. “Πολιτισμός”. Όμως, στις 9/8/2006, το Υ. Π. απάντησε ότι η πρότασή μας δεν πρόλαβε να αξιολογηθεί γιατί τελείωσαν τα χρήματα και το σχετικό πρόγραμμα έκλεισε. Κατόπιν αυτού, η Αδελφότητα απευθύνθηκε στον Νομάρχη Ευρυτανίας κ. Κώστα Κοντογεώργο, ο οποίος έκανε αμέσως δεκτό το αίτημά μας. Όμως η γνωστή ελληνική γραφειοκρατία, που θέλει να γίνουν όλα όσα επιβάλλει η νομοθεσία, έχει τους δικούς της ρυθμούς. Η τεχνική έκθεση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχίας Ευρυτανίας έγινε στις 13/4/2006. Η απόφαση έγκρισης ποσού 100.000 € για την επισκευή πάρθηκε στις 15/11/2006. Ακολούθησε η δημοπράτηση του έργου και οι εργασίες άρχισαν το 2007. Τα χρήματα όμως δεν έφτασαν για να γίνουν όλα όσα περιλαμβάνονταν στην τεχνική έκθεση. Στις 12/10/2007 η Νομαρχία εγκρίνει πρόσθετο ποσό 30.000 € για την αποπεράτωση των επισκευών. Ακολουθούν οι δημοπρατήσεις, οι οποίες όμως αποβαίνουν άκαρπες. Κανένας εργολάβος δεν προσφερόταν να αναλάβει το έργο. Έτσι, το τελευταίο μέρος των επισκευών κατάφερε να γίνει το 2009. Το ίδιο καλοκαίρι και ενώ η Αδελφότητα ετοιμαζόταν να αρχίσει την ελπιδοφόρα έκθεση των εκθεμάτων, διαπιστώνεται ότι τα κουφώματα του κτιρίου χρειαζόνταν άμεση αντικατάσταση, γιατί άφηναν το νερό της βροχής να πλύνει μέσα στο κτίριο. Νέος αγώνας δρόμου αρχίζει για την Αδελφότητα, που, αυτή τη φορά, βρήκε ανταπόκριση από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος, καθ. Παντελή Σκλιά. Η τεχνική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας (ΔΕΚΕ) έγινε στις 13/9/2009. Χρειάστηκαν δύο δημοπρατήσεις, στις 22/9/2009 και 13/10/2009, για να δοθεί η εργολαβία του έργου. Ευτυχώς, οι εργασίες προχώρησαν γρήγορα και ολοκληρώθηκαν την άνοιξη του 2010.

Έτσι έληξε η τετραετής διαδικασία επισκευής της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας. Ο χώρος του Μουσείου έχει πλήρως ανακαινισθεί. Έχει αποκατασταθεί η σταθερότητα του κτιρίου με περιμετρικό σενάζ από οπλισμένο σκυρόδεμα, η στέγη του έχει αντικατασταθεί και οι ρωγμές στην τοιχοποιία αντιμετωπίστηκαν με τσιμέντο-ενέσεις. Εσωτερικά, τοποθετήθηκε οροφή με θερμο-ηχομόνωση και σύστημα κλιματισμού με δυνατότητα απορρόφησης της υγρασίας. Το κτίριο εφοδιάστηκε με τουαλέτα, με υδραυλική και νέα ηλεκτρική εγκατάσταση. Όλοι οι εσωτερικοί τοίχοι έχουν ανανεωθεί, τα κουφώματα έχουν αντικατασταθεί από παράθυρα με θερμομονωτικά τζάμια και η ξύλινη πόρτα της εισόδου αντικαταστάθηκε με καινούργια. Το εξωτερικό πλατύσκαλο της εισόδου έχει αντικατασταθεί με μαρμαρόπλακες, η τοιχοποιία του έχει αρμολογηθεί και ο πλαϊνός τσιμεντένιος διάδρομος του κτιρίου έχει στρωθεί με χονδρόπλακες. Στις αίθουσες έχουν τοποθετηθεί κατάλληλα

φωτιστικά, εκθεσιακές προθήκες και σύστημα ασφαλείας G4S, ενώ το εξωτερικό του κτιρίου φωτίζεται με κατάλληλους προβολείς κ.ά.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας Μικροχωριτών θέλουν να ευχαριστήσουν, για μια ακόμη φορά, τους μεγάλους χορηγούς (Νομαρχία Ευρυ-

τανίας - Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος - Δήμο Ποταμιάς), τους δωρητές, τους αρωγούς και όλα τα τακτικά μέλη της Αδελφότητας που συνέβαλαν και συνεχίζουν να συμβάλουν για την ολοκλήρωση αυτού του σημαντικού έργου για το χωριό μας.

Όλο το εκθεσιακό υλικό, που είχαμε καταφέρει να συγκεντρώσουμε ως τώρα, έχει αξιοποιηθεί όσο καλύτερα γινόταν και επανατοποθετείται με χρονολογική-θεματική σειρά στις αίθουσες του μουσείου, ώστε να μπορεί ο επισκέπτης να πάρει μια γεύση από τη ζωή και δράση των κατοίκων του χωριού στα χρόνια που πέρασαν.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης που ζούμε, το ενδιαφέρον για κάθε τι παραδοσιακό όλο και μεγαλώνει, με αποτέλεσμα να κάνει τα τοπικά μουσεία χώρους με ξεχωριστή σπουδαιότητα. Δεν είναι τυχαίο που σήμερα και το παραμικρό χωριό θέλει να έχει ένα χώρο που θα στεγάζει και θα διαφυλάσσει την ιστορική και πολιτισμική του κληρονομιά. Αυτός είναι και ο σκοπός του Μουσείου του Μικρού Χωριού: Να διασώσει και να προβάλει την ιστορική πορεία του τόπου μας και τη δημιουργικότητα των ανθρώπων του. Να προσελκύσει τη λαογραφική περιέργεια των επισκεπτών αναδεικνύοντας τις ιδιαιτερότητες του χωριού μας και να συμβάλει στην αναπτυξιακή πορεία του χωριού.

Στόχος της Αδελφότητας ήταν και είναι το Μουσείο να είναι καλά φροντισμένο και προσιτό στους επισκέπτες. Για να γίνει όμως αυτό χρειάζεται να πλαισιωθεί από την αγάπη, τη φύλαξη και την οικονομική στήριξη όλων των Μικροχωριτών. Χρειάζεται την έμπρακτη απόδειξη όλων ότι πράγματι θέλουμε το Μουσείο μας να παραμένει ανοιχτό, όσο περισσότερο γίνεται.

Περασμένα αλλά όχι ξεχασμένα

Επειδή η λήθη του χρόνου συχνά επισκιάζει, ηθελημένα ή όχι, δράσεις του χωριού, που έγιναν με πολύ μόχθο, προσωπικές θυσίες, εθελοντική δουλειά αλλά και με σύμπνοια, συνεργασία και μεράκι, καλό είναι να τα υπενθυμίζουμε ώστε να παραμένουν στη μνήμη όλων μας και ιδιαίτερα για τις μελλοντικές γενιές (*Res scripta manent, verba Volant*). Το παρόν τεύχος ασχολείται με την ιστορία του κτιρίου, που στεγάζει τα τεκμήρια ζωής και δράσης των ανθρώπων του χωριού στους προηγούμενους αιώνες, δηλ. με το κτίριο του Μουσείου του **Μικρού Χωριού**.

Η ιστορία του κτιρίου, που στεγάζει σήμερα το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του χωριού, άρχισε το 1929. Ο τότε δάσκαλος του χωριού, **Γεώργιος Εθ. Παπαδής** ανέλαβε την πρωτοβουλία ανοικοδόμησης ενός καινούργιου σχολικού κτιρίου, γιατί το παλιό σχολείο, που είχαν ανεγείρει οι Κωνσταντινουπολίτες του χωριού μας, ήταν πολύ μικρό για τους πολλούς μαθητές του (120) αηλιά και ετοιμόρροπο. Όπως ήταν φυσικό, τόσο το Δ.Σ. της Κοινότητας όσο και όλοι οι χωριανοί ενθουσιάστηκαν με την ιδέα αυτή. Η πρώτη τους κίνηση ήταν να επιλέξουν την τοποθεσία που θα χτιζόταν το σχολείο. Πιο κατάλληλη κρίθηκε η τοποθεσία δίπλα στην νεόκτιστη τότε κεντρική εκκλησιά του χωριού. Ο χώρος όμως αυτός ήταν ιδιωτικός και το Υπουργείο Παιδείας χορηγούσε πίστωση σε κοινότητες που κατείχαν κατάλληλο οικοπέδο. Έτσι, το Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού αποφάσισε να προχωρήσει σε απαλλοτρίωση των κτημάτων. Για να συγκεντρωθούν τα

χρήματα της απαλλοτρίωσης ξεκίνησε έρανος ανάμεσα στους απανταχού Μικροχωρίτες, ενώ ταυτόχρονα έγινε προσφυγή στο δικαστήριο για να αποφασισθεί η αξία της γης για την αποζημίωση των ιδιοκτητών. Η δικαστική απόφαση αναγκαστικής απαλλοτρίωσης βγήκε δυο χρόνια αργότερα και δημοσιεύθηκε στο υπ' αρ. 28 φύλλο της Εφημερίδας Κυβερνήσεως, στις 2 Φεβρουαρίου 1932.

Για την ιστορία, ας σημειωθεί ότι εκείνη την εποχή (1928-32) έπνεε ένας αναγεννητικός άνεμος, ένα κλίμα εκσυγχρονισμού σε πολλούς τομείς, μεταξύ των οποίων και της παιδείας, από την τότε κυβέρνηση των Φιλελευθέρων.

Σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση, απαλλοτρίώθηκαν 1.212,36 τ.μ. ως εξής: Το κτήμα

Γεωργίου Πασπάλη εκτάσεως 706,92 τ.μ., το κτήμα Δημ. Κ. Ζορμπαλά εκτάσεως 75,92 τ.μ., το κτήμα Ιωάννη Γιοβάνη εκτάσεως 68,80 τ.μ., και το κτήμα Αθανασίου Μανίκα εκτάσεως 360,72 τ.μ. Για μεν τα κτήματα των Πασπάλη και Ζορμπαλά η αποζημίωση ορίσθηκε σε 11,25 δραχμές ή 0,75 μεταλλικές δραχμές το τετραγωνικό μέτρο για δε τα κτήματα των Γιοβάνη και Μανίκα σε 30 δραχμές ή 2 μεταλλικές το τ.μ. Το συνολικό κόστος απαλλοτριώσεως ήταν 26.192,55 δραχμές. Το χρηματικό αυτό ποσό κατατέθηκε στο Ταμείο Παρακαταθηκών για να εισπραχτεί από τους δικαιούχους, μερικοί απ' τους οποίους βρίσκονταν στην Κωνσταντινούπολη.

Το οικόπεδο του σχολείου συνόρευε με τον τοίχο του προαυλίου της Μεταμόρφωσης (που δεν υπάρχει σήμερα) στα βόρεια και με το μονοπάτι που οδηγούσε στο παλιό νεκροταφείο (σημερινή παιδική χαρά), στα νότια. Ανατολικά συνόρευε με το κτήμα της Καναβίνας (το σημερινό οικόπεδο του Ξενώνα "Μέρσερ") και δυτικά με το δρόμο προς το Καμπαναριό.

Τα σχέδια για το νέο κτίριο δόθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας και η ανοικοδόμηση έγινε "με αγώνες και θυσίες ανεξαιρέτως όλων των χωριανών", όπως γράφει ο αείμνηστος δάσκαλος Γεώργιος Παπαδής. Όλοι δούληψαν με αυταπάρηση και ζήλο.

Δεκαετία του 1930: Μαθήματα χορού στο προαύλιο του σχολείου.

Έφτιαχναν τον ασβέστη στην Κερασιά, έβγαζαν την πέτρα και έκοβαν την Ξυθεία στο Κρι. Απ' το ποτάμι έφερναν τον άμμο. Έσκαβαν θεμέλια, βοηθούσαν τους μαστόρους, κουβαλούσαν τα υλικά. Οι νοικοκυρές μαγείρευαν για τους μαστόρους και ένα σωρό άηλα. "Ενθυμούμαι τον ενθουσιασμό και με πιάνει ρίγος από συγκίνηση", γράφει ο Γ. Παπαδής, που συνεχίζει: "Εστοίχισε το νέο διδακτήριο περί τις 550.000 δρχ. της εποχής εκείνης εκτός της προσωπικής εργασίας, από τις οποίες 250.000 από προαιρετικό έρανο και 300.000 βοήθημα του Υπουργείου".

Το σχολείο ολοκληρώθηκε το καλοκαίρι του 1933. Είχε ευρύχωρο διάδρομο, γραφείο και τρεις αίθουσες διδασκαλίας γιατί το σχολείο χτίστηκε ως τριθέσιο. Επειδή όμως λειτουργούσε ως διθέσιο (με δύο δασκάλους) χρησιμοποιήθηκαν η πρώτη και η τρίτη για διδασκαλία και η μεσαία για σχολικές εκδηλώσεις και τα μαθητικά συσσίτια, που λειτουργούσαν τότε για άπορους μαθητές. Για το σκοπό αυτό η μεσαία αίθουσα είχε υπερυψωμένη μόνιμη σκηνή με αυλαία και μια μεγάλη σπαστή πόρτα που της επέτρεπε

να ενώνεται με τη διπλανή για τις ανάγκες των σχολικών γιορτών. Τα 19 μεγάλα παράθυρα και από τις τρεις όψεις του κτιρίου έδιναν άπλητο φως στο εσωτερικό του, ενώ μεγάλες σύμπες ζέσταιναν τις αίθουσες στις κρύες μέρες του χειμώνα. Τα πατώματα ήταν ξύλινα. Το κτίριο ήταν υπερυψωμένο. Είχε υπόγειο με μεγάλες "φανέστρες" (παράθυρα) και προς τις δυο πλευρές του (βόρεια και νότια) και επικοινωνούσε με το κυρίως σχολείο με γκλαβανή, όπως θυμούνται ακόμη μαθητές της εποχής εκείνης.

Στα νότια, είχε πολύ ανοιχτό χώρο για το μάθημα της γυμναστικής αθλή κυρίως για τις γυμναστικές επιδείξεις των μαθητών, που γίνονταν κάθε χρόνο τον Μάιο. Στο πίσω μέρος του κτιρίου (ανατολικά) ήταν ο σχολικός κήπος, που τον φρόντιζαν οι μαθητές με την καθοδήγηση του δασκάλου, ενώ στα βόρεια είχε ελεύθερο χώρο για τα διαλείμματα των μαθητών, όπως θυμούνται οι παλιότεροι και όπως διαβάζουμε στα γραπτά κείμενα του αείμνηστου Δημητρίου Κοκκάθα.

Δεκαετία του 1950: Ο δάσκαλος
Αριστειδής Γιουρνάς με τους μαθητές
του σχολείου

Τα εγκαίνια του νέου σχολείου έγιναν την ημέρα των Τριών Ιεραρχών, 30 Ιανουαρίου 1934, μέσα σε γενικό ενθουσιασμό και παραλήρημα χαράς. Για να γιορτάσουν το γεγονός, ο τότε δάσκαλος Γεώργιος Εθ. Παπαδής, ετοίμασε γιορτή με πατριωτική θεατρική παράσταση από τους μαθητές της Ε' και Στ' τάξης του σχολείου "*παρουσία οθολκλήρου του χωριού και των γερόντων ακόμα*".

Στα χρόνια της κατοχής, το σχολείο χρησιμοποιήθηκε ως κατάλυμα εθνοφρουρών και ανταρτών. Μάλιστα, όπως διηγείται ο καπετάν Νικηφόρος, μερικοί τρύπωναν μέσα στο ξύλινο βάθρο της σκηνής, για λίγη ζεστασιά στις παγωμένες μέρες του χειμώνα. Επίσης, υπάρχουν μαρτυρίες από συγχωριανούς, που τρύπωναν κρυφά στο υπόγειο για να ακούσουν κάτι νεότερο από την τότε ταραχώδη κατάσταση, αθλή και από παιδιά τότε - ενήλικες σήμερα - που τρύπωναν εκεί για να παίξουν με τα αποθηκευμένα όργανα χημείας του σχολείου ή το "κρυφτούλι" τους. Στις αίθουσες του σχολείου κλείστηκαν οι πρώτοι όμηροι των Ιταλών πριν οδηγηθούν στις φυλακές Λαμίας (Οκτώβριος 1942). Ακόμη, σ' αυτό γίνονταν οι συνεδριάσεις του Λαϊκού Δικαστηρίου στη διάρκεια της Κατοχής. Δυστυχώς όμως το σχολείο, που με τόσο κόπο και θυσίες έκτισαν οι Μικροχωρίτες, δεν έμελλε να το χαρούν για πολύ. Τον Αύγουστο του 1944 κήκε από τους Γερμανούς.

Μετά τον πόλεμο, όταν οι κάτοικοι ξαναγύρισαν στο χωριό, πρώτο μέλημά τους ήταν

η λειτουργία του σχολείου. Χάρη στον προσωπικό αγώνα του Μικροχωρίτη δασκαλιού **Αριστείδη Γιουρνά** και την οικονομική στήριξη από τους ομογενείς μας στην Αμερική και ιδιαίτερα του Βασιλείου Κομματά, το σχολείο επισκευάστηκε και επιπλώθηκε. Έτσι, ξαναγέμισε από τις χαρούμενες φωνές των παιδιών μέχρι την αποφράδα μέρα της κατολίθωσης (13/1/1963), που σήμανε και την οριστική παύση λειτουργίας του.

Το 1973, με απόφαση της Νομαρχίας Ευρυτανίας, το κτίριο με τον περιβάλλοντα χώρο παραχωρήθηκε στην Αδεϊφότητα Μικροχωριτών για πολιτιστικούς σκοπούς. Η Αδεϊφότητα Μικροχωριτών το ονόμασε "Πνευματική Γωνιά" και άρχισε να συλλέγει μουσειακά αντικείμενα. Το 1988 το κτίριο παρουσίαζε μεγάλη φθορά. Μεγάλα κομμάτια από τους σοβάδες στα ταβάνια έπεφταν, τα ξύλινα κουφώματα είχαν σαπίσει κ.ά. Η Αδεϊφότητα προχώρησε σε επισκευές και διορθωτικές παρεμβάσεις.

Την ίδια εποχή, με άδεια της Αδεϊφότητας, στις αίθουσες της "Πνευματικής Γωνιάς" γυρίστηκαν πολλές σκηνές από το γνωστό κινηματογραφικό έργο "*Τα παιδιά της Χελιδόνας*", του λογοτέχνη *Διονύση Χαριτόπουλου*, σκηνοθεσίας Κωστή Βρεττάκου. Το σενάριο, όπως είναι γνωστό, ήταν εμπνευσμένο από τη ζωή και τη δράση των μελών μιας μικροχωρίτικης οικογένειας.

Σήμερα, μετά από μια ριζική επισκευή, το σχολικό κτίριο στεγάζει όλα τα ιστορικής αξίας στοιχεία του χωριού, που δείχνουν τη ζωή και δράση των κατοίκων του χωριού στα χρόνια που πέρασαν και απαρτίζουν το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού Χωριού.

Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις (e-mail) Μικροχωριτών

Στην εποχή της τεχνολογίας που ζούμε, η ηλεκτρονική αλληλογραφία αποδεικνύεται να είναι ο πιο άμεσος, εύκολος και ευχάριστος τρόπος επικοινωνίας.

Ο συγχωριανός μας, Σπύρος Χρ. Μαστρογεωργόπουλος, από τη Θεσσαλονίκη είχε την ωραία ιδέα να καλέσουμε όσους από μας διαθέτουν ηλεκτρονική διεύθυνση και επιθυμούν να αλληλογραφούν με συγχωριανούς να την γνωστοποιήσουν στην ηλεκτρονική διεύθυνση της Αδεϊφότητας, Koutsoukis@hol.gr, ώστε να προωθηθεί σε άλλους Μικροχωρίτες, που έχουν e-mail και θέλουν αυτή την επικοινωνία.

Θεωρήσαμε πολύ καλή την ιδέα αυτή, γιατί δίνει την ευκαιρία, κυρίως σε νεότερους στην ηλικία Μικροχωρίτες, που κατέχουν καλά τον σύγχρονο αυτό τρόπο επικοινωνίας, να αλληλογραφούν μεταξύ τους, να γνωρίζονται καλλίτερα και να αναπτύξουν μια σχέση πατριωτικής φιλίας, που όσο πάει και χάνεται στις μέρες μας.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι όλοι οι Μικροχωρίτες, που έχουν e-mail, θα ανταποκριθούν θετικά σ' αυτό το κάλεσμα σύσφιξης φιλίας και επικοινωνίας, που μας προσφέρει η τεχνολογία της εποχής μας.

Πασχαλιά στο Χωριό

Του αείμνηστου Δημ. Κ. Θάνου
Γυμνασιάρχη Μ. Ε.

Καθώς τελειώνει η Μ. Σαρακοστή και μπαίνει η Μ. Εβδομάδα, μεγαλώνει η κατάνυξη και η προσδοκία για την μεγάλη ημέρα της Λαμπρής. Η προσμονή όμως αυτή χρωματίζεται με βαθύ αλλά λυτρωτικό πένθος για το Θείο δράμα, που αρχίζει με την ακολουθία του Νυμφίου.

Το θυμίαμα και τα γλυκά αρώματα των λουλουδιών της άνοιξης πλημμυρίζουν τις ψυχές με μια πλούσια θρησκευτική έξαρση, που απαλύνει την αγωνία και το μόχθο της ημέρας. Σε πολλούς, πιστεύω, αυτή η θρησκευτική έξαρση εξειδικεύεται σε προσωπικές αναμνήσεις και γυρίζει πίσω, στα πρώτα παιδικά χρόνια, στην πρώτη “αφή των γεγονότων”, στις πρώτες μας θρησκευτικές εμπειρίες.

Έτσι ζωντανεύουν τα παλιά και η μνήμη ξετυλίγει το νήμα της. Κάποιοι, τυχεροί, μπορούν να ξαναγυρίζουν στους χώρους των πρώτων εμπειριών. Κύματα επιδρομών φεύγουν αναζητώντας τα παλιά. Κάθε χρόνο πολλοί χωριανοί μας επιστρέφουν στο χωριό. Καλότυχτοι, όσοι το πετυχαίνουν. Ως που να φθάνουν, άραγε, οι αναμνήσεις των χωριανών μας στις ημέρες αυτές;

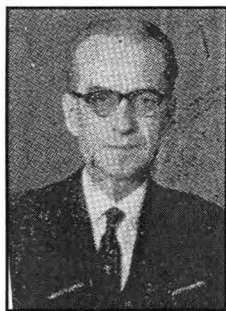
Πέρα από τα παραδοσιακά έθιμα, τις “αγρυπνίες”, τις “ρετσιναριές”*, το Ευχέλαιο της Μ. Τετάρτης, το σιτάρι της Μ. Πέμπτης, το στόλισμα του Επιταφίου με τα “δακράκια”* με τα πρώτα “λίτσια”* και με τα άνθη της κρανάς, την περιφορά του Επιταφίου ως την επάνω άκρη του χωριού, μέσα από τους καθαρισμένους δρόμους του χωριού, με τα κεριά στα μπαλκόνια και τα θυμιάτα απ’ όλα τα σπίτια. Πέρα από όλα αυτά, πόσων χωριανών η μνήμη θα πάει πιο πέρα από την παλιά την εκκλησιά, στη “μουριά” στην ανδρική πόρτα της στο χαγιάτι, στο τριφύλλι της Εκκλησιάς με το κυπαρίσσι του; Πόσοι θα θυμηθούν ιερείς πριν από τον Παπακώστα, τους παλιούς Επιτρόπους, τους ψάλτες για την προσέλευση στο “τυπικό της Μ. Εκκλησίας”; Πόσοι θυμούνται πως στην επιστροφή του Επιταφίου από την περιφορά, κατάλευκος ο Παπακώστας, με τους αείμνηστους παλιούς τους ψάλτες τον Κοκκάλα και τον Σπύρο Μαστρογεωργόπουλο, για να μπει πάλι ο Επιτάφιος στην εκκλησία, έπρεπε να σπάσει “συμβολικά” την πόρτα της με τα συγκλονιστικά για μας εκείνα: “Άρατε πύλας οι άρχοντες υμών...”, που έλεγαν με δυνατές φωνές, ο παπάς και ο Κοκκάλας απ’ έξω, κι από μέσα ρωτούσε ο Μαστρογεωργόπουλος: “Τις εστίς ούτος ο βασιλεύς;” για να απαντήσουν οι απ’ έξω: “Κύριος κραταιός και δυνατός εν πολέμω...” και ταυτόχρονα, με ένα γερό σπρώξιμο να ανοίξει η πόρτα στον θριαμβευτή του θανάτου Κύριο.

Και ύστερα το Μ. Σάββατο με τις τελευταίες έννοιες και φροντίδες για την Μεγάλη ημέρα...

Και επί τέλους η Νύχτα της Αναστάσεως... Αγουροξυπνημένοι, αλλά φρέσκοι, καλοντυμένοι, με πρόσωπο Λαμπρό για τους Λαμπρούς, οι χωριανοί μαζεμένοι στην γεμάτη Εκκλησία πολύ πριν από το ολόγλυκο: “Δεύτε λάβετε φως...”. Λίγες οι άσπρες λαμπάδες της Λαμπρής και πιο πολλές οι φρέσκες κουλούρες από ολοκάθαρο κερύ, που με τόση στοργή και περηφάνια έφτιαχνε η Γιαγιά ή η Μητέρα. Και στο ακνό φως του λιγοστού πασχαλινού φεγγαριού, που βασιλεύε φάτασο, απάτητο, γεμάτο μαγεία και μυστήριο και στο αεράκι των πρώτων πρωινών ωρών, που φυσούσε στο κεράμι, σκορπίζονταν κρυστάλλινη η φωνή του παπά: “Διαγενομένου του Σαββάτου... Χριστός Ανέστη... Χριστός Ανέστη!

Μα δεν τέλειωνε εκεί. Όλοι οι χωριανοί θα μέναμε ως το τέλος να ακούσουμε την ωραία ευχή της απολύσεως της λειτουργίας: “Ει τις ευσεβής και φιλόθεος...”.

Και τότε πια οι χαιρετισμοί στους “ξένους”, που δεν ήταν ξένοι παρά χωριανοί, που ήλθαν

για το Πάσχα και όλοι μαζί, οι άνδρες στα καφενεία του χωριού για τον καφέ και το εορταστικό “κονιάκ”, κέρασμα των “καζαντισμένων” χωριανών, θα περιμέναμε να φέξει και να περάσουν και οι γυναίκες από την Εκκλησιά, να γυρίσουν στα σπίτια και να ετοιμάσουν τα πρεπούμενα.

- Ρετσαριές = κάτι σαν δαυλός φτιαγμένος από ζεσταμένο ρετσίι απλωμένο πάνω σε στρατσόχαρτο, το οποίο τυλιγεται στο πάνω μέρος μιας ξυλινής βέργας.
- Δακράκια = κίτρινα μικρά λουλουδάκια που φυτρώνουν στις κορφές των βουνών
- Λίτσια = μωβ μικρά λουλουδάκια της άνοιξης που βγαίνουν στα χωράφια.

Αναδημοσίευση από τα Μικροχωρίτικα Γράμματα, τ. 6-8, 1980

Η εφ. Ευρυτανικός Τύπος Για τα “Μικροχωρίτικα Γράμματα”

Στο φ. της 23^{ης} Δεκεμβρίου 2009, η έγκριτη εβδομαδιαία εφημερίδα “Ευρυτανικός Τύπος” παρουσίασε το περιοδικό της Αδελφότητάς μας “Μικροχωρίτικα Γράμματα”. Παραθέτουμε την σχετική στήλη, ευχαριστώντας θερμά την συντακτική επιτροπή της εφημερίδας για την προβολή της μακροχρόνιας αυτής προσπάθειας του συλλόγου μας:

- πολιτισμός - επιστήμη - τέχνη - οικολογία

ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ
ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2009

Το περιοδικό της αδελφότητας των Μικροχωριτών

Μικροχωρίτικα Γράμματα

Σαράντα τέσσερα χρόνια πορείας, με ογδόντα επτά εκδόσεις

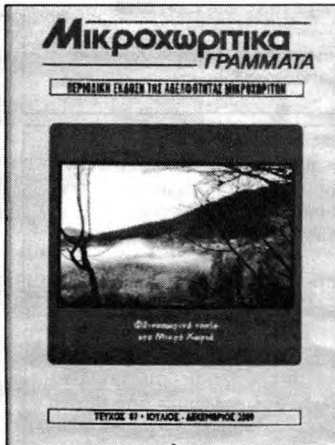
Το περιοδικό της αδελφότητας Μικροχωριτών «Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος» (ιδρυθείσα εν Κων/πολει το 1885) «Μικροχωρίτικα Γράμματα» εκδίδεται από το έτος 1966. Στα 44 αυτά χρόνια έχουν εκδοθεί 87 τεύχη. Στο τελευταίο τεύχος, Ιούλιος-Δεκέμβριος 2009 υπάρχουν πολύ αξιόλογα κείμενα και άρθρα. Μεταξύ αυτών διαβάζουμε: Χριστούγεννα στη σπηλιά του Φώτη Κόντσου, Πέμπτη του Αγίου Σεραφεΐμ Εικών εν Κωνσταντινούπολει του Αρχιμανδρίτου Δοσιθέου, Μικροχωρίτες της Διασποράς, Το Μικρό Χωριό της Τίνας Ποταμιανού, Η μάχη του Μικρού Χωριού του Κώστα Γκόκα, Γενικές Παρατηρήσεις για την παράδοση και το Περιβάλλον του Μιχάλη Σταφυλά, βιβλιοπαρουσιάσεις, Νέα από το Μικρό Χωριό, κ.α.

Από το τελευταίο τεύχος 87ο αναδημοσιεύουμε το παρακάτω κείμενο:

Επισκέπτες του Μικρού Χωριού

Πέρα από ανθρώπους των γραμμάτων και τεχνών, επισκέφτηκαν ή παρέμειναν για μέρες για να απολαύσουν την όμορφη φύση του χωριού και αρκετοί ανώτατοι πολιτειακοί άρχοντες και πολιτικοί αξιωματούχοι.

Πρώτος ο βασιλιάς Όθωνας με τη βα-

σιλίσσα Αμαλία, στα μέσα του 19ου αιώνα, φιλοξενήθηκαν στο σπίτι του καπετάν Κύρτσονικολάκη, στη διάρκεια της περιοδείας τους στη Ρούμελη. Σε ανάμνηση του γεγονότος, τα δυο πορσελάνινα πιάτα που έφαγαν, εντοιχίστηκαν σύμφωνα με το βυζαντινό έθιμο, στον ανατολικό τοίχο του Άη-Θανάση. Δυστυχώς, ο χρόνος δίδωσε μόνο το ένα απ' αυτά.

Στον 20ο αιώνα, στη 10ετία του '50 και '60 ήλθε δυο φορές στο χωριό ο

μετέπειτα πρωθυπουργός Γεώργιος Ράλλης. Συνομίλησε και συνέφαγε με εξόριστους στη Μακρόνησο Μικροχωρίτες, μεταξύ των οποίων και με τον αείμνηστο Δημήτριο Σπ. Δερματά, στο σπίτι του οποίου διέμεινε.

Ο Κωνσταντίνος Τσάτσος, ως Υπουργός Πρόνοιας το 1963, ήταν από τους πρώτους που επισκέφτηκε τον τόπο της καταστροφής. Αργότερα, στη δεκαετία του '70, ως Πρόεδρος της Δημοκρατίας, επισκέφτηκε μαζί με τη σύζυγό του το χωριό μας. Τότε η Κοινότητα του ανακήρυξε Επίτιμο Δημότιο του Μικρού Χωριού.

Την ίδια δεκαετία, ως Υπουργός και αργότερα ως πρωθυπουργός, αλλά και πρόσφατα επισκέφτηκε το χωριό ο Κωνσταντίνος Μητσότακης. Τελευταία, διέμεινε στο Ξενοδοχείο Country Club του Νέου Μικρού Χωριού, το οποίο, ως γνωστόν, διαθέτει και προεδρική σουίτα.

Στην ίδια σουίτα διάλεξε να μείνει λίγες μέρες και π. πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρίστος Σαρτζετάκης με τη σύζυγό του Φρόσω στη δεκαετία του '90. Το Country Club είναι και το Ξενοδοχείο που για αρκετά καλοκαίρια τώρα, όπως και τον Αύγουστο του 2009, διαλέγει και ο π. πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, για να περάσει μαζί με τη γυναίκα του Δάφνη λίγες μέρες χαλάρωσης και δροσιάς.

Τα Αυγά του Πάσχα

Κάποιος φιλόσοφος του περασμένου αιώνα, για να λύσει, ίσως, το ζήτημα που βασάνιζε θεολόγους και φιλοσόφους του μεσαιώνα σχετικά με το αν η κότα γεννάει το αυγό ή το αυγό την κότα, κατέληξε στο δόγμα ότι κάθε τι που ζει γεννιέται από αυγό. Πολύ όμως νωρίτερα, το αυγό είχε σημαντική θέση στην κοσμογονία διαφόρων αρχαίων θρησκειών. Η Βαβανί, μητέρα της αγίας τριάδας του ινδικού πανθέου, κατά τη μυθολογία, γέννησε τρία αυγά από τα οποία βγήκαν ο Βραμάς, ο Βισνούς και ο Σίβας. Σε πολλές δε θρησκευτικές παραστάσεις των Ινδών, απεικονίζεται άλλοτε μεν ο Βραμάς μπροστά από ένα αυγό, στο οποίο εμφανίζεται ως έμβρυο και άλλοτε απεικονίζεται μόνο το αυγό της κοσμογονίας. Η Αφροδίτη της Συρίας, κατά τη φοινικική παράδοση, γεννήθηκε από αυγό που έπεσε από τον ουρανό στις όχθες του Ευφράτη ποταμού και εκκολάφθηκε από περισσότερες· διότι οι περισσότερες, στην φοινικική και ασσυριακή θρησκεία είχαν ιερό και θείο χαρακτήρα, κάτι που διατηρήθηκε και στον χριστιανικό συμβολισμό. Πολύ γνωστή δε είναι η κατά την ελληνική μυθολογία γέννηση της Ελένης και των Διοσκούρων από αυγό. Αναπτύσσοντας την συμβολική έννοια αυτών των μύθων, ο Γερμανός μυθολόγος Κρόυτσερ λέει τα εξής:

“Τα δύο ημισφαίρια του κόσμου (ο ουρανός και η γη) απεικονίζονται άλλοτε μεν χωρισμένα και άλλοτε ενωμένα, για να παρατηρείται η ανατολή και δύση των αστερών. Από την ένωση των δύο ημισφαιρίων προέκυψε το μυστηριώδες εκείνο αυγό, το οποίο κρεμούσαν στους ναούς και έλεγαν ότι το γέννησε η Λίδα, ενώ, σύμφωνα με άλλη παράδοση, έλεγαν ότι έπεσε από τη Σελήνη, προσωποποίηση της οποίας ήταν η Ελένη”.

Μερικοί, που ασχολούνται με την συγκριτική μυθολογία, θέλησαν να προσδώσουν την καταγωγή των Αυγών του Πάσχα σ' αυτούς τους μύθους και να εξηγήσουν αυτή τη συμβολική σημασία που είχε το αυγό στις αρχαίες θρησκείες. Αυτή η γνώμη δεν φαίνεται να είναι τελείως αβάσιμη ή παρακανδυνευμένη σε όσους γνωρίζουν ότι και σε λαούς μη χριστιανικούς, όπως της Ιαπωνίας, επικρατεί ακόμη και τώρα το έθιμο να μοιράζουν την πρωτοχρονιά βαμμένα αυγά. Σύμφωνα με αυτούς που υποστηρίζουν αυτή τη γνώμη, αυτό το έθιμο δεν πρέπει να θεωρηθεί σαν μια απλή σύμπτωση, διότι σε μερικά χριστιανικά έθνη έως και λίγα χρόνια πριν, η νέα χρονιά άρχιζε από την εορτή του Πάσχα, κατά την οποία μοίραζαν βαμμένα αυγά.

Οπωσδήποτε όμως, αν παραλείψουμε αυτές τις εικασίες και βαδίσουμε σε πιο βάσιμο έδαφος, ψάχνοντας για την αρχή του εθίμου βρίσκουμε ότι η κυριότερη, αν όχι η μόνη αφορμή, ήταν η πολυήμερη νηστεία πριν από το Πάσχα, που ήταν και νηστεία από αυγά. Λόγω της νηστείας μαζεύονταν στο τέλος της τεσσαρακοστής πολλά αυγά, τα οποία ευλογούσαν οι ιερείς στις εκκλησίες το Σάββατο της εβδομάδας των παθών. Στην Ρωσία μάλιστα συνέχιζαν αυτή την ευλογία των αυγών μέχρι πρόσφατα και στο Μεγάλο Αγιασματήριο, το οποίο χρησιμοποιούν και οι δικοί μας ιερείς, υπάρχουν ευχές για την ευλογία κρέατος, τυριού και αυγών, οι οποίες όμως δεν χρησιμοποιούνται πλέον. Τα ευλογημένα αυγά τα μοίραζαν την άλλη μέρα, βαμμένα για να είναι πιο όμορφα, ως δώρα. Το χρώμα, που έβαφαν τα

αυγά, δεν ήταν μόνο το κόκκινο αλλά και το κίτρινο και το μοβ.

Τα αυγά προσφέρονταν ως δώρα και κατά τη διάρκεια της τεσσαρακοστής πριν από το Πάσχα. Σε μας δίνονταν στα παιδιά, που γύριζαν την παραμονή του Σαββάτου του Λαζάρου από σπίτι σε σπίτι ψάλλοντας το θαύμα του Χριστού στην ανάσταση του Λαζάρου και τι είδε ο Λάζαρος στον κάτω κόσμο που πήγε. Από αυτό το έθιμο βγήκε και η παροιμία για τους πολύ τσιγκούνηδες που λέει: *Ποτέ του αυγό δεν έδωσε, ούτε τ' Αγίου Λαζάρου.* Στη δε Δύση επικρατούσε ένα παρόμοιο έθιμο στη μέση της τεσσαρακοστής. Τη μέρα εκείνη, οι μαθητές του σχολείου κρατούσαν καλάθι με κορδέλες και κουδούνια και πήγαιναν στα σπίτια ψάλλοντας ύμνους, τους οποίους είχαν ψάλλει προηγουμένως στην εκκλησία και ανταμείβονταν με αυγά. Αυτή η συνήθεια περιγράφεται στο χειρόγραφο του Δουκαγίου του δεκάτου τρίτου αιώνα. Το χειρόγραφο δε αυτό προσθέτει, ότι όλα αυτά γίνονταν ως συνέχεια από παλιά. Αυτές οι συνήθειες δεν είναι βέβαια άσχετες με το μίσημα των αυγών την ημέρα του Πάσχα. Δείχνουν από πού προήλθε και πως αναπτύχθηκε σιγά, σιγά το έθιμο αυτό.

Στη Γαλλία, επί Λουδοβίκων ΙΔ' και ΙΕ', μετά τη λειτουργία της Κυριακής του Πάσχα, ο μονάρχης συνήθιζε να προσφέρει στους αυλικούς του επίχρυσα αυγά φτιαγμένα ειδικά γι' αυτό το σκοπό. Τώρα δε, τόσο στη Γαλλία όσο και σε άλλα μέρη της Ευρώπης δωρίζουν αυγά ψεύτικα, σε διάφορα μεγέθη και σε ποικιλία χρωμάτων που περικλείουν πολύτιμα αντικείμενα.

Πηγή: Ν. Γ. Πολίτου: *Λαογραφικά Σύμμεικτα, Αθήνα 1920*

Ένα σχετικό έθιμο του χωριού μας, που χάθηκε στις μέρες μας, ήταν και τα κάλαντα το Σάββατο του Λαζάρου. Τα παιδιά πήγαιναν στα σπίτια κρατώντας κοφινάκια, όπου οι νοικοκυραίοι έβαζαν άσπρα αυγά, και έλεγαν τα κάλαντα:

*Εβγάτε οας περικαλούμεν και να οας διηγηθούμε
να μάθετε τι έγινε.
Σήμερα στην Παλαιστίνη Λάζαρος ελυτρώθη.
Τρεις μέρες τον θρηνούσαν και τον μοιρολογούσαν
Πες μας Λάζαρε τι είδες;
Είδα φόβους, είδα τρόμους, είδα βιάνα και πόνους.
Δώστε μου νερό λιγάκι να ξεπλύνω το φαρμάκι
της καρδιάς και των χειλέων και μη με ρωτάτε πλέον*

Το Δημοτικό σχολείο 50 χρόνια πριν

Πριν από 50 χρόνια το σχολείο του χωριού έσφυζε από ζωή. Κάπου σαράντα μαθητές και μαθήτριες γέμιζαν τις τάξεις του, με διευθυντή τον Αριστείδη Γιουρνά και δασκάλα την Κική Αγρίου, που φαίνεται στην παρακάτω φωτογραφία. Η φωτογραφία είναι από τη σχολική χρονιά 1960-61 και μάς την έστειλε από την Αμερική η κ. **Λαμπρινή Τριχιά-Κάλλη**, μαθήτρια κι' αυτή τότε του Δημοτικού σχολείου του χωριού μας.

Όπως γράφει η κ. Λαμπρινή Τριχιά-Κάλλη, η φωτογραφία είναι από τη σχολική χρονιά 1960-61 και τα περισσότερα από τα παιδιά της φωτογραφίας ζουν σήμερα σε Αμερική, Καναδά, Αυστραλία, Γερμανία, σε πόλεις της Ελλάδας και ελάχιστα στο χωριό.

Τα παιδιά της φωτογραφίας είναι σήμερα εξηντάρηδες, όμως τα χαρακτηριστικά τους δεν έχουν αλλιάξει πολύ και μπορεί κανείς εύκολα να γνωρίσει πολλούς στην μαθητική τους ηλικία, πενήντα χρόνια πριν.

Όπως θυμάται η Λαμπρινή, στη φωτογραφία διακρίνονται:

Πρώτη σειρά από αριστερά: Πριτσόθα, Τάσιου, Μπούρας, Κυρίτσι, Πασπαλάρη, Πριτσόθα, Καθατζή, Μουχρίτσα και Δημοπούλου.

Δεύτερη σειρά από αριστερά: (:), Κυρίτσις, Ζορμπαλής, Μουχρίτσις, Καητσιά, Δημοπούλου, Κοντογιάννη, Τριχιά Λαμπρινή.

Τρίτη σειρά από αριστερά: Καητσιός, Τσιπιάς, Πεπούθα Ζαχαροπούλου, Μπούρας, Μπούρας, Μπούρας, Πασπαλάρη, Λαίνη, Κυρίτσις και Σιαφάκας.

Τέταρτη σειρά από αριστερά: Λαίνης, Τσιπιά, Μούτος, Γιουρνά, (:), Μανίκα, Κοντογιάννης, (:), (:).

Τοπικό Συμβούλιο Μικρού Χωριού

Ο Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου Μικρού Χωριού μάς διαβίβασε δύο αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τη συνεδρίαση του Τ.Σ. της 13^{ης} Νοεμβρίου 2009. Η πρώτη αφορά το νεκροταφείο του Νέου Χωριού και η δεύτερη την εισήγησή του προς τον Δήμο για το Τεχνικό Πρόγραμμα 2010:

Απόφαση 16/2009

Τροποποίηση και εφαρμογή της αριθ. 49/2004 “κανονισμός νεκροταφείου”

Εισήγηση Προέδρου: Επειδή στο νεκροταφείο του Ν. Μικρού Χωριού κατά καιρούς έχουν ενταφιαστεί δημότες άλλου τοπικού διαμερίσματος και συγκεκριμένα από το Ν. Δερμάτι, συνεχίζουν και σήμερα να το θεωρούν κεκτημένο δικαίωμα. Κατά τις διατάξεις του άρθρου 129 παρ. 3, υπεύθυνο για τη λειτουργία του νεκροταφείου είναι το Τοπικό Συμβούλιο. Εισηγούμαι να μην επιτρέψουμε από τώρα και στο εξής να ενταφιάζονται από άλλο Τ.Δ. παρά μόνο Μικροχωρίτες και όσοι έχουν καταγωγή από το Μικρό Χωριό. Να εφαρμοστεί το άρθρο 2 της αριθ. 49/2004 απόφασης.

Μετά από διαλογική συζήτηση, έχοντας υπόψη και τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, το Τοπικό Συμβούλιο

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ομόφωνα

- 1) Δεν επιτρέπουμε από τώρα και στο εξής να ενταφιάζονται από άλλο Τ.Δ. παρά μόνο Μικροχωρίτες και όσοι έχουν καταγωγή από το Μικρό Χωριό.
- 2) Να εφαρμοστεί το άρθρο 2 της αριθ. 49/2004 απόφασης (κανονισμός νεκροταφείου) μετά από εύλογο χρονικό διάστημα.
(Δεν ελήφθη απόφαση εφόσον καμία πρόταση δεν συγκέντρωσε την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων στο Δημοτικό Συμβούλιο)

Αριθ. Απόφασης 18/2009

Τεχνικό Πρόγραμμα 2010

Ο Πρόεδρος εισηγήθηκε για το τεχνικό πρόγραμμα 2010 να προταθούν τα έργα που δεν εκτελέστηκαν από τα προηγούμενα τεχνικά προγράμματα με προτεραιότητα τα έργα που αφορούν αιτήματα δημοτών.

Μετά από διαλογική συζήτηση, έχοντας υπόψη τα έργα και τα αιτήματα των πολιτών που δεν εκτελέστηκαν από προηγούμενα τεχνικά προγράμματα καθώς και νέα έργα,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ομόφωνα

Εισηγείται να ενταχθούν στο τεχνικό πρόγραμμα του έτους 2010 τα παρακάτω έργα-αιτήματα πολιτών:

- α) Δρόμος τσιμεντόστρωση από οικία παπά μέχρι σταυλαχερώνες. Απόφαση αριθ. 1/2009
- β) Καθαρισμός μονοπατιού από Άγιο Αθανάσιο Παλαιού Μικρού Χωριού μέχρι Νικολό. Απόφαση αριθ. 12/2009
- γ) Διαμόρφωση του χώρου μπροστά από την εκκλησία και μεταξύ σχολείου και ηρώου. Απόφαση αριθ. 15/2009

δ) Πλακόστρωση μονοπατιού και τοποθέτηση δημοτικού φωτισμού από εκκλησία μέχρι οικίας

Ζαχαροπούλου Βασιλικής και Χρυσούλας. Αριθ. Απόφασης 14/2009

ε) Κατασκευή τοιχίου στο πάρκιγκ έξω από τον Ξενώνα ΡΙΖΩΜΑ. Αριθ. Απόφασης 4/2004

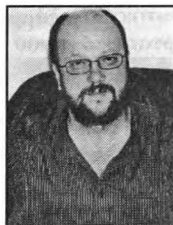
Έργα για το τεχνικό πρόγραμμα 2010 με σειρά προτεραιότητας Νέου Μικρού Χωριού

1. Εξωραϊσμός εισόδου. Επένδυση με πέτρα τοιχίου κάτω από οικία Τσινιά.
2. Περίφραξη δεξαμενών και επισκευή φρεατίων.
3. Διαπλάτυνση δρόμου κάτω από εκκλησία μέχρι πάρκιγκ και διαπλάτυνση στροφής δρόμου κάτω από πλατεία.
4. Προστασία του δρόμου – πάρκιγκ μπροστά από Ξενώνα ΡΙΖΩΜΑ.
5. Καθαρισμός υδραύλακα Αγ. Απόστολοι – Ν. Μικρό Χωριό.
6. Ανάπλαση χώρου έναντι οικίας Φούκα.
7. Σύνδεση Ν. Μικρού Χωριού με δρόμο Ν. Δερματίου, στη θέση οικία Ντζούφρα.
8. Επέκταση αποχετευτικού δικτύου από οικία Πλάκα Παύλου μέχρι δασικό δρόμο προς Νόστιμο στη θέση Αγ. Κυριακή (αιτήματα δημοτών 2008, απόφαση 10.11/2008.
9. Αποπεράτωση δρόμου προς οικία Μανίκα και συνέχιση πλακόστρωσης μονοπατιού μέχρι κεντρικό δρόμο.

Έργα για το τεχνικό πρόγραμμα 2010 με σειρά προτεραιότητας Παλαιού Μικρού Χωριού

1. Κατασκευή δεξαμενής ύδρευσης στη θέση ΠΛΑΤΑΝΑΚΙΑ. Αριθ. Απόφασης 12/2008 (αίτημα πολιτών).
2. Κατασκευή αποχέτευσης συγκέντρωσης λυμάτων και κατασκευή βόθρου στο Παλαιό Μικρό Χωριό.
3. Καθαρισμός – επισκευή υδραύλακα πάνω από το Παλαιό Μικρό Χωριό για να λειτουργεί ως αγωγός ομβρίων υδάτων (σχετ. Τ 2010/98 μελέτη ΙΓΜΕ)
4. Κατασκευή – επισκευή υδραύλακα ομβρίων υδάτων κάτω από το ξενοδοχείο ΧΕΛΙΔΟΝΑ μέχρι οικίας Κομπορόζου – Κυρίτση Σπύρου (σχετ. Τ 2010/98 μελέτη ΙΓΜΕ)
5. Μελέτη για την αξιοποίηση της λίμνης στην είσοδο του Παλιού Μικρού Χωριού
6. Πλακόστρωση μονοπατιού από οικία Πολύζου πάνω από πλατεία Π. Μ.Χ. μέχρι ΓΟΥΜΕΝΟ και συνέχεια μέχρι οικία Ποντικούλη.
7. Πλακόστρωση μονοπατιού από παιδική χαρά μέχρι οικία Μανίκα (Φατούρου)
8. Φωτισμός παιδικής χαράς
9. Απεγκλωβισμός υδροηλεκτρικού έργου και να τεθεί σε λειτουργία
10. Καθαρισμός μονοπατιού από Αγ. Αποστόλους μέχρι Γαύρο.

Δήμος Ποταμιάς

Στη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Ποταμιάς στις 28 Ιανουαρίου 2010 ψηφίστηκε το κάτωθι Τεχνικό Πρόγραμμα 2010:

Τεχνικό Πρόγραμμα 2010

Έργα που αφορούν περισσότερα από ένα Δημοτικά Διαμερίσματα

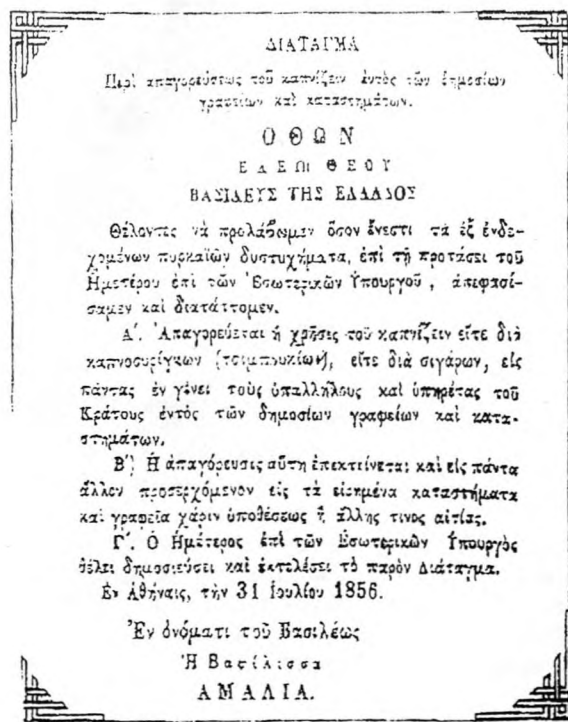
A/A	Τίτλος Έργου	Ποσό €
1.	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων ακινήτων του Δήμου	50.000,00
2.	Συντήρηση και επισκευή λοιπών μονίμων εγκαταστάσεων (πλην κτιρίων	2.000,00
3.	Συντήρηση παιδικών χαρών	5.000,00
4.	Αποκομιδή-μεταφορά και διάθεση απορριμμάτων Τ.Δ. Ανιάδας, Συγκρέλλου	9.000,00
5.	Αποκομιδή-μεταφορά και διάθεση απορριμμάτων Τ.Δ. Καρίτσας, Χελιδόνας	9.000,00
6.	Αποκομιδή-μεταφορά και διάθεση απορριμμάτων υπολοίπων Τ.Δ. Δήμου	10.000,00
7.	Ταφή απορριμμάτων	6.900,00
8.	Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων	6.900,00
9.	Καθαρισμός χωματερών	6.900,00
10.	Μεταφορά στερεών αποβλήτων	6.900,00
11.	Αποκατάσταση δικτύου ύδρευσης	6.000,00
12.	Αποκατάσταση δικτύου αποχέτευσης	6.000,00
13.	Συντήρηση και επισκευή κτιρίων ακινήτων Δήμου (οστεοφυλάκια)	2.500,00
14.	Συντήρηση και επισκευή λοιπών μονίμων εγκαταστάσεων (πλην κτιρίων) νεκροταφεία	3.500,00
15.	Εγχειοβελτιωτικά-αντιπλημμυρικά έργα Δήμου Ποταμιάς	190.000,00
16.	Βελτίωση και επέκταση δικτύων ύδρευσης Δήμου Ποταμιάς	395.087,00
17.	Μελέτες τεχνικών υποδομών Δήμου Ποταμιάς	100.000,00
18.	Επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων	3.500,00
19.	Επέκταση δημοτικού φωτισμού	6.000,00
20.	Παραλλαγή δικτύου δημοτικού φωτισμού	4.000,00
21.	Διαμόρφωση κόμβων Δήμου Ποταμιάς	6.900,00
22.	Καθαρισμός δεξαμενών	6.900,00
23.	Ενημερωτικές Πινακίδες	15.000,00
24.	Τοπογραφική αποτύπωση οικοπέδου στο Γάβρο	2.000,00
25.	Άρση καταπτώσεων	5.000,00
26.	Έλεγχος νερών	2.200,00
27.	Καθαριότητα δημοτικών αφοδευτηρίων	4.700,00
28.	Συντήρηση Δημαρχείου	5.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ	876.887,00

Τεχνικό Πρόγραμμα 2010

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΜΙΚΡΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

A/A	Τίτλος Έργου	Ποσό €
1.	Επέκταση αποχετευτικού δικτύου Μικρού Χωριού	12.000,00
2.	Περιήφραξη και επισκευή φρεατίων-δεξαμενής ύδρευσης	6.900,00
3.	Καθαρισμός και επισκευή υδραυλάκων Μικρού Χωριού	6.900,00
4.	Καθαρισμός μονοπατιών Μικρού Χωριού	6.900,00
5.	Επέκταση δημοτικού φωτισμού Μικρού Χωριού	7.000,00
6.	Πλακοστρώσεις δρόμων Μικρού Χωριού	12.000,00
7.	Κατασκευή δεξαμενής στη θέση «Πλατανάκια» Μικρού Χωριού	6.900,00
8.	Ηλεκτροφωτισμός παιδικής χαράς Μικρού Χωριού	5.000,00
9.	Διαμόρφωση μονοπατιών Μικρού Χωριού	6.900,00
10.	Εσωτερική οδοποιία Μικρού Χωριού	41.600,00
11.	Προστατευτικά κιγκλιδώματα Μικρού Χωριού	5.000,00
12.	Διαμόρφωση μονοπατιών Π. Μικρού Χωριού	6.900,00
13.	Ανάπλαση βρύσης Μάρκου Μπότσαρη	6.900,00
ΣΥΝΟΛΟ		130.000,00

(Το ποσό των 28.900,00 αποτελεί υπόλοιπο από το Τεχνικό πρόγραμμα 2009)

Απαγορεύεται το καπνίσμα!

Τίποτα καινούργιο για την Ελλάδα. Εδώ απαγορευόταν από το 1856, όπως δείχνει το Β. Διάταγμα της εποχής εκείνης.

Περ. Στερέα Ελλάς, τ. 488-489

Νέα Πτέρυγα στο Γηροκομείο Καρπενησίου

Πληροφορούμαστε ότι στις 3 Δεκεμβρίου 2009 εγκαινιάστηκε η νέα πτέρυγα του Ιδρύματος Κοινωνικής Πρόνοιας στο Καρπενήσι. Η κατασκευή της πτέρυγας αυτής χρηματοδοτήθηκε από το ίδιο το Ίδρυμα, ενώ την επίβλεψη του έργου

είχε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας. Η νέα πτέρυγα θα μπορεί να φιλοξενήσει 40 ηλικιωμένους, διαθέτει χώρους φυσικοθεραπευτηρίων, αποθηκευτικούς χώρους κ.ά. Παράλληλα, έχει δρομολογηθεί η ανακαίνιση και του παλαιού κτιρίου, που θα γίνει από πόρους του Γηροκομείου, ενώ την μελέτη επισκευής έχει αναλάβει να προωθήσει

η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας.

Η σημασία του έργου είναι μεγάλη γιατί θα βρουν στέγη και θαλπωρή περισσότεροι ηλικιωμένοι της περιοχής μας, που χρειάζονται βοήθεια.

Από την 1^η Απριλίου 2010, νέος Διοικητής του Γηροκομείου ανέλαβε ο Ευρυτάνας **Γιώργος Αθανασιάς**. Ο κ. Αθανασιάς κατάγεται από το Ραπτόπουλο είναι συνταξιούχος εκπαιδευτικός με πλούσιο συγγραφικό και κοινωνικό έργο, αλλά και γνήσιο ενδιαφέρον για την Ευρυτανία. Οι γνώσεις του, η κοινωνική του ευαισθησία και η αγάπη του για τον συνάνθρωπο εγγυώνται την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του Γηροκομείου προς όφελος όλων των συμπατριωτών μεγάλης ηλικίας, που έχουν ανάγκη από φροντίδα και λίγη στοργή.

Ο νέος Διοικητής,
κ. Γιώργος Αθανασιάς

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος

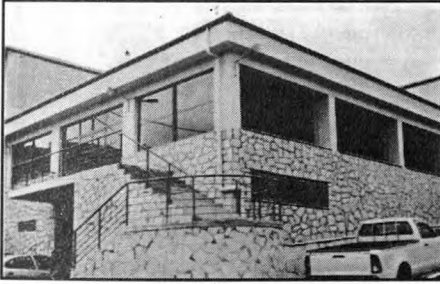

Ως νέα Γενική Γραμματέας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδος τοποθετήθηκε η κ. **Κατερίνα Διαμαντοπούλου**. Κατάγεται από την Κεφαλονιά και έχει κάνει άριστες σπουδές στα οικονομικά, με έμφαση στην επιχειρησιακή έρευνα και διοίκηση επιχειρήσεων. Διαθέτει εμπειρία στα θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης αφού είναι εκλεγμένη δημοτική σύμβουλος στο Δήμο Αθηναίων.

Ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο της.

Η Νέα Στεγασμένη Λαϊκή Αγορά

Ένα αναγκαίο έργο του Δήμου Καρπενησίου ολοκληρώθηκε. Πρόκειται για τη στεγασμένη λαϊκή αγορά σε ένα διώροφο κτίριο, που καλύπτει θέσεις για 32 πάγκους οπωροκηπευτικών και άλλων εμπορευμάτων. Η στεγασμένη λαϊκή αγορά άρχισε τη λειτουργία της το Σάββατο 6 Μαρτίου 2010.

Φωτογραφίες από εφ. Ευρυτανικός Παλμός 30/12/09 και 10/3/2010

Οι νέοι Αντινομάρχες

Ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. Κοντογεώργος όρισε τους δυο νέους Αντινομάρχες για το έτος 2010. Πρόκειται για την κυρία **Αλεξάνδρα Φακίτσα** και τον κ. **Αλκιβιάδη Παλασπύρου**, ο οποίος έχει οριστεί και Αναπληρωτής Νομάρχης. Και οι δυο διαθέτουν μακρά εμπειρία στα νομαρχιακά θέματα και πηγαίο ενδιαφέρον για τα ευρυτανικά δρώμενα.

Ευχόμαστε καλή επιτυχία στο έργο τους.

Νοσοκομείο Καρπενησίου

Από την 1^η Απριλίου ανέλαβε καθήκοντα διοικητή στο νοσοκομείο Καρπενησίου ο γιατρός **Γιώργος Χαλιάσος**. Ο κ. Χαλιάσος κατάγεται από τη Βράχα, είναι παντρεμένος και έχει δυο παιδιά. Διαθέτει γνώσεις και πείρα στη διοίκηση νοσοκομείων αφού διετέλεσε διευθυντής στο τμήμα παιδιατρικής, τόσο στο νοσοκομείο Λαμίας, όσο και στο Κέντρο Υγείας Μακρακώμης.

Ο κ. Χαλιάσος έχει έντονο ενδιαφέρον για τα κοινά του τόπου, που το απέδειξε έμπρακτα με τη θητεία του ως Δήμαρχος Φουρνάς κατά τα έτη 1998-2000. Ευχόμαστε καλή επιτυχία στο πολύ ζωτικό για όλους τους Ευρυτάνες έργο, της υγείας.

Σισμανόγλειο Νοσοκομείο

Με χαρά πληροφορηθήκαμε ότι μια γυναίκα ευρυτανικής καταγωγής ανέλαβε τη διοίκηση του Σισμανόγλειου Νοσοκομείου Αθηνών. Πρόκειται για την κ. **Όλγα Οικονόμου**, π. Νομαρχιακή Σύμβουλο και πολιτευτή Ευρυτανίας.

Η κ. Οικονόμου είναι διδάκτωρ Φαρμακευτικής με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα

κοινά της Ευρυτανίας και τους Ευρυτάνες. Οι Ευρυτάνες προσβλέπουν ότι, μέσα στο χάος της μεγαλούπολης της πρωτεύουσας, θα βρουν στο πρόσωπο της κ. Οικονόμου μια φίλη, που θα σταθεί να τους ακούσει και θα συμπαρασταθεί στο πρόβλημα υγείας τους όταν χρειασθεί.

Ευχόμαστε στην κ. Οικονόμου καλή επιτυχία στο δύσκολο έργο της.

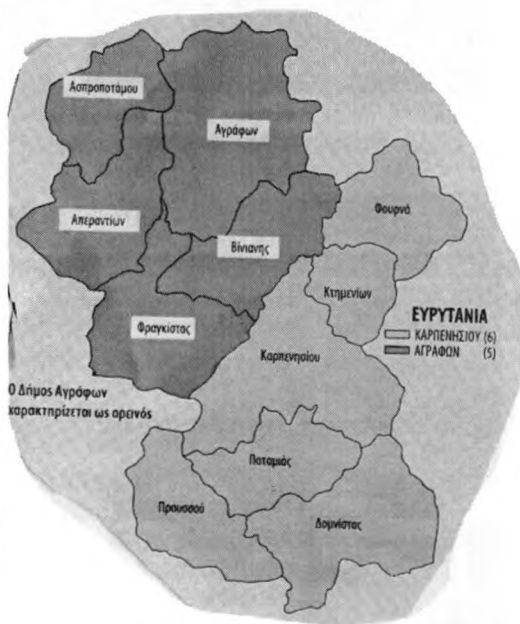
“Καλλικράτης”

Η νέα διοικητική ρύθμιση της Ελλάδας

Την Τετάρτη, 28 Απριλίου 2010, ανακοινώθηκε η νέα διοικητική αλλαγή “Καλλικράτης” από τον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κ. Γιάννη Ραγκούση. Σύμφωνα με το νέο διοικητικό σχέδιο ο νομός Ευρυτανίας θα έχει δύο δήμους: Τον Δήμο Καρπενησίου, με έδρα το Καρπενήσι και τον Δήμο Αγράφων, με έδρα τη Δυτική Φραγκίστα.

Στον Δήμο Καρπενησίου θα υπαχθούν οι Δήμοι Καρπενησίου, Ποταμιάς, Δομνίστας, Προυσού, Κτημενίων και Φουρνά, ενώ στο Δήμο Αγράφων θα υπαχθούν οι δήμοι Αγράφων, Φραγκίστας, Βίνιανης, Ασπροποτάμου και Απεραντίων. Ο δήμος Αγράφων χαρακτηρίζεται ως ορεινός.

Ο Δήμος Καρπενησίου θα έχει συνολικά 12.328 κατοίκους και ο Δήμος Αγράφων 7.190 κατοίκους. Οι δύο δήμοι θα υπάγονται στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, που θα συνεχίσει να έχει την έδρα της στη Λαμία, ενώ στο Καρπενήσι θα εδρεύει το Περιφερειακό Διαμέρισμα Ευρυτανίας.

Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου).

Τιμή στον Μιχάλη Σταφυλά

Με μια σεμνή, καλά οργανωμένη και πυκνή σε ακροατήριο εκδήλωση, ο Δήμος Καλλιθέας τίμησε τον Ευρυτάνα συγγραφέα και λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά, για το πλούσιο και πολύπλευρο λογοτεχνικό και συγγραφικό του έργο. Η εκδήλωση οργανώθηκε με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 20 χρόνων έκδοσης του λογοτεχνικού περιοδικού "Πνευματική ζωή", υπό την διεύθυνση του Μιχάλη Σταφυλά.

Ομιλητές της εκδήλωσης ήταν οι Ευρυτάνες πανεπιστημιακοί καθηγητές Κλεομένης Κουτσούκης και Κέλλυ Μπουρδάρα, ο φιλόλογος καθηγητής Ηλίας Λιάσκος και ο αντιδήμαρχος Καλλιθέας κ. Θοδωρής Ψαλιδόπουλος. Η εκδήλωση έκλεισε με μια γοητευτική αναπόληση στα περασμένα του τιμηθέντος Μιχάλη Σταφυλά.

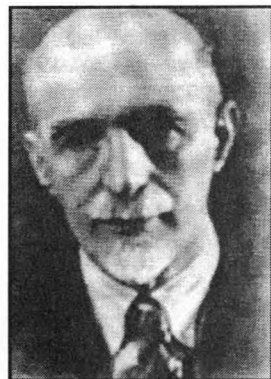
Αποκηρύσσω την "μπομπότα"

Στην εκδήλωση προς τιμήν του στον Δήμο Καλλιθέας, ο ευφυέστατος και με έξυπνο χιούμορ λογοτέχνης Μιχάλης Σταφυλάς αναφέρθηκε σε ένα χαρακτηριστικό περιστατικό της ζωής του την εποχή της δικτατορίας Μεταξά:

Ο Μιχάλης Σταφυλάς είχε δημοσιεύσει ένα άρθρο σε εφημερίδα της εποχής, το οποίο, μεταξύ των άλλων, αναφερόταν και στο καλαμποκίσιο ψωμί, τη γνωστή "μπομπότα". Λίγες μέρες μετά το δημοσίευμα, καλείται στο τμήμα και ο εκεί χωροφύλακας, ούτε λίγο ούτε πολύ, τον κατηγορεί ως βομβιστή, αντιστασιακό, υποκινητή και τα τοιαύτα. Σε ερώτηση του Μ. Σ. πώς βγάζει αυτό το συμπέρασμα, ο χωροφύλακας του λέει: Γιατί στο άρθρο σου όλο για μπόμπες λες, συνέχεια γράφεις μπομπότα και μπομπότα. Ο Μιχάλης Σταφυλάς προσπαθεί να του εξηγήσει, αλλά ο χωροφύλακας δεν άκουγε τίποτα: "Αν δεν υπογράψεις δήλωση ότι αποκηρύσσεις τη μπομπότα θα πας μέσα". Έλεγε και ξανάλεγε. "Αν αυτό είναι η λύση, πολύ ευχαρίστως" απαντά ο Μ. Σταφυλάς. Πήρε ένα χαρτί έγραψε "αποκηρύσσω την μπομπότα" το υπέγραψε και το όλο θέμα έλαβε τέλος!

2010: Έτος Ζαχαρία Παπαντωνίου

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 70 χρόνων από το θάνατο του μεγάλου Ευρυτάνα λογοτέχνη Ζαχαρία Παπαντωνίου (1940-2010), τόσο ο Δήμος Καρπενησίου, όσο και η Πανευρυτανική Ένωση αποφάσισαν να διοργανώσουν διάφορες εκδηλώσεις στο Καρπενήσι, Γρανίτσα, Αθήνα και σε άλλες πόλεις της Ελλάδος. Επίσης θα στηθεί προτομή στο Καρπενήσι, κοντά στο σπίτι που έμενε, πανομοιότυπη με εκείνη της Εθνικής Πινακοθήκης των Αθηνών.

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα, συμμετέχοντας σ' αυτή την επέτειο μνήμης του μεγάλου Ευρυτάνα λογοτέχνη και ποιητή παραθέτουν ένα από τα διηγήματά του:

Ο Βράχος του Τριβοδήμου

- Που πας, μωρέ Γριβοδήμο; Άδικα πας, χαντακωμένε!

Θα πάω! Έλεγε με πείσμα ο Γριβοδήμος. Το 'ταξα να πάω. Μια φορά θα γέννη.

- Κλαρί πας να βγάλς', καϊμένε από το μαύρο κούτσουρο;

- Όλα γίνονται!

Και ξεκίνησε για το Άγιο Όρος, πιστεύοντας πως θα φέρει πίσω στον κόσμο το γιο του τον καλόγερο. Γιατί τάχα; Κι άλλοι πέταξαν τα ράσα τους. Μπορεί κι αυτός, ο άμυαλος, αν ένοιωσε τι αξίζουν τα είκοσι έξη χρόνια του, να γυρεύει αφορμή να τα πετάξει. Ας του δώσει κάποιος αυτή την αφορμή.

Είχε δυο παιδιά ο Γριβοδήμος, προκομένα και τα δύο. Κορίτσια δεν έκαμε, τη γυναίκα του την έχασε. Μολαταύτα κι οι τρεις τους δούλευαν, τα χωράφια του και τ' αμπέλι κάρπιζαν, και το τζάκι του έβγαζε καπνό. Ξαφνικά, ο μεγαλύτερος, ο πιο προκομμένος, χέρι γερό, τεχνίτης με τρεις τέχνες, καρεκλάς, σιδεράς, μαραγκός, και κατά την ανάγκη ζευγάς κι αγωγιάτης, πέταξε τα εργαλεία του και πήγε και καλογέρεψε. Ο κόσμος εβούϊξε, ο Γριβοδήμος θάνατο δεν είδε και πεθαμένο είχε.

- Τα γράμματα μού τον έφαγαν! Συλλογιόταν ο γέρος, καθώς ταξίδευε για το Όρος.

Αν δεν ήξερε γράμματα, δε θα διάβαζε τη Σύνοψη και τα Μηναία! Αν δεν τα διάβαζε θα γλίτωνα το κακό!

Κ' έπειτα γύριζε στην άλλη σκέψη: Να' χε κανένα καϊμό;

Ο κόσμος, που τα λέει όλα, το είπε κι αυτό. Μα τι ξέρει ο κόσμος; Το μόνο που ξέρουμε σωστά, είναι πως στο σπίτι του Γριβοδήμου είχε ξεχαστεί από χρόνια ένα παλιό Μηναίο της εκκλησίας και συχνά ο γιος του, που είχε μανία με τα γράμματα, το ξεφύλλιζε. Μα ήταν και κάτι άλλο. Είχε ο πατέρας του ένα ξάδελφο ιερωμένο. Αυτός φαινόταν κάπου – κάπου στο χωριό με καινούργιο ράσο, μεγαλόπρεπη περπατησιά, επισκοπικό αέρα, κ' έλεγε απόξω τα λόγια της Γραφής. Μιλούσε για την τιμωρία και την ανταμοιβή των ψυχών με ακρίβεια, σα να είχε πολλές φορές περπατήσει μέσα στον Παράδεισο και να γνώριζε το κάθε της μονοπάτι. Αν, μαζί με τον ήχο που άφηναν τα λόγια του ιερωμένου και τα κυματιστά του και λαμπρά φαρδομάνικα, λογαριάσουμε τα κόκκινα κεφαλαία του βιβλίου, που είχε λησμονηθεί στο σπίτι του Γριβοδήμου, και τα' ανακατέψουμε αυτά στη φαντασία του νέου, μαζί με τις φτηνές βιογραφίες αγίων που αγόραζε στο δρόμο – ειν'

αρκετό για να ρημάξει ένα σπίτι.

Όταν ο πατέρας έφτασε στις Καρυές κι άκουσε τη θανατερή σιωπή της ασκητικής αυτής πολιτείας, και μέσα στους δρόμους με τα νεκρά μαγαζιά, που πουλούν κομπολόγια, δεν είδε ούτε σκύλο να γυρίζει, ούτε μια κότα να τσιμπάει τη γη, κατάλαβε τη συμφορά του. Ακόμα καλύτερα την ένοιωσε όταν, απ' του Καρακάλου και πέρα, βυθίστηκε στις καστανιές, που σκεπάζουν με τις πράσινες ομπρέλες τους τον ουρανό, και ταξίδευε προς τη Λαύρα. Γι' αυτής τις ερημίες ανάστανε το γιο του! Γι' αυτής την ορθή και κοφτερή λεπίδα, την κορφή του Άθωνα, τον κούναγε η μάνα του! Να τα γραμμένα! Κ' εδώ καμάρες κλειστές από θάμνους, δέντρα, βάτους, πνιγμένες πυκνές κι ανάκατες φυλλωσιές τον έπαιρνα στα βάθη τους, και σκιάζονταν πότε – πότε, φανερώνοντας για μια στιγμή απ' τις τρύπες τους γκρεμούς φυτεμένους, συννεφιασμένες ράχες, αφροκοπούσες θάλασσες, και πάλι έκλειναν και τον κατάπιναν, ο γέρος ένοιωθε πως ήταν μικρός για να τα βάλει με τέτοια φοβέρα. Τότε γύριζε στο γιο του τον μικρότερο, στο Γιωργάκη, που τον είχε φέρει μαζί του για βοήθεια, μαζί του για δόλωμα, και του 'λεγε:

- Ορέ, Γιωργάκη, θηλιά θα του γένεις, άκουσες; Εμένα τον παλιόγερο μπορεί να με παραπετάξει. Μα εσύ, ο αδελφός του μπορείς να τον πάρεις. Στο λαϊμό να του κρεμαστείς, ορέ! Πες του για τόν κόσμο, πες του για τη ντροπή. Μίλα του γι' αμπέλια, για θυμωνιές, για ευτυχία, μωρέ! Ρίχ' του ό,τι μπορείς, ευχές, φοβέρες, παρακάλια, κατάρες!

Παρά λίγο να γίνει αυτό που έλεγε. Όταν έφτασαν το βράδυ στη Λαύρα κι ο νέος καλόγερος είδε μπροστά του το γέρο και το μικρό του αδελφό, χωρίς να τους περιμένει, λύθησαν για μια στιγμή τα γόνάτα του και λίγο έλειψε να χυθεί στο λαϊμό τους και να κλάψει. Μα βλέποντας ο ίδιος πως κινδύνευε να προδώσει το ράσο, αρπάχτηκε μονομιάς

από το πείσμα του, έσπασε την ύπαρξή του ορθή, κι αποφάσισε να μη γλιστρήσει. Δεν τους έδωξε, μα δεν τους έκαμε και περιήρημη υποδοχή. Λίγα λόγια. Κι όλο για ξένες έγνοιες. Το βράδυ που ο πατέρας άνοιξε το ταγάρι του και πετάχτηκαν ένα κύμα μυρωδιές από ρόιδα, μήλα, μαντζουράνες, μικρά φιλέματα και μεγάλα δολώματα, ο καλόγερος νοιώθοντας πως ανασαίνουν κοντά του γνώριμα περιβόλια κι ανοίγουν παλιά σεντούκια, άπλωσε ένα χέρι ατσάλενο κι έκλεισε το ταγάρι λέγοντας:

- Σε κελί δε μπαίνουν αυτά, πατέρα! Θα τα πάρεις πίσω, όπως τα 'φερεις!

Βλέποντας ο γέρος τον εχθρό ταμπουρωμένο, έχασε τη σειρά της ομιλίας κι αντίς ν' αρχίσει από κει που λογάριζε, έφτασε αμέσως στο σκοπό.

- Ό,τι έκαμες – έκαμες, του είπε. Είναι πολλά τα δάκρυα που χύσαμε για σένα. Σήκω τώρα να πάμε πίσω... Ν' ανοίξεις σπίτι.

- Σπίτι; απάντησε ο καλόγερος.

- Είσαι είκοσι έξη χρονών. Να ξαναπιάσεις τα εργαλεία, να ζήσεις σαν άνθρωπος και να παντρευτείς.

- Να κάμω κι άλλους ψεύτες, είπε ο καλόγερος, κι άλλους απατεώνες; Κι άλλους ασυνειδίητους, κι άλλους φονιάδες, δυστυχημένους;... Κι αυτοί πάλι να γεννήσουν άλλους για τον ίδιο σκοπό; Για να κλέβουν κι' εκείνοι, ν' απατούν, να σκοτώνουν; Κι όπως βγάζομε απ' τη γη τις φακές, τα ρεβίθια και τα λάχανα, έτσι να φυτεύουμε ανθρώπους; Και να περιμένουμε την εσοδεία, που λέγεται υποκρισία, δολιότητα, μίσος, απάτη;... Κι άλλα σπαρτά ακόμα ... Ματαιοδοξία, ανοησία, κοιλοδουλεία... Κι άλλα ακόμα... Αρώστεια, τραυλίσματα, ποδάγρα, δεκανίκια... Και για όλ' αυτά θες να προσπαθούμε και να λαχωνιάζουμε; Και να βρίσκομε τέχνες για να δυστυχούμε; Να ρίχνουμε γι' αυτό γεφύρια στα ποτάμια και πλοία στη θάλασσα; Και λαός να τρώγει το λαό, γιος τον πατέρα κι αδελφός τον αδελφό;... Και σακάτης να γεννοβολά το

σακάτη, κακομοίρης τον κακομοίρη, δόλιος το δόλιο, χόιρος το χόιρο; Γι' αυτά να γυρίσω πίσω;

Ο γέρος έχασε το παιγνίδι. Μα η ελπίδα του ήταν στην έφοδο του μικρότερου αδερφού. Την άλλη μέρα το πρωί, ο Γιωργάκης βρήκε τον καλόγερο να ξεκουράζεται στην αυλή, με την πλάτη στον κορμό του κυπαρισσιού – και, καθώς πλησίαζε να του μιλήσει, παράξενο! Του φάνταξε ο καλόγερος στα μάτια σα να μην ήταν του κόσμου τούτου. Σα μαβιά, σα γαλάζια, σαν τριανταφυλλένια φώτα έπεφταν απάνω στο ράσο του, στα μακριά του χέρια, στα λιγοστά του γένια, μαζί με τον ήλιο που στάλαζε απ' τα κλαριά του κυπαρισσιού και φαινόταν λαμπροφωτισμένος από άστρο που μόνο γι' αυτόν διάβαινε στον ουρανό! Ήταν προμεσήμερο του καλοκαιριού. Η πλάση έχει τέτοιες φαντασίες. Έχει τις τρέλλες της και τους στοχασμούς της. Ποιος θα τη μάθει ποτέ; Ποιος θα τη διαβάσει; Παίζοντας με την ήλιο και με το κλαρί σ' αυτή την ήσυχη ώρα, χρωματίζοντας τους ίσκιους της, σκόρπιζε στις πλάκες απάνω, στα κούτσουρα, στις πέτρες και στα ράσα, υπερκόσμους ανθούς υποψίες παραδεισών, όνειρα δικαίων, που κάποτε περνούν εδώ κάτω για να σβήσουν έπειτ' από μια στιγμή, αφήνοντας θαμπωμένα τα μάτια που τα είδαν και τις ψυχές διψασμένες για το άγνωστο και το ανεπίπτο. Με τέτοιες φαντασίες η δημιουργία ξεσηκώνει τις ψυχές των ανθρώπων, έτσι που να μην πιστεύουν σ' αυτήν την ίδια. Με φώτα βύθιζε στην ομορφιά τον καλόγερο που τη σκότωνε! Ο Γιωργάκης ήταν θαμπωμένος. Του φάνηκε πως δεν είναι ξύπνιος... Μόνο σαν πλησίασε τον αδερφό του, ήρθε στον εαυτό του. Τα χρώματά είχαν φύγει. Ο καλόγερος ακουμπούσε πάντα στο κυπαρίσι. Ο Γιωργάκης άνοιξε τη γλώσσα του και του τα είπε, του τα 'ριξε όλα μονομιάς, σα θηλιά. Τον ξόρκιζε να μετανιώσει, να γυρίσει.

- Άμμαλε άνθρωπε, του απάντησε ο καλόγερος, που το κεφάλι σου είναι κουρούπι για να πίνουν νερό οι κότες – κι όσο τα λόγια του

ήταν μαλώματα, τόσο έβραζε από μέσα το κύμα της αγάπης που είχε για τον αδελφό του, κι ένοιωθε πόσο δύσκολο θα ήταν τώρα που τον ξαναείδε να τον χωριστεί – ξεκουτισσένε και πετεινοκέφαλε, κούφιο καρύδι κι αδειανή τσότρα, γιατί μιλάς στον αέρα; Τούτες οι πλάκες είδαν πολλούς σαν εμένα. Σ' εκείνα τα στασίδια πόνεσαν πολλά κόκκαλα. Κι αυτό εδώ το κυπαρίσι είναι χίλων χρόνων. Σώπα! Μόνο κοίταξε αυτούς εκεί με τα τρύπια σακούλια, τα κουρέλια και τα παλιοπάπουτσα, που μπαίνουν στην αυλή... και του 'δειξε τους ερημίτες, που έφταναν από την έρημο του Άθω για να πάρουν απ' το μοναστήρι λίγο ψωμί. Κοίταξέ τους. Πόσο είναι πιο δίκαιο από μας! Κρυμμένος σε μια τρύπα της γης, καθένας τους δέχεται τη βροχή και το χιόνι κι ακούει τους κεραυνούς. Στην ιδιοκτησία του δεν έχει τίποτ' άλλο απ' το ταγάρι του κι απ' το κοπίδι που μ' αυτό εργάζεται τα ξυλένια χουλιάρια και τα φυλαχτά τους. Για συμφέροντα δεν μάχεται, δίκες δεν του έκαμαν, ούτε έκαμε, μίση δεν τον δάγκασαν, σωπαίνει σ' όλη του τη ζωή, λάδι δεν γεύτηκε ποτέ, τα βραστά κουκιά με το ψωμί του είναι νοστιμότερα από τα φαγητά που ευφραίνονταν ο πλούσιος, όταν τον παρακαλούσε ο Λάζαρος για ένα ψίχουλο και δεν το έδινε... Τι έχεις να πεις γι' αυτούς που αρνήθηκαν τα πάντα; Γιατί εμείς εδώ, στα μεγάλα μοναστήρια, είμαστε ακόμα μια κοινωνία και βλέπουμε τα κλαριά και τη θάλασσα όλοι μαζί κι έχουμε κατοικία και τροφή και μίση και πάθη. Μα, έγνοια σου, μια μέρα θα τραβήξω κι εγώ προς την έρημο, για να γίνω δίκαιος. Μόνο ετοιμάσου να γυρίσετε. Και φρόντισε στο δρόμο ν' απελπίσεις τον πατέρα για να μην πιστεύει άδικα πως θα 'χω την τρέλα να γυρίσω. Και να ζήσετε από δω και πέρα κ' οι δυο σας ήσυχα, χωρίς εμένα. Θα σας προβοδίσω ίσαμε τα μισά του δρόμου.

Ο γέρος πήγαινε με το μουλάρι του μπροστά, γιατί πάντα έλπιζε πως ο Γιωργάκης, αν του πει κι άλλα στο δρόμο, την τελευταία

στιγμή, θα τον λυγίσει. Τα δυο αδέρφια έρχονταν πίσω. Μιλούσαν. Δεν τους άκουγε κανένας. Ο αγωγιάτης ήταν του μοναστηριού. Και καθώς ο γέρος, γυρνώντας το κεφάλι πίσω, έβλεπε το λυγερό κι ατσάλενο κορμί του καλόγερου, που κυμάτιζε στα τινάγματα του μουλαριού, χτυπούσε η καρδιά του για την τελευταία στιγμή που πλησίαζε. Θα 'ρθει; Θα τον χάσει για πάντα; Και ξανακοιτάζοντας, είδε πως ο Γιωργάκης είχε σωπάσει κι άκουγε τον αδερφό του που, χωρίς διακοπή, κουνώντας το χέρι σ' ανατολή και δύση, μιλούσε, κυλώντας, καθώς φαίνεται, ένα ποτάμι από ιστορίες, ψαλμούς και οράματα... Κι όταν έφταναν κοντά σ' ένα άγριο μικρό λιμάνι, όπου ήταν ένας ταρσανάς και μαδέρια σωριασμένα, κι ένα χρωματιστό καϊκι δεμένο στη μέση που το χόρευε η ταραγμένη θάλασσα, εκεί τα δυο αδέρφια σταμάτησαν. Και, γυρίζοντας άξαφνα τα ζώα τους πίσω, τα χτύπησαν δυνατά και τράβηξαν πάλι και τα δυο με ορμή κι απόφαση προς το μοναστήρι.

Για έλεος μόνο πρόφτασε ο μεγαλύτερος να φωνάξει στο γέρο:

- Έχε γεια, πατέρα! Τον Γιωργάκη από σήμερα τον λένε Γαβριήλ!

Και χάθηκαν κ' οι δυο αδερφοί καλόγεροι, ο περσινός κι ο σημερινός, κυνηγημένοι απ' τα κύματα της ταραγμένης θάλασσας που, πηδώντας και κυλώντας, άλογα θαρρείς μαστιγωμένα, δαιμόνια θυμωμένα, πνεύματα τρελά που παίζουν ανάμεσα Όρος, Θάσο και Λήμνο, φύσηξαν τους αφρούς τους και πέσανε κοπάδι, με χορούς, φωνές, βοή και χάχανα κυνηγώντας τα νιάτα που έφευγαν για να θαφτούν στο κελί...

Ο Γριβοδήμος δεν πρόφτασε ούτε να φωνάξει, ούτε να στενάξει. Πέτρωσε! Είναι αυτός ο βράχος εκεί που τον βλέπετε. Να το μουλάρι του, να το κεφάλι του κι οι πλάτες του, να η φουστάνελα του, να το ταγάρι του με τα ρόιδια που φουσκώνει ακόμα. Ογδόντα χρόνια τώρα, ο βράχος του Γριβοδήμου κοιτάζει προς τη Λαύρα.

Η Προευχή του Ταπεινού

*Κύριε, σαν ήρθεν η βραδιά σου λέω την προσευχή μου:
Άλλη ψυχή δεν έβλαψα στον κόσμο απ' τη δική μου.
Εκείνοι που με πλήγωσαν ήταν αγαπημένοι.
Την πίκρα μου την βάσταξα. Μου δίνεις και την ξένη...*

*Μ' απαρνηθήκαν οι χαρές. Δεν τις γυρεύω πίσω.
Προσμένω τα χειρότερα. Ειν' αμαρτία να ελπίσω.
Σαν ευτυχία την αγαπώ της νύχτας τη φοβέρα.
Στην πόρτα μου άλλος δε χτυπά κανείς απ' τον αγέρα.*

*Δεν έχω δόξα. Ειν' ήσυχα τα έργα που έχω πράξει.
Άκουσα τη γλυκειά βροχή. Τη δύση έχω κοιτάξει.
Έδωσα στα παιδιά χαρές, σε σκύλους λίγο χάδι.
Ζευγάδες καλησπέρισα που γύριζαν το βράδυ.*

*Τώρα δεν έχω τίποτα να διώξω ή να κρατήσω.
Δεν περιμένω ανταμοιβή. Πολύ 'ναι τέτοια ελπίδα.
Ευδόκησε ν' αφανιστώ χωρίς να ξαναζήσω.
Σ' ευχαριστώ για τα βουνά και για τους κάμπους που είδα.*

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Μικροχωρίτες σε δρώμενα την εποχή του Αλή πασά (1807)

Χαρίλαος Γ. Γκούτος

Ο κ. Χαρ. Γκούτος, καθηγητής του Εργατικού Δικαίου και της Ιστορίας των Εργασιακών Σχέσεων στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, στο πλαίσιο των ερευνών του για την ιδιαίτερη πατρίδα του, την Κόνιτσα, εντόπισε ενδιαφέροντα ιστορικά στοιχεία για το Μικρό Χωριό, τα οποία παρουσιάζει στο άρθρο που ακολουθεί. Ας σημειωθεί, ότι ο κ. Γκούτος, εκτός από τη νομική του επιστήμη, ασχολείται και με τα ιστορικά και λαογραφικά της πατρίδας του. Σχετικό είναι το βιβλίο του: *Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας*, μια ενδιαφέρουσα σε περιεχόμενο έρευνα για την γενέτειρά του. Για την Κόνιτσα, το Μέτσοβο και την Ήπειρο γενικότερα έχει συγγράψει πολλά επιστημονικά άρθρα.

Σε πρόσφατη συνομιλία μου με τον συνάδελφο Μένιο Κουτσούκη, τον πληροφορήσα ότι προ ολίγων μηνών κυκλοφόρησε το τετράτομο έργο του Β. Παναγιωτόπουλου "Αρχείο Αλή Πασά" και ότι σε αυτό περιέχονται δύο έγγραφα, στα οποία γίνεται λόγος και για κάποιους Μικροχωρίτες (τόμος Α' σελ. 590-592, τόμος Γ' σελ. 657). Εκείνος θεώρησε τον είδηση για το χωριό του ενδιαφέρουσα και μου ζήτησε να παρουσιάσω τα δυο έγγραφα στα "Μικροχωρίτικα Γράμματα". Μολονότι γνωρίζω λίγα μόνο για την ιστορία της Ευρυτανίας, ανταποκρίνομαι στο αίτημα, ένεκα και των ευχάριστων αναμνήσεών μου από το Μικρό Χωριό (το επισκέφθηκα το 2007 ως μέλος του Συνεδρίου: "Η Ευρυτανία στις περιγραφές Ελλήνων και ξένων περιηγητών"), αλλά και επειδή το δεύτερο από τα εν λόγω έγγραφα σχετίζονται έμμεσα με έναν μπέη της Κόνιτσας Ιωαννίνων, από την οποία κατάγομαι. Γράφω το λιτό κείμενο τούτο με την ελπίδα ότι οι ιστοριογράφοι Μικροχωρίτες ή Ευρυτάνες θα μελετήσουν πληρέστερα τις ποικίλες πληροφορίες που προκύπτουν από τα παραπάνω έγγραφα.

Α. Αναφορά Ευρυτάνων της Πόλης προς τον Αλή πασά

Πρόκειται για αναφορά-επιστολή προς τον Αλή πασά, η οποία έχει γραφεί την 1.7.1807 στην Κωνσταντινούπολη και υπογράφεται από 21 άνδρες που διέμεναν εκεί, αλλά κατάγονταν από 13 οικισμούς του καζά (ή βιλαετιού) του Καρπενησιού (ως εξής, συγκεκριμένα: Καλεσμένο 3, Άγιος Βλάσιος 2, Βουτύρο 1, Μπιάρα 2, Αλέσια 2, Σαρκίνι 1, Αντράνοβα 1, Κασαλάς, δηλαδή Καρπενήσι 2, Μουζίλο 1, Παπαρούσι 2, Μικρό Χωριό 2, Βελωτά 1, Κορυσχάδες 1). Οι υπογράφοντες δύο Μικροχωρίτες ήσαν ο **Δημήτριος Κλιτζή** και ο **Αναγνώστης Ανδριόπουλος**.

Οι 21 Ευρυτάνες διαφεύδουν κάποιους Καρπενησιώτες που είχαν στείλει στον Αλή πασά αναφορά τους, ισχυριζόμενοι ότι ο προεστός του καζά, Αθανάσιος Χατζόπουλος και ο επίσκοπος Λιτζάς και Αγράφων, Δοσίθεος, αυθαιρετούσαν. Ειδικότερα, χαρακτηρίζουν εκείνους τους Καρπενησιώτες ως κακοποιούς, σκανδαλοποιούς και ταραξίες, δηλώνουν ότι ο μεν προεστός είναι καλός άνθρωπος και τίμιος άρχοντας, ο δε επίσκοπος δεν αναμειγνύεται ποτέ στην διοίκηση του καζά και ζητούν από τον Αλή πασά να τιμωρήσει τους συκοφάντες.

Αναδημοσιεύω ακολούθως την αναφορά (χωρίς την εκτενή προσφώνηση που προηγείται):

Μετά το προσκυνιόν μας σκλαβικόν αρτζουχάλη (1) κάνομε ιφαντέ (2) του αυθεντός μας ημείς οι σκλαβοι σας από τον καζά του Καρπενησιού οι ευρισκόμενοι εις Βασιλεύουσαν, ότι εμάθαμε πως κάποιοι κακοποιοί άνθρωποι Καρπενισιότες και οπού έως σήμερα τον παρά τους δεν ιδάμε, θέλουν να κατατρέξουν τον σκλάβον σας και προεστόν μας Αθανάσιον, και τον δεσπότην μας. Έκαμαν και αρτζουχάλη ψεύτικον και υπόγραψαν μόνοι τους εμάς τους ευρισκόμενους εις την Πόλιν σκλαβους σας και ημείς εφένδη μας, από παρόμοιον αρτζουχάλη χαμπάρι δεν έχουμε και ούτε καμπούλι τα εκάναμε (3), ωσάν οπού ο σκλάβος σας Αθανάσις ως τερμπιές (4) της υψηλότητός σας οπού είναι και ως φυσικά καλός άνθρωπος εφέρθη πολλά καλά και τιμμένα εις το προεστιλίκι του, και χωρίς την γνώμην των γερόντων βιλαετλήδων καμμίαν δουλειάν δεν εκοιτάζεν, ούτε παράνω από το χρονικόν μακτού (5) είχε ρίξη και όσον ημπούρεσε δια το καλόν μας ετζαλίστησε και μας γκιοξέτησε (6) με το παραπάνω και είμεθα όλοι μας μικροί μεγάλοι χοσνοντίδες (7) από τα καλά φερσίματα του. Και ο δεσπότης μας αυτός κοιτάζοντας τας φροντίδας του τας εκκλησιαστικάς και τον λαόν του, δεν ανακατεύουνταν εις αυτές τας δουλειάς του βιλαετιού, και από αυτόν κανένα παράπονον δεν έχομε, αλλ' είμεθα ευχαριστημένοι από λόγον του. Και εις το ομούρι (8) του βιλαετιού τελείως δεν εκαριστήθη (9) αλλ' ούτε θέλει καριστηθή, παρά ωσάν καλόγηρος κοιτάζη τα όσα ανείκουσι εις αυτόν. Διά τούτο με θάρρος σκλαβικόν το κάνομε ιφαντέ του αυθεντός μας οπού είμεθα ευχαριστημένοι και από τους δύο σκλάβους σας, και τα όσα επαρράστησαν δια αυτούς ήτον όλα τεσβεράτια και νιφσανιστλίκια (10) ωσάν άνθρωποι κακότροποι και μουφσίτιδες (11) οπού είναι, και ελπίζομε οπού και από τους βεκίλιδες (12) οπού έστειλαν το βιλαέτι μας εις το χουζούρ δοβλέτι σας (13) να εγινίκετε βακούφιδες (14). Και όλοι κοινώς θερμώς παρακαλούμε οπού οι παρόμοιοι σκανδαλοποιοί και ταραχώδεις άνθρωποι να γένουν τερμπιέ (15) από τον αυθέντην μας καθώς τους πρέπει, δια να πάρη ο καθένας τα μέτρα του και να μη κάμουν μπήρταα (16) τοιαύτα κοινήματα χωρίς να έχουν κανένα δίκαιον, επειδή και τα τοιαύτα επροξένησαν τον χαλασμόν της πατρίδας μας. Και καθώς έως τώρα δεν έλειψε το κερέμι και το μερχαμέτι (17) του αυθεντός μας από ημάς τους σκλάβους σας, διά τούτο θερμώς παρακαλούμε και εις το εξής να μη λείψει. Και οι βεκίληδες οπού είναι αυτού ερχόμενοι από τους βιλαετλήδες μας εις τα κερέμια οπού η πατρίς μας λαμβάνει και ζητεί από την υψηλότητά σας, και παρακαλούμε εις τα ζητήματα των σκλάβων σας να δείξει το μερχαμέτι του, καθώς οπού είμεθα παντοτινοί δοβαντζίδες (19) δια την πολλυχρόνιον ζωήν σας και του πανεκλάμπρου οτζακίου σας (20) σκλάβοι παντοτινοί.

Ταύτα και σκλαβικώς ξανασπαζόμενοι νοερώς τα ίχνη των εκλάμπρων ποδιών της μένομε της μεγαλοπρεπεστάτης υψηλότητός σας σκλάβοι ταπεινοί και πρόθυμοι.

1807: Ιουλίου: 1
Κωνσταντινούπολις

Οι ευρισκόμενοι εις Βασιλεύουσαν ραγιάδες Καρπενησιότες

γηανης του γερονικο καλεσμενιότης σκλαβως
γιωριγώς φρώκακις καλουσμενότης σκαλαβως
βασίλης από άγηο βλασι σκλαβο σας
γιανις παπα γιοργωπουλος απου βουτιρο σκλαβου σας

γιοργος μαρουτζοπλως μπιαρα σκλαβος
γηνανος χρησητοπουλος από τ'αλέστια σκλάβο σας
αναγνόστης παπαδόπουλους αλεσιότηης σκλάβο σας
γιοργος από σαρκήνη σκλάβο σας
γιοργος από άγηο βλάσι σκλάβο σου
γιοργος ραφτης από ατράνοβα σκλάβο σας
γιάνις σκουριόπουλος από μπιάρα σκλαβως
γηνανάκος κατζερώπουλος από κασαπα σκλάβος
ατονης ταουτογλος από κάσαπα σκλάβος
παναγηότηης ζουφανης από χορηου μουζηλου
δήμος ματραγγόνη από παπαρούση σκλάβως
γιοργος ματραγγονης από παπαρούση σκλαβως
δημητρης κλητζή από μικρο χοριο σκλάβος
τριανταφιλης παπαδουπολος από καλεσμενος σκλάβος
βασήλης από βελοτα σκλάβο σας
δημήτρης από κορισκάτες σκλαβου σου
αναγνώστης αντριόπουλος από μηκρό χορίον σκλάβος σου

Ερμηνεία λέξεων: (1) αναφορά, (2) γνωστοποιούμε, (3) συναινέσαμε, (4) υφιστάμενος, (5) κοινοτικό φόρο, (6) προσπάθησε και μας επιτήρησε, (7) ευχαριστημένοι, (8) ύπαρξη, (9) αναμειχθηκε, (10) ραδιουργίες και εμπάθειες, (11) ταραξίες, (12) αντιπροσώπους, (13) ήσυχη επικράτειά σας, (14) πληροφορηθήκατε, (15) να τιμωρηθούν, (16) ποτέ ξανά, (17) η μεγαθυμία και ο οίκτος, (18) φτωχούς κατοίκους του βλαετιού, (19) ευχέτες, (20) οίκου σας.

B. Εργάτες τεχνικών έργων στην Πρέβεζα

Ένα δεύτερο έγγραφο του Αρχείου Αλή πασά αναφέρεται, μεταξύ άλλων, σε 3 Μικροχωρίτες χωρίς να τους κατονομάζει. Το νόημά του είναι το εξής: Έφυγαν 18 εργάτες, καταγόμενοι από οικισμούς της Ευρυτανίας ως εξής: Μυρίσι 1, Βαρόσι, δηλαδή Καρπενήσι 7, Παπαρούσι 3, Μικρό Χωριό 3, Ανιάδα 2, Δομνίστα 1, Νότζη (;) 1.

Ο τόπος και ο χρόνος σύνταξης του εγγράφου, ο συντάκτης του και η αιτία της φυγής των εργατών δεν προσδιορίζονται στο ίδιο. Ωστόσο, θεωρώ ότι αυτά προκύπτουν από ένα τρίτο έγγραφο του Αρχείου (τ. Α' σελ. 557), που έχει γραφεί την 12.2.1807 στην Πρέβεζα από τον επιστάτη των εκεί οχυρωματικών έργων, ο οποίος αναφέρει στον Αλή πασά ότι από τους 200 εργαζόμενους εκεί έφυγαν προχθές 11 Λειβαδιώτες και λίγοι Γιαννώτες, ενώ χθες έφυγαν 18 Καρπενησιώτες όπως σου γράφω σε άλλο χαρτί (δηλαδή στο προαναφερθέν δεύτερο έγγραφο). Υποθέτω ότι τούτο συντάχθηκε για να απαιτήσει ο Αλή πασάς αποζημίωση από τον καζά του Καρπενησιού λόγω της αυθαιρέτης φυγής των 18 εργατών. Σημειωτέον ότι και άλλα δύο έγγραφα του Αρχείου αφορούν σε εργάτες φυγάδες (τ. Α' σελ. 326, τ. Β' σελ.330).

Παρόμοιο περιστατικό συνέβη το 1813 σε τεχνικά έργα της Πρέβεζας, όπως προκύπτει από αναφορά του επιστάτη Ισμαήλ Κόνιτζα, δεύτερον εξάδελφον του Αλή πασά και μπέη της Κόνιτσας, ο οποίος του έγγραφε ότι επανέφερε στην Πρέβεζα 5 εργάτες Καρπενησιώτες φυγάδες, σύμφωνα με την προσταγή του (τ. Β' 240). Με το περιστατικό τούτο σχετίζεται, πιθανότατα, η σημείωση του προεστού του καζά

σε κατάστιχό του ότι το 1813 πλήρωσε για 4 εργάτες 800 γρόσια, κατά διαταγή του Ισμαήλ Κόνιτζα (Βλ. Α. Μαυρομύτης, Καρπενήσι 1810-1820, σελ.67).

Το ως άνω δεύτερο έγγραφο έχει ως εξής:

1: από Μερέσι

7: από Βαρούσι

3: από Παρέσι

3: από Μικρο χοριό

2: από Ανιάδα

1: από Δουνήστα

1: από Νότζη

18: δεκαοχτώ αργάτες μάς έφηγαν από το Καρπενήσι

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΜΑΚΡΙΝΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Ο συγχωριανός μας Σπύρος Χρ. Μαστρογεωργόπουλος θέλησε να μοιραστεί μαζί μας ένα χαρτονόμισμα του Αφγανιστάν, που ανακάλυψε σε έρευνά του στο ιντερνέτ. Πρόκειται για νόμισμα του 1939 της Τράπεζας του Αφγανιστάν διακοσμημένο με ελληνικούς μαιάνδρους και ελληνικά γράμματα που διαβάζουν: "Βασιλέως Μεγάλου Ευκρατίλου":

28 Οκτωβρίου 1940 – 28 Οκτωβρίου 2010

70η Επέτειος του “ΟΧΙ”

Η Ελλάδα είναι η μοναδική χώρα που αναγκάστηκε να αντιμετωπίσει το στρατό τεσσάρων χωρών ταυτόχρονα: Αλβανίας, Ιταλίας, Γερμανίας και Βουλγαρίας.

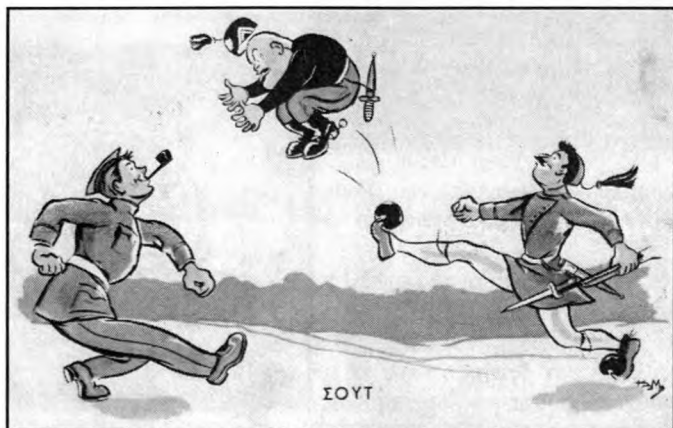
Στατιστικά στοιχεία

Ημέρες Αντίστασης		Νεκροί Στρατιώτες		Απώλειες σε % επί του πληθυσμού Εκτελέσεις-κακουχίες-μάχες	
Ελλάς	219	Έλληνες	13.676	Ελλάς	10% (750.000)
Νορβηγία	61	Αλβανοί	1.165	Σοβ. Ένωση	2,8%
Γαλλία	43	Ιταλοί	8.000	Ολλανδία	2,2%
Πολωνία	30	Βούλγαροι	25.000	Γαλλία	2%
Βέλγιο	18	Γερμανοί	50.000	Πολωνία	1,8%
Ολλανδία	4			Γιουγκοσλαβία	1,7%
Γιουγκοσλαβία	3			Βέλγιο	1,5%
Δανία	0				
Τσεχοσλοβακία	0				
Λουξεμβούργο	0				

Τα στοιχεία από την Ελληνο-Σουηδική ιστοσελίδα greek.swedisportal.net

Η Εθνική Αντίσταση της Ελλάδας έγραψε σελίδες δόξας, ηβεντιάς και αυταπάρνησης. Πολλοί μεγάλοι της εποχής ύμνησαν τον ηρωισμό και την τόλημ των Ελλήνων. Η ιστορική φράση του Τσώρτσιλ τα λέει όλα: *“Μέχρι τώρα λέγαμε ότι οι Έλληνες ποημούσαν σαν ήρωες. Τώρα θα λέμε: Οι ήρωες ποημούν σαν Έλληνες!”* (BBC, 1941)

Ο πατριωτισμός και η αυτοθυσία των Ελλήνων έκανε ακόμη και αυτόν τον υπάτιο του σπαραγμού, τον Αδόλφο Χίτλερ, να πει: *“Χάρην της ιστορικής αληθείας οφείλω να διαπιστώσω ότι μόνον οι Έλληνες, εξ’ όλων των αντιπάλων οι οποίοι με αντιμετώπισαν, επολέμησαν με παράτολημον θάρρος και υψίστην περιφρόνησιν προς τον θάνατον”* (Ράιχσταγκ, 4 Μαΐου 1941)

Παιδιά της Ελλάδας

Μεσ' τους δρόμους τριγυρνάνε οι μανάδες και κοιτάνε, ν' αντικρύσουνε
τα παιδιά τους π' ορκιστήκαν στο σταθμό που χωριστήκαν, να νικήσουνε.
Μα για κείνους πάχουν φύγει και η δόξα τους τυλίγει, ας χαιρόμαστε
και ποτέ καμιά ας μην κλάψει, κάθε πόνο της ας θάψει κι ας ευχόμαστε:

Παιδιά, της Ελλάδας παιδιά, που σκληρά ποημάτε πάνω στα βουνά.
Παιδιά, στη γηλυκειά Παναγιά προσευχόμαστε όλοι, να 'ρθετε ξανά.
Με της νίκης τα κλαδιά σας προσμένουμε παιδιά.

Λέω σ' όσους αγαπούνε και για κάποιον ξενυχτούνε και στενάζουνε
πως η πίκρα κι η τρεμούλα σε μια γνήσια Ελληννοπούλα, δεν ταιριάζουνε.
Ελληνίδες του Ζαλόγγου και της πόλης και του λόγγου και Πλακιώτισσες,
όσο κι αν πικρά πονούμε υπερήφανα ας πούμε σαν Σουηιώτισσες:

Παιδιά, της Ελλάδας παιδιά, που σκληρά ποημάτε πάνω στα βουνά.
Παιδιά, στη γηλυκειά Παναγιά προσευχόμαστε όλοι, να 'ρθετε ξανά.
Με της νίκης τα κλαδιά σας προσμένουμε παιδιά.

Το τραγούδι αυτό, μαζί με άλλα της Σοφίας Βέμπο, γνώρισε μεγάλη επιτυχία τη δεκαετία του 1940. Το τραγουδούσαν οι φαντάροι μας και εμψυχώνονταν στο Μέτωπο. Το τραγουδούσαν όλοι οι Έλληνες και γέμιζαν με περηφάνια και ελπίδα. Ακόμη και σήμερα στο άκουσμά του, ρίγη συγκίνησης πλημμυρίζουν τις καρδιές μας.

Η Χρονολόγηση από "Κτίσεως Κόσμου"

Η "Μετάφραση των Εβδομήκοντα" είναι η παλαιότερη γνωστή μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης στην ελληνική γλώσσα. Πήρε αυτό το όνομα, στρογγυλοποιημένα, από τους 72 ερμηνευτές που μετάφρασαν τα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης. Η Μετάφραση αυτή έγινε στην Αίγυπτο γύρω στον 2^ο αιώνα π.Χ. Οι ημερομηνίες στα κείμενα αυτά υπολογίζονται από Κτίσεως Κόσμου, δηλ. από την αρχή της Π. Διαθήκης.

Οι Βυζαντινοί, σύμφωνα με υπολογισμούς βασισμένους στη μετάφραση αυτή, χρονολογούσαν με βάση την "Κτίση του Κόσμου". Με αυτή τη χρονολόγηση η Γέννηση του Χριστού, η αρχή δηλ. της Καινής Διαθήκης και δικής μας χρονολόγησης, έγινε το έτος 5508 από κτίσεως κόσμου. Αν θέλουμε, λοιπόν, να μετατρέψουμε την από Χριστού Γεννήσεως χρονολογία σε χρονολογία από Κτίσεως Κόσμου, δεν έχουμε παρά να προσθέσουμε σ' αυτή τη χρονολογία τον αριθμό 5508 (για τους μήνες Ιανουάριο ως Αύγουστο ή τον αριθμό 5509 για τους μήνες από Σεπτέμβριο ως Δεκέμβριο). Άρα, με τον παλαιό-

ντολογικό αυτό υπολογισμό το τρέχον έτος 2010 (μέχρι και τον Αύγουστο) είναι το 7518^ο έτος από "Κτίσεως Κόσμου".

Οι Βυζαντινοί, προκειμένου να ορίσουν την φορολογία της γης για κάθε επαρχία, χρησιμοποίησαν και ένα άλλο είδος χρονολόγησης, την **Ινδικιώνα**. Ινδικιών ήταν μια περίοδος 15 ετών. Η αρχή της Ινδικιώνας και επομένως η αρχή του οικονομικού έτους των Βυζαντινών αλλά και στα χρόνια μετά την άλωση, ήταν η 1^η Σεπτεμβρίου. Η πρώτη Ινδικιώνα άρχισε το 312 μ.Χ. από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο. Για να βρούμε την Ινδικιώνα ενός έτους από Χριστού Γεννήσεως, προσθέτουμε στον αριθμό του έτους το 3 (ή 4 ανάλογα με το μήνα) και μετά διαιρούμε δια 15. Το πηλίκο δίνει τον αριθμό της όλης δεκαεπταετούς Ινδικιώνας, ενώ το υπόλοιπο δείχνει το έτος μέσα σ' αυτή την Ινδικιώνα. Για το 2010 βρίσκουμε (2010+3=2013:15) πηλίκο 134 και υπόλοιπο 3. Άρα (ως και τον Αύγουστο) διανύουμε το 3^ο έτος της 134^{ης} Ινδικιώνας από Χριστού Γεννήσεως.

Ο ΧΡΥΣΟΥΣ ΑΙΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Οι αρχαίοι πρόγονοί μας ήταν σε όλα τους σοφοί, ιδιαίτερα στο χώρο της πολιτικής. Σήμερα που η χώρα μας περνάει σοβαρή κρίση και πολλά αναθέματα απευθύνονται στους πολιτικούς μας, βρίσκουμε επίκαιρες κάποιες πρακτικές που εφαρμόζαν, όπως:

Για να γίνει ένας πολίτης βουλευτής έπρεπε:

- 1) Να είναι Έλληνας πολίτης
- 2) Να κατέχει την ελληνική παιδεία
- 3) Να καταγραφεί όλη η περιουσία του μέχρι και τα σανδάλια που φορούσε καθώς και η οικογενειακή περιουσία.

Ο Βουλευτής:

- Αν περνούσε νόμο που αποδεικνυόταν **οικονομικά ζημιογόνος** για την Αθήνα, τότε έπρεπε να κατασχεθεί από την περιουσία του όλο το ποσόν της ζημίας. Αν η περιουσία δεν έφτανε να καλύψει τη ζημιά, τότε υποχρεούταν να εξοφλήσει το υπόλοιπο δουλεύοντας σε δημόσια έργα.

- Αν περνούσε νόμο που ζημίωνε **ηθικά** την Αθήνα, τότε "Αυθημερόν τελευθησάτω"!!

Μεγάλοι Έλληνες

Στη ζωή τους γεύτηκαν τον φθόνο και την αχαριστία.

Δοξάστηκαν μετά το θάνατό τους.

Πέθαναν μεταξύ 500 – 322 π. Χ.

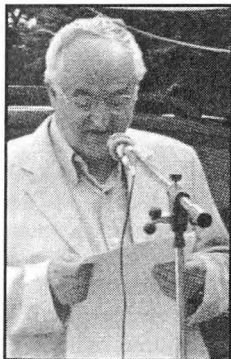
Πυθαγόρας	500 π. Χ.	ετών 80	στην εξορία από πείνα
Μιλτιάδης	489 π. Χ.	ετών 65	στη φυλακή
Αριστείδης	468 π. Χ.	ετών 72	στην εξορία από πείνα
Θεμιστοκλής	461 π. Χ.	ετών 66	στην εξορία
Αισχύλος	456 π. Χ.	ετών 69	στην εξορία
Περικλής	429 π. Χ.	ετών 66	παραιτήθηκε λόγω κατηγορίας
Φειδίας	429 π. Χ.	ετών 66	στη φυλακή
Αναξαγόρας	428 π. Χ.	ετών 72	στην εξορία
Ηρόδοτος	426 π. Χ.	ετών 59	στην εξορία
Ικτίνος	420 π. Χ.		στην εξορία
Σοφοκλής	406 π. Χ.	ετών 90	στην εξορία από πείνα
Ευριπίδης	406 π. Χ.	ετών 74	στην εξορία
Αλκιβιάδης	404 π. Χ.	ετών 48	στην εξορία
Σωκράτης	399 π. Χ.	ετών 71	ήπιε το κώνειο
Θουκυδίδης	396 π. Χ.	ετών 64	στην εξορία
Αριστοφάνης	385 π. Χ.	ετών 61	στην εξορία από πείνα
Πλάτων	347 π. Χ.	ετών 80	στην εξορία
Ισοκράτης	338 π. Χ.	ετών 99	στην εξορία
Δημοσθένης	322 π. Χ.	ετών 62	πήρε δηλητήριο

Από Σπ. Χρ. Μαστρογεωργόπουλο

Νεοελληνική Μπουρζουαζία

Γράφει ο Γιώργος Σταυράκης

Αντιπρόεδρος Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών

μπροστά.

Βρέθηκα, λοιπόν, στην πλατεία Κολωνακίου αποκαμωμένος και τσιτωμένος, ύστερα από κάτι μπλεξίματα με την εφορία που ήμουν λίγο νωρίτερα. Εγώ, για τον εαυτό μου, ένιωθα έντιμος πολίτης, καλός φορολογούμενος και ότι άλλο χρειάζεται για ένα νομοταγή πολίτη. Ο έφορος της περιοχής μου όμως δεν είχε καθόλου την ίδια γνώμη. Κολωνάκι και θέσεις πάρκινγκ είναι δυο ασύμβατες πραγματικότητες. Οι θέσεις, γύρω από την πλατεία και τα στενά γεμάτα φίσκα, πιασμένες με αυτοκίνητα τετρακίτησης των δύο και τριών χιλιάδων κυβικών εκ., με τα φαρδιά λάστιχα να δείχνουν στιβαρά και έτσι να ανεβάζουν το κοινωνικό προφίλ του αφεντικού τους. Που και που και μερικά αγροτικά, μεγάλης ιπποδύναμης και αυτά, ανεβασμένα καβάλα στο πεζοδρόμιο.

Στον τόπο μας λίγη σημασία έχει ποιος είσαι. Το σημαντικό είναι ποιος φαίνεσαι ότι είσαι. Το ακριβό αυτοκίνητο, ακόμη και αν είναι χρεωμένο στην τράπεζα, το στόχο τού φαίνομαι τον πετυχαίνει απόλυτα. Και αυτό είναι που έχει σημασία. Ενας φραπέ καφές στις ψάθινες πολυτελείς καρέκλες της ελιτίστικης πλατείας, σερβιρισμένος με προσποιητή χάρη από την κοπέλα που επιδεικνύει μεγάλο κομμάτι της κοιλιακής χώρας, πολύ συχνά και κάτι παραπάνω, αξίζει πολλά για τους αραγμένους νέο-μπουρζουά. Η τιμή του καφέ, που ξεπερνά τα πέντε ευρώ, είναι

αμελητέα ποσότητα. Αν ήταν στα δυο ή στα τρία ευρώ οι εν λόγω μπον-βιβέρ δεν θα τον προτιμούσαν. Βλέπετε ότι αυτό δεν ταιριάζει με το ακριβό αυτοκίνητο και το κολωνακίτικο λάιφ στάιλ! Τρομάρα μας.

Σκελετισμένος όπως ήμουν, να σας πω την αλήθεια, ένιωσα και εγώ λιγάκι αναβαθμισμένος κοινωνικά. Καφέ δεν ήθελα. Κούρνιασα, λοιπόν, σε ένα σκαμπό ψηλό και άταλο για να πιω μια μπύρα. Η μπαρ-γούμαν, μια ξανθιά του μπουκαλιού, με επαγγελματικό τουπέ, πήρε την παραγγελία και έσπρωξε το ποτήρι κατά τη μεριά μου, όπως στα παλιά καουμπόικα έργα. Ευχαριστώ, είπα. Εκείνη δεν απάντησε. Κατά την πληρωμή - επτά ευρώ - θέλησα και εγώ να κάνω ένα σχόλιο για την ωραία μέρα που ήταν, έτσι για να σπάσω λίγο τη μοναξιά μου μέσα στο πλήθος. Συνηθισμένος από αγγλόφωνες χώρες που έζησα, σκέφτηκα να αρχίσω μια σύντομη κουβεντούλα για τον καιρό. Ο καιρός, βλέπετε, είναι ένα ουδέτερο θέμα, χωρίς υπονοούμενα και διαπροσωπικές αιχμές, όπως λέμε στη διπλωματική γλώσσα. Θυμάμαι από παλιά, μικρό παιδί ακόμη, οι άνθρωποι επικοινωνούσαν. Πιο πολύ ακόμη όταν υπήρχε μια συναλλαγή, π.χ. στον περιπτερά και τον μπακάλη της γειτονιάς. Ξέχασα όμως ότι βρισκόμουν στο Κολωνάκι και δεν κατάφερα ακόμη να καταλάβω ότι ζούμε σε απρόσωπη και σε μεγάλο βαθμό, μεταλλαγμένη κοινωνία. Η μπαρ-γούμαν με κοίταξε φευγαλέα, με ένα διφορούμενο βλέμμα σαν να κατέβηκα από άλλο πλανήτη. Τι λείει ο άνθρωπος, θα σκέφτηκε.

Ετσι, το πήρα απόφαση ότι καλή είναι και η μοναξιά και άρχισα να χαζεύω τους περαστικούς. Μοναξιά μέσα στο πλήθος; Και όμως, υπάρχει και αυτή και είναι χειρότερη. Τηλεόραση πολύ δεν βλέπω, ούτε μοδάτα περιοδικά διαβάζω. Στη λίγη ώρα που ήμουν στημένος στο άβολο σκαμπό, έγινα μάρτυρας πασαρέλας με γνωστές περσόνες

από την τηλεόραση, την πολιτική ζωή και την εγκώρια ιντελιγκέντσια.

Η νεοελληνική μπουρζουαζία δεν περιορίζεται στο Κολωνάκι. Όπως ο ιός της γρίπης, τώρα πάει παντού, σε όλη την επικράτεια. Πριν μόνο δυο-τρεις δεκαετίες το σκι ήταν ένα άθλημα με ελάχιστους οπαδούς. Σήμερα βλέπουμε πολλές χιλιάδες σκιέρ που ξεπερνούν στα πανάκριβα ορεινά ρεσόρτς. Ανέβηκε, άραγε, τόσο ψηλά το βιοτικό επίπεδο και δεν το καταλάβαμε όλοι ή ζούμε με δανεικά; Φαίνεται, τώρα, οι περισσότεροι θα το νιώσουμε στο πετσί μας με μεγάλη καθυστέρηση και οι πιο πολλοί νέο-μπουρζουά θα περάσουν πίσω στον πάγκο.

Πριν λίγο καιρόμίλαγα με ένα φίλο που διατηρεί μαγαζί υποδημάτων που του άφησε ο πατέρας του. Θα το κλείσω, μου είπε εμπιστευτικά. Θα το κάνω καφετέρια πολυτελείας για εύκολη και σίγουρη κερδοφορία. Εχω κορίτσια της παντρείας.

Με τις μόδες και το νέοναρκισσισμό μεγάλης μερίδας πώς περιμένουμε να παντρευτούν τα νέα παιδιά. Όταν ένα νυφικό για να το

νοικιάσει ένα ζευγάρι χρειάζεται, μέσο όρο, δυο-τρεις χιλιάδες ευρώ. Υστερα έρχεται ο γάμος και η δεξίωση. Για να μοιάσουμε με τον γείτονα, φεύγουμε από τα Λιόσια και πάμε στα βόρεια προάστια για να ανεβάσουμε το κοινωνικό μας προφίλ. Μια γαμήλια δεξίωση στις φινετσάτες περιοχές αρχίζει από 5 χιλ. ευρώ και μπορεί να φτάσει και τις είκοσι.

Ο ανταγωνισμός για το ποιος είσαι εσύ και ποιος είμαι εγώ μοιάζει να βγαίνει και από το πόσο χλιδατή ήταν η δεξίωση. Στην Αμερική, οι καλύτεροι πελάτες στις αίθουσες δεξιώσεων είναι οι Έλληνες, όπου βλέπουμε εκατοντάδες προσκεκλημένους. Οι Αμερικανοί, στους δικούς τους γάμους, μοιάζουν με φτωχούς συγγενείς με 20-30 καλεσμένους.

Στην τελική ανάλυση, η νεοελληνική μπουρζουαζία μεταφράζεται σε έναν ακραίο καταναλωτικό πυρετό. Δηλαδή την αέναη ανάγκη του ανθρώπου για το φαινόμενο. Με αυτή τη νοοτροπία βγαίνουμε από την πραγματικότητα και βιώνουμε τα όνειρά μας.

Λίγο γέλιο

Ένας Έλληνας μπαίνει σε μια τράπεζα της Νέας Υόρκης και ζητάει ένα δάνειο \$ 5.000 για δύο εβδομάδες, γιατί το χρειαζόταν επείγοντως προκειμένου να ταξιδέψει στην Ελλάδα. Ο υπάλληλος του εξηγεί ότι η τράπεζα θα χρειασθεί κάποιου είδους εγγύηση για να του δώσει το δάνειο. Ο Έλληνας βγάζει αμέσως από την τσέπη του τα κλειδιά μιας αστραφτερής Ferrari, που ήταν σταθμευμένη μπροστά από την τράπεζα. Όντως, αφού πιστοποιήθηκε η κυριότητα του αυτοκινήτου, σε 20 λεπτά ο Έλληνας παίρνει τα λεφτά και φεύγει και ο υπάλληλος παίρνει την Ferrari και την παρκάρει στο υπόγειο γκαράζ της τράπεζας.

Δυο εβδομάδες αργότερα ο Έλληνας επιστρέφει, πληρώνει το δάνειο των \$ 5.000 και τον τόκο που ήταν \$ 15,41 και παίρνει πίσω τη Ferrari του. Πριν φύγει ο υπάλληλος του λέει:

- "Κύριε, είμαι περιέργος: Πώς εσείς, ένας ευκατάστατος κύριος, χρειαστήκατε ένα τόσο μικρό δάνειο;" Και ο Έλληνας απαντά:

- Πες μου ένα άλλο μέρος στη Νέα Υόρκη που να μπορεί να αφήσει κανείς μια Ferrari με ασφάλεια για δυο εβδομάδες και να πληρώσει μόνο 15,41 δολάρια για παρκάρισμα.

• • • • •

Ένας επισκέπτης, φτάνοντας στο Κάιρο, ζητάει από ένα οδηγό ταξί να τον πάει σε κάποιο προάστιο. Ο οδηγός του ταξί, με σπαστά ελληνικά, του εξηγεί ότι πρέπει πρώτα να δει την παλάμη του. Αφού κοίταξε προσεκτικά την παλάμη, μπήκαν στο ταξί και ξεκίνησε. Όμως ο επισκέπτης, γεμάτος περιέργεια, ρωτάει τον ταξιτζή:

- Γιατί ήθελες να δεις τη γραμμή ζωής στην παλάμη μου; Και ο ταξιτζής του απαντάει:

- "Γιατί αμάξι μου, όχι φρένα".

Σπ.Χρ. Μ.

Διαδρομές στην Ευρυτανία

Από το Αναγνωστικό της Στ' Δημοτικού του 1933

Ελάτε, αν θέλετε, να με ακολουθήσετε νεερώς εις μερικές διαδρομάς ανά την Ευρυτανίαν.

Δια το Καρπενήσι, την πρωτεύουσαν αυτής, δεν θα σας είπω πολλά πράγματα, διότι το αυτοκίνητον το έχει κάμει αρκετά γνωστόν. Ερειδόμενον επί της νοτιανατολικής κλιτύος του Τυμφρηστού εις ύψος 950 μέτρων από της επιφανείας της θαλάσσης, βλέπει αριστερόθεν την Ράχην, χωρίον με πυκνά δάση και προς νότον το όρος Καλιακούδα. Έμπροσθέν του κατ' ευθείαν προς τα κάτω κατέρχεται ο Καρπενησιώτης ποταμός. Ούτος, διασχίζων την ωραίαν ποταμιά μεταξύ του Μεγάλου και του Μικρού Χωριού, φθάνει μέχρι του Προυσού και εκείθεν, κατερχόμενος διά της γεφύρας του Διποτάμου, συναντά τον Αχελώων και ενούται μετ' αυτού.

Εκκινούμεν πολύ πρωί εκ Καρπενησίου, αφού από της προηγουμένης ημέρας εκατονόσαμεν όλην την πορείαν μας. Έπρεπε δε να κάμωμεν τούτο, διότι δεν είναι τόσον απλά και εύκολα τα πράγματα εις τον ταξιδεύοντα δια της Ευρυτανίας. Πρέπει να έχη υπ' όψιν του ότι αναχωρεί δι' εκστρατείαν! Η δεκάωρος πορεία είναι απόστασις πολύ συνήθης εις τα δύσβατα και χωρίς καλήν συγκοινωνίαν μέρη ταύτα. Πρέπει λοιπόν εκ των προτέρων να κανονίζη λεπτομερώς ο ταξιδεύων το δρομολόγιόν του. Ο Βασιλης όμως, ο αγωγιάτης μας, εφρόντισε να μας εξυπνήσῃ, πριν ακόμη ξημερώσῃ, *“δια να περάσωμεν τον ανήφορον, πριν μας καλοπάρῃ ο ήλιος”*, όπως έλεγε. Και αφού έτσι προστάζει ο γνώστης της πορείας, την οποίαν θα κάμωμεν, ημεῖς οἱ ξένοι υπακούομεν εις αυτόν προθύμως και ριγούντες εκ του πρωινού ψύχους με όλον το βαρὺ επανωφόρι, το οποίον Ιούλιον μήνα φορούμεν, διευθυνόμεθα προς το Κεράσσοβον.

Κατ' ερχάς επί μίαν ώραν ακολουθούμεν την κοίτην χειμάρου τινός, και όσον ανερχόμεθα, διακρίνομεν καθαρότερα την

Καλιακούδαν. Το πρωινόν αεράκι, πολύ δροσερόν, μάς κάμνει να εννοήσωμεν, ότι εντός ολίγου πρόκειται να εισέλθωμεν εις δάσος. *“Θέλομε πολύ, Βασιλη, να ανεβούμε ως εκείνη εκεί τη ράχη;”*

- *“Μια ώρα, κυρ νομάρχη, απ' εδώ ως το Συμπεθερικό”*.

- *“Συμπεθερικό! Τι θα πῃ αυτό το συμπεθερικό, Βασιλη;”*

- *“Να, έτσι λέγεται η θέση αυτή που βρισκόμαστε, κυρ Νομάρχη. Δεν βλέπεις εκεί πάνω στην πλαγιά μια σειρά πετρωμένη;”*

Εστράφην και παρετήρησα επί τινος γυμνής πλευράς του αντικρυνού βουνού μακράν και ελικοειδή σειράν βράχων, ήτις έδιδε την εντύπωσιν ότι εκεί επάνω εστέκοντο ταξιδιώται έφιπποι.

- *Ναι, βλέπω, ομοιάζει με караβάνι σταματημένο, ωσάν να περιμένη κάποιον. Μα, γιατί το λέγουν Συμπεθερικό;”* ερωτώ τον αγωγιάτην μου.

Ο Βασιλης αυτό εζήτη και ήρχισεν αμέσως να μας διηγήται την ιστορίαν του Συμπεθερικού:

“Κάποτε μια αρχοντοπούλα από τα μέρη αυτά συνεπάθησε ένα βοσκόν λεβέντην, τον οποίον όμως οι γονείς της δεν τον ήθελον και δι' αυτό αρραβώνιασαν την κόρην των με έν αρχοντόπουλον. Όταν έφθασεν η ημέρα του γάμου, ήλθεν ο γαμβρός με το συγγενολόγι του και έγιναν τα στεφανώματα. Ύστερα όλον το συμπεθερικόν, συνοδεύον τους νεονύμφους, εξεκίνησε δια το χωρίον του γαμβρού. Καθ' οδόν όμως η νύμφη, η οποία κατ' ουδένα λόγον ήθελε να υπανδρευθή το αρχοντόπουλον, αλλά τον βοσκόν, προσεποιήθη ότι ελησμόνησε να παραλάβη εκ της πατρικής οικίας την κλώσσαν με τα πουλάκια της. Παρακάλεσε λοιπόν τους συμπεθέρους να σταματήσουν ολίγον εκεί επάνω, μεχρις ού, επιστρέφουσα εις την οικίαν της, παραλάβη την κλώσσαν. Οι συμπεθέροι εσταμάτησαν όπως ήσαν, όλοι έφιπποι και επέστρεψεν η νύμφη

εις το χωρίον της. Αντί όμως να πάρη την κλώσσαν, αυτή επήρε τα βουνά και αφού συνήνησε τον καλόν της εκεί, ανεχώρησαν μαζί εις άλλους τόπους. Οι συμπεθεροι περιέμεναν ώρας πολλάς την νύμφην να επιστρέψη, έως ότου ενύκτωσεν. Από το δυνατόν όμως κρυβοίρι, το οποίον εφύσα εκείνην την νύκτα, εκοκκάλωσαν όλοι και επέτρωσαν και πετρωμένοι μένουσιν ακόμη εις την ιδίαν θέσιν, ωσάν να περιμένουν την νύμφην να επιστρέψη”.

Αυτό ήτο το παραμύθι του Βασιλη. Εγελάσαμεν μ’ αυτό και εξηκολουθήσαμε τον δρόμον. Και να! Μετ’ ολίγην ώραν εισερχώμεθα εις πυκνόν δάσος ελατών τεραστίων, αίτινες αποκρύπτουσιν τελείως τον ήλιον. Διερχόμεθα κατόπιν το “ταμπούρι του Κατσαντώνη”, μίαν ράχιν περί της οποίας λέγει η παράδοσις ότι εχρησίμεισε κατά προτίμησιν ως καταφύγιον του περιφήμου εκείνου αρματολού και κλέφτη. Σταθμεύομεν μετά ταύτα εις το χάνι του Καρανάση με το κρυστάλλινον και ψυχρότατον νερόν του και μετά καλόν εκεί πρόγευμα επροχωρήσαμεν δια την Μέγδοβαν. Η Μέγδοβα, το ποτάμι με τας περιφήμους πέτρας, τα θαυμάσια ποταμίσια ψάρια του, τα οποία μόνον εις τα ποτάμια της Ευρυτανίας απαντώσιν, αρχίζει επάνω από τα Άγραφα της Καρδίτσας και αφού διασχίση εις απειρούς στροφάς την Ευρυτανίαν, πηδύσα από βουνού εις βουνόν, ρίπτει επί τέλους τα κρυστάλλινα νερά της εις τον Αχελών.

Τα παλαιά γεφύρια της με τα κυρτά τόξα των και αι καταπράσινοι κλιτύες των βουνών, τα οποία αποτελούν τας όχθας της, την παρουσιάζουσιν εις τους οφθαλμούς του ταξιδιώτου ως ένα των ωραιότερων ποταμών της χώρας μας. Εξ άλλου αι ξαφνικαί και άγρια πλημμύραι της την κατέστησαν φόβητρον και τρόμον όλης

της περιφερείας.

Μια των γεφυρών τούτων είναι και η γέφυρα της Μέγδοβας, την οποίαν συνηνητήσαμε εις τον δρόμον μας προς το Κεράσσοβον. Εκτισμένη επί των πλευρών δύο υψηλοτάτων βράχων, κατακορύφως εσχισμένων, εις τι στενώμα ορεινόν, υψίσταται κατά τας πλημμύρας της Μέγδοβας όλην την ορμήν της. Και είναι τότε τόση η λύσσα της εξ αίτίας της στενότητος της διόδου ταύτης, ώστε επειδή δεν ημπορεί να καταρρίψη την γέφυραν, ξεσπά κάποτε εναντίον των διαβατών αυτής, τους οποίους αφαρπάζει δια των ξαφνικών κυμάτων της κατά την στιγμην της διόδου.

Από της γεφύρας ταύτης μετά τρίωρον ανηφορικήν διαδρομήν φθάνομεν εις το γραφικόν Κεράσσοβον, το χωρίς καμμίαν κερασεάν. Η ωραία αυτή κωμόπολις είναι εκτισμένη επί λοφίσκου, οπόθεν έχει παντού ωραιότηταην θέαν από δάση ελατών και από χαράδρας και πτυχάς, τας οποίας σχηματίζουν τα βουνά του Βάλτου.

Απ’ εδώ και πέραν αρχίζουν τα Άγραφα. Απ’ εδώ πλέον φαίνονται πολύ πλησίον αι στακτεραί πυραμιδοειδείς κορυφαί των βουνών αυτών, αίτινες δεσπόζουν εις όλον εκείνο το βαθύ πράσινον εξ ελατών περιβάλλον.

Εδώ εις όλον τούτο το τμήμα η Ευρυτανία μάς δεικνύει την μεγαλυτέραν και ωραιότεραν πρασινάδα της. Και αι κλιτύες και αι χαράδραι της έχουν μίαν ήμερον μεγαλοπρέπειαν. Η ελάτη και τα καταπράσινα δάση των βουνών της εξασφαλίζουν εις αυτήν την ήμερον ταύτην όψιν. Έρχεται όμως εις τον Προυσόν – ολίγας ώρας παραπέραν του Κερασόβου – και διαψεύδουσα την εδώ ημερότητά της, μάς δεικνύει εκεί την αληθή φύσιν της, τους αγρίους βράχους και τρομακτικάς χαράδρας της.

Γ. Κουράτος

Σοφά αποφθέγματα

Ο σεβασμός και η εκτίμηση

δεν επιβάλλονται, δεν χαρίζονται, δεν απαιτούνται.

Κερδίζονται με τη σωστή επιλογή των λόγων και πράξεών μας.

Η κεντητή ποδιά

Τι τα θες τι τα γυρεύεις, ο αργαλιός, το πλέξιμο και το κέντημα ήταν το τρίπτυχο της γυναίκας τα παλιά χρόνια για την Ελληνίδα, όπως και η νοικοκυροσύνη, η σεμνότητα και τιμιότητα ήταν στολίδια της. Όλες ήξεραν το κέντημα και περίτεχνα, ανάμεσα σ' άλλα, κεντούσαν και την ποδιά τους και ο λαός με το τραγούδι του την έκαμε σύμβολο αγάπης και ομορφιάς και την πολυτραγούδησε.

Η Ελληνίδα έχει μεράκι για το κέντημα και το μεράκι της αυτό το 'καμε τέχνη. Απάνω στο λινό ή μεταξωτό ύφασμα, με την κλωστή και τη βελόνα ή στον αργαλιό, θα κεντήσει εικόνες από τη ζωή και τη φύση και θα εκφράσει με τα άψυχα αυτά αριστουργήματα τούς πόθους, τις ελπίδες και τα όνειρά της. Με το χειροτέχημά της αυτό η γυναίκα θα κεντήσει με δεξιοτεχνία και υπομονή σύμβολα από τη ζωή και τη φύση, αλλά πάνω σ' αυτή θα δοκι-

μασθεί και η καλαισθησία, η φαντασία και η έκφραση των αισθημάτων της. Όνειρο του κοριτσιού το κέντημα. Θα κεντούσε τη φορεσιά της, το μαντήλι που το 'καμε σύμβολο αγάπης και θ' αφοσιωθεί στο κέντημα της ποδιάς που τη φορεί, τη χαιρέται και την επιδεικνύει. "Ολημερίς στο κέντημα κι' αποβραδύς τη ρόκα".

Και δεν κεντάει τα πουλιά και τ' άστρα μόνο αλλά και της αγάπης τον ιστό, τους πόθους και τον έρωτά της, όπως και στο κεντητό μαντήλι που όνειρό της είναι να προσφέρει στον καλό της και μαζί του

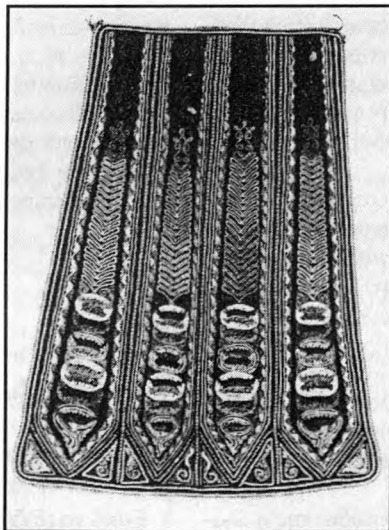
και την καρδιά της. Και θα κεντήσει στο παράθυρο και στο μπαλκόνι και στο καπούλι της πόρτας, αλλά και στα νυχτέρια, όπως μας λέει το τραγούδι "κι άλλη πλέκει ώρια ποδιά κι άλλη χρυσά δαντέλα κι άλλη περίτεχνη ποδιά μεταξωτή γαζώνει".

Τόσο περίτεχνα κεντάει την ποδιά που με τη φαντασία του ο λαός της δίνει ζωή και λαλιά "στην κεντημένη σου ποδιά λαλούν αηδόνα και πουλιά". Και τι δεν κεν-

τάει απάνω σ' αυτή την ποδιά η λυγερή κεντήστρα, λουλούδια, βουνά, κοπάδια, θάλασσες, τον ουρανό με τ' άστρα. Την κάνει να τη ζηλεύουν βασιλόπουλα, αετοί και σταυραετοί, μας λέει ο Προβελέγγιος στο τραγούδι του "Η ποδιά της Μαργιώς". Τη ζήλεψε κ' ο σταυραετός σαν είδε την κόρη να την πλένει χρυσοκεντημένη με τ' ουρανού τ' αστέρια, "χαμηλώνει και την παίρνει και χάνεται στα ουράνια και μεσ' τ' αστέρια".

Μα ζουρλάθηκε ο βασιλιάς και "σε λίγες μέρες ύστερα ταραχθηκε η χώρα. Παγιάνα πήραν τα χωριά του Βασιλιά οι ανθρώποι και δείχνουνε στις λυγερές ποδιά γεμάτ' αστέρια. Κι όποιος πιάσει το κορμί και όποια την πει δικιά της, εκείνη θα την πάρουνε μαζί τους στο Παλάτι".

Κι όταν ζουρλαίνονται βασιλόπουλα για την κεντητή ποδιά, τι θέλεις να σου κάνουν οι άλλοι νέοι και μάλιστα όταν βλέπουν την καλή τους να τη φοράει στο χορό; Γιατί η ποδιά δεν ήταν στολίδι του σπιτιού μόνο, αλλά για να τη φορέσει η λυ-

γερή στην εκκλησιά, στο πανηγύρι, όπου σύναξη του χωριού, στο χορό, “κορίτσια μπάτε στο χορό να μάθετε τραγούδια, να δείτε κεντητές ποδιές πράσινες και γαλάζιες”. Και δεν την πετύχαινε στο ύφασμα, όταν φορούσε υφαντή ποδιά, αλλά και στο βάψιμο “αν την πετύχω στη βαφή πολλές καρδιές θα κάψω”. Το ίδιο τραγούδι λέει να βιαστούν να μπουν στο χορό “κορίτσια μπάτε στο χορό τώρα πόχετε καιρό, γιατί ταχειά μαραίνεστε, φορέστε τις κεντητές ποδιές...”

Ξέρει τι γοητεία, τι δύναμη και τι επιβολή έχει η ποδιά και ζητάει από τη μάνα της τη γαλάζια την ποδιά της να τη φορέσει στο χορό να κάψει καρδιές “δος μου μάνα τα φλουριά σου, τη γαλάζια την ποδιά σου, να τηβάλω να χορέψω την καρδούλα του να κάψω”. Κ’ η κόρη του παπά η περιζήτητη παπαδοπούλα πάντα φοράει την ποδιά της και σ’ αυτήν φέρνει τα μήλα “φέρνει τα μήλα στην ποδιά, τα ρόιδα στο μαντήλι”.

Καμιά φορά ακράτητοι αυτοί οι νέοι κάνουν γιούργια για τις βλαχοπούλες “γιούργια, γιούργια στα παληούργια και στα βλάχικα τσαντούρια, αχ να κάνω γιούργια στην ποδιά σου την καινούργια”. Κεντούν κι οι βλαχοπούλες περίτεχνα και την ώρα ακόμα που βόσκουν το κοπάδι, μας λέει το τραγούδι της Χρυσούλας της τσελιγκοπούλας, “εφές, προφές την είδα γω ψηλά σε μια ραχούλα, όπου κεντούσε τον αετό και έφτιαχνε τον πετρίτη”.

Αλέκιασθη τη θέλει την ποδιά της η βλάχα, το παν θα κάνει να μη λερώσει την πλουμιστή ποδιά της και στα γάργαρα νερά, κάτω στο ρέμα στις μηλιές θα πλύνει την ποδιά της “κάτω στο ρέμα, στις μηλιές πλένουν δυο μελαχροινές” και παρακάτω στο βαθύ ρέμα πλένει η Ρηνούλα μοναχή... “στα κεντησμένα σ’ γόνατα τσοπάνος με τα πρόβατα, στην κεντησμένη σου ποδιά λαλούν αηδόνια και πουλιά”.

Προτμάει να περπατήσει από πέτρα σε πέτρα παρά να λερώσει την ποδιά της “πέτρα την πέτρα περπατεί, λιθάρι το λιθάρι, να μη λερώσει η κάλτσα της κι η κεντητή

ποδιά της”. Μπορεί να ζουν στην ερημιά κι απομονωμένες οι βλαχοπούλες, μα η Ελληνίδα έχει στο αίμα της αυτή την κλίση προς το κέντημα. Μπορεί η βλάχα “να μη γνωρίζει το ντουινιά και τον απάνω κόσμο”, που λέει το τραγούδι, χρυσοκεντάει όμως το ένστικτο και δε λησμονάει να κεντήσει τον τσοπάνο με τα πρόβατα ακόμα και στα γόνατα “στα κεντισμένα σ’ γόντα τσοπάνος με τα πρόβατα”.

Αυτή την ποδιά με τα μήλα ονειρεύεται ο νέος και καμιά φορά προχωρεί πιο πέρα “τα μήλα στην ποδιά σου και γω στην αγαλιά σου”. Και μήπως και παλληκάρια δε σφάχτηκαν στις Μαρίας την ποδιά “στα Σάλωνα σφάζουν αρνιά και στο Χρυσό κριάρια και στις Μαρίας την ποδιά σφάζονται παλληκάρια”. Αυτή την ποδιά πόθησε ο νέος και σ’ αυτή θέλει να γείρει ν’ αποκοιμηθεί “στην κεντημένη σου ποδιά να ’ρθω και γω να γείρω”.

Δεν πέρασε απαρατήρητη η κεντητή ποδιά, την έκαμε σύμβολο της ομορφιάς και της αγάπης ο λαός και την έκαμε τραγούδι.

Του Ζάχου Ξηροτύρη
Στο περ. Στερεά Ελλάς, τ. 482

Κράτος μοναδικό

Ποιος είδε κράτος λιγοστό
σ’ όλη τη γη μοναδικό,
Εκατό να εξοδεύει και πενήντα να μαζεύει;

Να’ χει κλητήρες για φρουρά και
να σε κλέβουν φανερά,
κι ενώ αυτοί σε κλέβουνε τον κλέφτη
να γυρεύουνε;

Να τρέφει όλους τους αργούς,
να’ χει επτά πρωθυπουργούς,
Ταμείο δίχως χρήματα και δόξης
τόσα μνήματα;

Γ. Σουρής

Οι Μικροχωρίτες της διασποράς μας γράφουν

Πέρασαν για τρομοκράτη ορθόδοξο παπά

Συνέβη στο Τάρπον Σπρινγκς της Φλόριντας στις 11 Νοεμβρίου 2009.

Ο π. Αλέξιος Μαρακής πήγε στην Αμερική από την Ελλάδα για σπουδές στην Ιερατική Σχολή της Βοστώνης. Μιλούσε λίγα αγγλικά, όταν χρειάστηκε να πάει στη Φλόριντα για να κάνει μια έρευνα σχετική με τις ανάγκες της διατριβής του. Ένα απόγευμα, γύρω στις 6:30, επιστρέφοντας από μια επίσκεψη σε τοπικό Γηροκομείο, χάρθηκε στους δρόμους του Τάρπον Σπρινγκς και χρειάστηκε βοήθεια. Σταμάτησε σε μια είσοδο πολυκατοικίας και προχώρησε προς το πάρκινγκ για να βρει κάποιον και να τον ρωτήσει. Εκεί είδε έναν άνδρα σκυμμένο στη μηχανή του αυτοκινήτου του και με σπαστά αγγλικά του λέει: “Παρακαλώ βοήθεια”. Ο νεαρός άνδρας δεν τον άκουσε. Τότε ο ιερέας τον χτύπησε ελαφρά στον ώμο επαναλαμβάνοντας: “Βοήθεια παρακαλώ”.

Ο νεαρός άνδρας, ένας λοχίας του στρατού ονόματι Τζέισον Μπρους, γυρίζει, βλέπει έναν άνδρα με μαύρη κελεμπία δίπλα του, τρομάζει, επιτίθεται στον παπά χτυπώντας τον στο κεφάλι με το σιδερένιο κλειδί του αυτοκινήτου που κρατούσε. Ο ιερέας, μη ξέροντας αρκετά αγγλικά για να δώσει εξηγήσεις και θεωρώντας ότι έπεσε σε τρελό, το 'βαλε στα πόδια. Ο Τζέισον άρχισε να τρέχει. Πίσω του έτρεχε ο Τζέισον, που συγχρόνως καλούσε απ' το κινητό του την άμεση δράση λέγοντας ότι έπιασε έναν “τρομοκράτη”! Χρειάστηκε να κυνηγήσει τον παπά γύρω από τρία ολόκληρα τετράγωνα, καταφέρνοντάς του και από ένα χτύπημα όταν τον προλάβαινε, μέχρι να τον ακινητοποιήσει και να φθάσει η αστυνομία.

Το αποτέλεσμα ήταν ο μεν παπάς να βρεθεί στο νοσοκομείο με ράμματα στο κεφάλι και σοκ, ο δε λοχαγός στο κρατητήριο για επικίνδυνη επίθεση!

Σημείωση: Αφού ο ιερέας έζησε ... ας μην το λέει ούτε του παπά!

Σ. Κ.

Greenville, S.C. ΗΠΑ

Είμαι Έλληνας!

Στο ερώτημα μιας ελληνο-αμερικάνικης ιστοσελίδας: τι σημαίνει να είσαι Έλληνας, και στο επιχείρημα ότι πρέπει κάποιος να μιλά ελληνικά για να μπορεί να θεωρείται Έλληνας, ο Δρ. Karen Pappin απάντησε ως εξής:

“Ο παππούς μου γεννήθηκε στην Ελλάδα και μετανάστευσε στον Καναδά στις αρχές του 1900. Παντρεύτηκε τη γιαγιά μου, η οποία είχε μεταναστεύσει από την Αγγλία. Ως εκ τούτου ο πατέρας μου, που γεννήθηκε στον Καναδά ήταν μισός Έλληνας και μισός Αγγλος. Η μητέρα μου γεννήθηκε στον Καναδά αλλά από γονείς γεννημένους στην Ιταλία. Επομένως, τι είμαι εγώ;

Θα σας πω με παρηρησία: ΕΙΜΑΙ ΕΛΛΗΝΑΣ. Αισθάνομαι κάθε φλέβα μου ελληνική. Όταν με ρωτούν τι εθνότητα είμαι, απαντώ, είμαι Έλληνας. Η δίψα μου για μάθηση ήταν πάντα προσαρμοσμένη στον ελληνικό παραδοσιακό τρόπο μάθησης, διερεύνησης, περαιτέρω μάθηση, περαιτέρω διερεύνηση. Μιλώ ελληνικά; Όχι. Δεν χρειάζεται να μιλάω ελληνικά για να ξέρω βαθιά μέσα στην ψυχή μου ποιος είμαι, τι πιστεύω, πως συμπεριφέρομαι, πως να χρησιμοποιώ

το ήθος, το πάθος και το λόγο στην καθημερινή μου ζωή. Ο δεσμός που κράτησα από τον πατέρα μου ήταν ότι αυτό που τον έκανε να είναι Έλληνας ήταν ο τρόπος δουλειάς του, η περιέργεια, η ικανότητα να βλέπει μια δυσκολία σαν ευκαιρία και ναι, κάποια στιγμή, είχε το δικό του εστιατόριο, ως μέρος μια πολύ πετυχημένης επιχειρηματικής δραστηριότητας που κράτησε πάνω από 50 χρόνια, όπως και βοήθησε άλλους να ξεκινήσουν τις δικές τους δουλειές. Όταν κατάλαβα ότι ήμουν Έλληνας, μου ήλθε κάπως σαν αναλαμπή από μέσα μου, που προφανώς ήταν κρυμμένη βαθιά για κάμποσο καιρό. Παρακολουθούσα ένα ελληνο-αμερικάνικο ντοκιμαντέρ και ξαφνικά κατάλαβα ότι πραγματικά αυτούς τους ανθρώπους που παρουσίαζε και περιέγραφε εκεί έμοιαζαν σαν να ήμουν εγώ. Ότι έβλεπα σ' αυτούς ίσχυε και σε μένα. Ήταν μια στιγμή κάθαρσης και είμαι ευγνώμων που μ' έκανε να αναγνωρίσω τον εαυτό μου. Αργότερα, ο πατέρας μου επισκέφτηκε την Ελλάδα για πρώτη φορά. Μου τηλεφώνησε από το μαλακόνι του διαμερισμάτος του στην Αθήνα. Αυτό που είπε επαναλάμβανε την πίστη και την περηφάνια του που ήταν Έλληνας. Είπε, "Γεια σου, βρίσκομαι εδώ και ατενίζω όλο τον κόσμο". Ήξερα ακριβώς τι ήθελε να πει.

Έτσι, σε όλους που μπορεί να διαβάζουν αυτό εδώ, ας είναι βέβαιοι ότι η γλώσσα από μόνη της δεν καθιερώνει την εθνότητα. Είναι το άτομο που αποφασίζει ποιος είναι. Εγώ μαζί με πολλούς από σας είμαστε εντωχείς που χαιρόμαστε γιατί είμαστε Έλληνες. Κανένα πτυχίο ή πολιτική δεν μπορεί να μας πάρει αυτή τη χαρά. Εκείνο που μετράει είναι ποιος επιλέγω να είμαι γιατί γνωρίζω ότι αυτό είναι ότι είμαι πραγματικά.

Η ευρυτανικής καταγωγής, εκπαιδευτικός κ. **Ηλιάνα Κων. Μήτσιου**, κόρη του γνωστού δημοσιογράφου, Κώστα Μήτσιου, ανακηρύχτηκε πρόσφατα Διδάκτωρ Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου. Η διδακτορική της διατριβή, που κατά την παρουσίασή της ενώπιον επταμελούς επιτροπής καθηγητών του πανεπιστημίου, έλαβε τον βαθμό "άριστα" είχε ως τίτλο: *Η μειονοτική εκπαίδευση στη Δ. Θράκη: κοινωνικές και εκπαιδευτικές προκλήσεις και προοπτικές για την πρόσβαση στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση των Τουρκόφωνων και των Αθίγγανων.*

Συγχαίρουμε εγκάρδια την Ηλιάνα Μήτσιου και της ευχόμαστε καλή ευόδωση των στόχων της.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας Περίηγησή στο χωριό και στο χρόνο*

Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη ή φίλο του Μικρού Χωριού
Κεντρική διάθεση:

- Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού
- Αδελφότητα Μικροχωριτών

* Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου διατίθενται για τη συντήρηση της Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας.

Δερμάτι, το χωριό της απόσυμης βουνοπλαγιάς

Ο πανεπιστημιακός Ροζέ Μιλιέξ (1913 -2006), υπήρξε διευθυντής του Γαλλικού Ινστιτούτου στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία του 1960. Αγάπησε την πατρίδα μας και ιδιαίτερα τη βουνίσια φύση της. Ανάμεσα στ' άλλα μέρη, επισκέφτηκε και την Ευρυτανία και ιδιαίτερα την περιοχή της Ποταμιάς, την οποία περιγράφει με τα πιο ζεστά χρώματα στο ακόλουθο κείμενο, που δημοσιεύθηκε στην εφ. *Ελευθεροτυπία* με τίτλο: "Δερμάτι, το χωριό που δεν πηγαίνει ποτέ κανείς":

Τούτο τον Σεπτέμβριο, πέρασα μian αξέχαστη όηο έξαρση εβδομάδα πάνω στα τραχεία βουνά της Ευρυτανιάς. Αυτή η βουνίσια Ελλάδα μου δίνει πάντα μian ιδιαίτερη συγκίνηση, γιατί εκεί το αγαπημένο μου Αηλικό μεγαλείο σμίγει με την επίσης γνώριμή μου μεσογειακή νότα, τα έλητα με τα ηλιάνια και τ' αμπελία, το τζιτζίκι με τη βερβερίτσα, μυρίζει Σαβόια ή Ελβετία, αηλιά και γνήσια Ελλάδα. Γνήσια από φυσιοπατρική αηλιά και από ανθρώπινη άποψη, με τα ναυηληνία συστατικά της υπαίθρου: φτώχεια, κουράγιο και ανοιχτή καρδιά. Ίσως στην Ευρυτανία να είναι πιο έντονα ακόμα τα τρία αυτά χαρακτηριστικά. Είδα και πάνω κάτι χωριά πραγματικά ηρωικά, καθώς είναι σκαρφαλωμένα σε κοφτές πλαγιές, στα 900 και 1.000 και 1.100 μέτρα, απομονωμένα και "μακριά από τον Θεό" και όπου τα πάντα λείπουν, εκτός από την θαρραλέα επιμονή και την καλοκάγαθη, φιλόξενη διάθεση.

Αφού χαιρετήσω πρώτα νοερά τα αηλια, όπου πέρασα όμορφες μέρες ή ώρες: το μαγευτικό και άνετο Μικρό Χωριό του Καρπενησιού, το Βουτύρο με το γραφικό του πανηγύρι στα Κουμάσα, τη φιλική Καρύτσα, τα ψηλοκρέμαστα Σεηλιά και Μηλιά, θέηω να σας μεταφέρω στα πιο απίθανα ηρωικά απ' αυτά τα χωριά. Λέγεται Δερμάτι και βρίσκεται κρυμμένο σε μian αετοφωλιά, δεξιά από τη διαδρομή ανάμεσα Μικρό Χωριό και Προυσό, την ίδια επιβλητική διαδρομή που ακοηούθησε το 1823 ο νεκρός του Μάρκου Μπότσαρη προς το Μεσολόγγι με σταθμό στη Μονή Προυσού για να μπορέση ο άρρωστος Καραϊσκάκης που έμενε εκεί να σηκωθή

και ν' αποχαιρετήση τον σκοτωμένο μαχητή αδελφό του. Μα το Δερμάτι είναι τόσο κρυμμένο, που, όταν πρωτόκανά πρόπερι την εξαίσια αυτή πορεία - μian πεντάωρη ανάβαση- δεν μπόρεσα να το ανακαλύψω, αγνοώντας την ύπαρξή του. Φέτος σαν έφτασα στο χάνι Μπαητέικα κι έκανα μian μικρή στάση πριν τραβήξω προς το Μοναστήρι, το μάτι μου ξεχώρισε κάτι σπιτάκια πάνω στο αντικρινό βουνό και ρώτησα σχετικά και μου απαντήσανε γεηλώντας: "Είναι το περίφημο Δερμάτι, το χωριό όπου κανένας δεν πάει". Αυτό ακριβώς ήταν αρκετό για να με σπρώξει να σκαρφαλώσω και πάνω, παρ' όηο που η ιδέα αυτή μου φάνηκε αηλικότε κι' ασεία. Πραγματικά, την αηλη μέρα, γυρίζοντας από το δεύτερο προσκύνημά μου στην Προυσιώτισσα και στη μήμη των δύο θρυλικών ηρώων, αποφάσισα να επισκεφτώ και τους σημερινούς ταπεινούς ήρωες.

Αφού πέρασα τα Διπόταμα, όπου ο Κρικελιώτης και ο Καρπενησιώτης ενώνονται, αμέσως μετά το γεφύρι, άφησα το μουληρόδρομο του Προυσού, πήρα ένα στενό κασικόδρομο και ύστερα από μian ώρα και ένα τέταρτο συνεχή, απότομη ανάβαση έφτασα στο διάσεηο, όπου στέκονται, στο πιο ψηλό σημείο (860 μ.), η εκκλησιά και το σχολείο του Δερματιού. Αηλιά πώς να σας περιγράψω την κατάπληξη, σχεδόν το δέος μου, όταν ανεβαίνοντας, σε μian στροφή του μονοπατιού, αντίκρισα το απίστευτο μέρος όπου είναι γαντζωμένα αραιά, αραιά, τα 30 περίπου σπίατα του: Μian στενότατη χαράδρα χωμένη ανάμεσα σε δύο άγριες και γυμνές πλαγιές, με μian κλίση ίσως 65 μοιρών

(μου χρειάστηκαν 40 λεπτά της ώρας για ν' ανεβώ από τα πιο χαμηλά σπίτια ίσαμε τα πιο ψηλά). Χώμα, "φυσικό" χώμα, θα 'ηεγα, δεν υπάρχει, ούτε ίσιωμα. Σπάζουν το βράχο για να κάνουν "πεζούλια" για να σπείρουν λίγο καλαμπόκι για το ψωμί και για τα ζωντανά, και να φυτέψουν μερικές καρυδιές και αμπέλια. Με συγκίνηση και θαυμασμό μέτρησα, στη μισή πηλαγιά μόνο, 50 τέτοια πεζούλια με τοιαύκια, κερδοσιμένα με το ζόρι από το βράχο και τον γκρεμό. Να είχαν τουλάχιστον νερό! Θύματα μιας τραγικής γεωλογικής ειρωνείας, οι κάτοικοι του Δερματιού που ζουν πάνω στα Διπόταμα, δηλαδή πάνω στη συμβοήλη δύο πραγματικών ποταμιών, δεν έχουν ποτιστικό νερό! Το καλαμπόκι τους το ποτίζουν κάθε 22 μέρες, ενώ θα 'πρεπε το πότισμα να γίνεται κάθε 10 μέρες τουλάχιστο. Συνάντησα τον δραστήριο πρόεδρο της Κοινότητας, τον κ. Σπύρο Τριχιά την ώρα που κατέβαινε από το ύψωμα που δεσπόζει το χωριό, όπου είχε ανέβει για να φτιάξη ένα αυλάκι και να διασώσει έτσι για τους συνδημότες του ένα πολύτιμο ρυάκι που χανότανε.

Έτσι, το Δερμάτι βρίσκεται χωρίς χώμα, χωρίς νερό, χωρίς δρόμο και συγκοινωνία: το μονοπάτι το συνδέει μόνο με το δρόμο του Μικρού Χωριού που δεν έχει προχωρήσει πολύ ακόμα προς τον Προυσό. Δεν έχει ούτε κατάστημα, ούτε - απίστευτο πράγμα για ελληνικό χωριό - καφενείο! Τώρα φροντίζει ο πρόεδρος για να συμπληρωθεί αυτό το κενό, ώστε

"οι χωρικοί να μπορούν να συγκεντρώνονται κάπου". Κι όμως όχι μόνο εξακολουθούν να ζούνε οι άνθρωποι κάτω από αυτές τις απάνθρωπες συνθήκες - μόνο 4 οικογένειες το χειμώνα κατεβαίνουν λίγο πιο χαμηλά - αλλιώς το 1949, όταν με τα γεγονότα καίκανε όλα τα σπίτια και τους προτείνανε ν' αφήσουν τον αφιλόξενο κρυψώνα, αυτοί απαντήσανε και μάλλι-στα στη Βασίλισσα: "Πώς να κατεβούμε στην πεδιάδα; Πώς να κλειστούμε σε μια πολιτεία; Δεν μας αρέσει!". Και ξαναχτίσανε όλα τα σπίτια τους. Το 1953 φτιάξανε και ένα ωραίο σχολείο όπου πάνε περίπου 10 παιδάκια (τα σκεφτόμουνα το χειμώνα να σκαρφαλώνουνε με την αντάρα την όρθια πηλαγιά και να χώνονται μέσα σ' ένα μέτρο χιόνι εκεί γύρω, γύρω από το σχολείο).

Δίχως χώμα, δίχως νερό, στην ελάχιστη γη τους, φυτεύουν λίγα ρουλούδια, και προσφέρουν καθουσυνάτο στον ξένο το χαμόγελό τους. Περνώντας από το σπίτι του προέδρου δεν τον βρήκα εκεί, με περιποιήθηκε όμως η νύφη του, κι όταν τον συνάντησα κοντά στο μελιθωνικό καφενείο, μη μπορώντας να μου προσφέρει τίποτα μου είπε γιομάτος λύπη: Τι να σας κεράσουμε εδώ;

Τι να μου προσφέρετε αγαπητοί φίλοι; Εγώ δεν θα σας ξεχάσω ποτέ. Δεν θα ξεχάσω ποτέ το βασανισμένο, αδάμαστο και ανοιχτόκαρδο Δερμάτι, καμωμένο κατ' εικόνα και ομοίωση του Ελληνικού Λαού.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:

Η εξόφληση της ετήσιας συνδρομής είναι το μόνο οικονομικό στήριγμα της Αδελφότητας

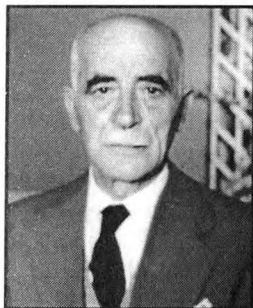
Με τη συνδρομή σας συμβάλλετε στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας

Αποφεύγετε να στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές. Για διευκόλυνση, η ταχυδρομική επιταγή πρέπει να γράφεται στο **όνομα** του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε.

Ζακυνθinoί – Κεφαλλονίτες

Του αείμνηστου Μικροχωρίτη

Δημ. Κ. Κοκιάλα

Στο χωριό μας ζούσε και ένας Κερκυραϊός, ο Παντελής Εξητάρας. Ήταν απόστρατος υπαξιωματικός της χωροφυλακής. Ήλθε στο χωριό μας, αγόρασε ένα σπίτι και εγκαταστάθηκε εκεί.

Ο Εξητάρας ήταν εύσωμος, ευθυτενής, διατηρούσε γενάκι και στις μεγάλες εορτές φορούσε την επίσημη υπηρεσιακή του στολή και φάνταζε ως αξιωματικός του Μεγάλου Ναπολέοντος. Εκτός

του επανησιακού γλωσσικού ιδιώματος, ο Εξητάρας είχε και την συνήθεια να αρχίζει πάντοτε την ομιλία του με ένα “Α’ ναι” γι’ αυτό του κόλλησαν το παρατσούκλι “ο Ανές”. Έπαιζε κολτσίνα με τον Νταλάκα και τον Παγανό και διηγόταν διάφορες επανησιακές ιστορίες, όπως η παρακάτω για τους πάντα αντίζηλους Ζακυνθινούς και Κεφαλλονίτες:

Όταν τα Επτάνησα άρχισαν να έχουν τακτική συγκοινωνία με ατμόπλοια, αρχειοί Ζακυνθinoί και Κεφαλλονίτες, που ζούσαν σε άλλες πόλεις αποφάσισαν να πάνε στα νησιά τους για να γιορτάσουν το Πάσχα με τους δικούς τους. Όταν το “βαπόρι” πλησίαζε στη Ζάκυνθο, οι Ζακυνθinoί συγκεντρώθηκαν στο κατάστρωμα και τραγουδούσαν:

“Ωραία πουν’ η Ζάκυνθος, να ’τανε πιο μεγάλη,
να ’χε τα σπίτια πιο ψηλά κοντά στο περιγιάλι”.

Μόλις δε είδαν να πλησιάζουν και Κεφαλλονίτες συνέχισαν πιο δυνατά:

Ζακυνθινό ’ναι το νερό, Ζακυνθινή η η βρύση.
Ζακυνθινή κι η κοπελιά που πάει για να γεμίσει.

Οι Κεφαλλονίτες, με τη σειρά τους, είπαν κι αυτοί ένα, δυο δικά τους τραγούδια αλλά υστερούσαν πολύ και ένοιωθαν μειωμένοι. Όταν δε το βαπόρι άραξε στη Ζάκυνθο, μαζεύτηκαν στο μόλο κι άλλοι Ζακυνθinoί και για να φουρκίσουν ακόμη περισσότερο τους Κεφαλλονίτες άρχισαν να τραγουδούν:

Κεφαλλονίτικος παπάς διαβάζει με σοφία,
τα δώδεκα Ευαγγέλια τα βγάζει δεκατρία.

Τότε ένας Κεφαλλονίτης, βλέποντας στο μουράγιο ένα Ζακυνθινό να πουλάει ένα κλουβί με ένα πουλί, σκέφτηκε ένα τρόπο να τη φέρει στους Ζακυνθinoύς. Κατεβαίνει γρήγορα απ’ το βαπόρι και λέει στον Ζακυνθινό με το κλουβί:

- Κελαηδάει το πουλί μίστορα;
 - Κελαηδάει λες, χαλάει κόσμο, αλλά μ’ αυτή τη φασαρία και τη ζέστη έχει λουφάζει.
 - Πόσο το πουλάς;
 - Δέκα δραχμές.
 - Δέκα δραχμές; Τρελός είσαι;
 - Πόσα δίνεις;
 - Πέντε.
 - Πέντε κάνει μόνο το κλουβί, άντε δώσε εφτά.
 - Ένα ταλαράκι ασημένιο έχω, το θέλεις; Αν είναι δώστο γιατί φεύγει το παμπόρο.
 - Άντε πάρτο, χαλάλι σου.
- Έδωσε ο Κεφαλλονίτης το τάλαρο, πήρε το

κλουβί με το πουλί και ανέβηκε στο πλοίο, που σε λίγο σήκωσε άγκυρα και άρχισε να φεύγει. Τότε ο Ζακυνθινός φωνάζει από την προκυμαία:

- Πατριώτη, όντας λαλήσει το πουλί γράψε μου το. Και ο Κεφαλλονίτης, που περίμενε κάτι τέτοιο, βάζει τα χέρια γύρω από το στόμα του και απαντάει δυνατά:
- Όντας χαλάσεις το τάλαρο στείλε μου μαντάτο!

Βέβαια, ύστερα απ’ αυτό, ο μεν Ζακυνθινός έμεινε άφωνος, οι δε Κεφαλλονίτες πανηγύριζαν που την φέρανε στον Ζακυνθινό!

Πήρα το στρατι, πήρα το μονοπάτι...

Γράφει η Φωτεινή Σκανδαλή
Καθηγήτρια Φιλολόγος

Η Δήλος του φωτός

Στην καρδιά του Αιγαίου πελάγους, βρίσκεται η Δήλος, το νησί που αποτέλεσε το θρησκευτικό και πολιτιστικό κέντρο της αρχαιότητας. Το μικρό αυτό Αιγαιοπελαγίτικο νησί είναι γνωστό από την μυθολογία. Ταυτίζεται με το νησί Ορτυγία, στο οποίο γέννησε η Λητώ τα παιδιά της και στην συνέχεια μετονομάστηκε σε Δήλο.

Ο μύθος αναφέρει ότι η Λητώ, κυνηγημένη από την εκδικητική μάνα της Ήρας, περιπλανιόταν στον κόσμο και δεν έβρισκε έναν τόπο για να γεννήσει αφού όλοι φοβούνταν την

Ήρα και δεν την δέχονταν. Τελικά η Λητώ κατέφυγε σε ένα μικρό ξερονήσι, την Ορτυγία. Η Ήρα όμως και πάλι έδειξε το εκδικητικό της πρόσωπο και δεν άφηγε την θεά των αίσιων τοκετών να ελευθερώσει την Λητώ. Τελικά, με την μεσολάβηση των υπολοίπων θεών, η Ήρα έδωσε την συγκατάθεσή της και η Λητώ γέννησε τα δίδυμα παιδιά της, την Άρτεμη, την θεά του κυνηγιού και των μικρών παιδιών, και τον Απόλλωνα θεό του φωτός και της μουσικής.

Είναι ο Απόλλωνας αυτός ο οποίος μετονόμασε το νησί σε Δήλο, που σημαίνει γη φανερή, φωτεινή. Έτσι, η Δήλος αποτέλεσε τόπο λατρείας του Απόλλωνα και της Άρτεμις.

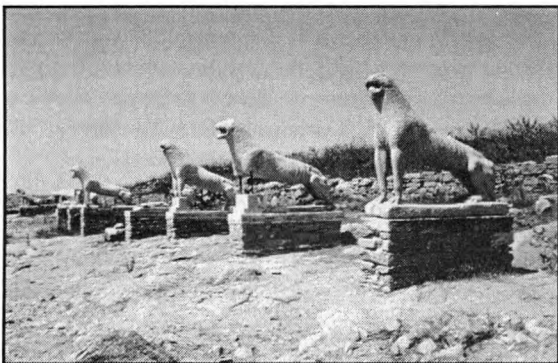
Η Δήλος κατοικήθηκε από Ιωνικά φύλα κατά τον 10^ο π.Χ. αιώνα. Τον 7^ο π.Χ. αιώνα το νησί μετατράπηκε σε ισχυρό

θρησκευτικό και εμπορικό κέντρο και σ' αυτό βοήθησε πολύ η γεωγραφική του θέση.

Το 478 π.Χ. οι Αθηναίοι έκαναν την πρώτη συμμαχία της Δήλου και κατάφεραν έτσι να κυριαρχήσουν στα νησιά του Αιγαίου.

Με τον ερχομό των Ρωμαίων, η Δή-

λος γνωρίζει περίοδο άνθησης. Τότε στο νησί εγκαθίστανται άνθρωποι από διαφορετικές εθνικότητες, γι αυτό και στο νησί υπάρχουν ερείπια ναών πολλών θεοτήτων.

Η χρονολογία που υπήρξε καταλυτική για το νησί, ήταν το 88 π.Χ. όταν κατά την διάρκεια του Μιθριδατικού πολέμου η Δήλος πυρπολήθηκε και έτσι από τότε δεν κατοικήθηκε ποτέ ξανά.

Κατά την περιήγησή του στο νησί, ο επισκέπτης εντυπωσιάζεται από το πλήθος των αρχαιοτήτων που υπάρχουν εκεί.

Η Αγορά των Κομπεταλιστών που βρίσκεται στο πλάι του λιμανιού είναι από τις σημαντικότερες αγορές της ελληνιστικής πόλης.

Στην βόρεια πλευρά βρίσκονται τα ερείπια της Στοάς του Φιλίππου και ένας ιωνικός ναός αφιερωμένος στον Ερμή.

Ο Ναός των Δηλίων είναι ο μεγαλύτερος από τους τρεις ναούς που είναι αφιερωμένοι στον Απόλλωνα, δωρικού ρυθμού με έξι κίονες σε κάθε στενή

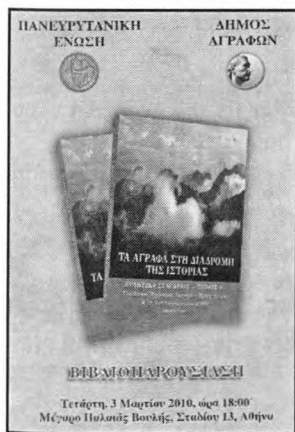
πλευρά και 13 κίνες σε κάθε μακρά πλευρά.

Το Άνδρρο των Λεόντων αποτελεί το πιο πολυφωτογραφημένο αξιοθέατο του νησιού. Πρόκειται για τα περίφημα μαρμάρια λιοντάρια που είναι τοποθετημένα σε μια σειρά για να φυλάνε την Ιερή λίμνη, η οποία όμως σήμερα έχει αποξηρανθεί. Τα λιοντάρια είναι αφιέρωμα των Ναξίων και χρονολογούνται από τον 7^ο π.Χ.αίωνα. Αρχικά ήταν 16, αλλά σήμερα σώζονται μόνο τα πέντε και

τμήματα από άλλα τρία, ενώ το ακέφαλο σώμα ενός άλλου κοσμεί τον Ναύσταθμο της Βενετίας.

Σήμερα το ακατοίκητο νησί της Δήλου, είναι ολόκληρο ένας αρχαιολογικός χώρος. Μπορεί κανείς να το επισκεφθεί με караβάκι από την Μύκονο ή από την Τήνη και να απολαύσει ένα μαγευτικό Αυγουστιάτικο φεγγάρι, καθώς ο αρχαιολογικός χώρος είναι ανοιχτός το βράδυ μόνο μια φορά το χρόνο, στην Πανσεληνο του Αυγούστου.

Κίνηση Ευρυτανικών Συλλόγων

Πανευρυτανική Ένωση

Δυο πολύ επιτυχημένες εκδηλώσεις πραγματοποίησε η Πανευρυτανική Ένωση στις αρχές του έτους. Η πρώτη αφορούσε την παρουσίαση της δίτομης έκδοσης των πρακτικών του συνεδρίου με τίτλο "Τα Άγραφα στη διαδρομή στις ιστορίες" και έγινε στο κτίριο στις Παλαιάς Βουλής στις 3 Μαρτίου 2010 με εκλεκτούς ομιλητές και πυκνότατο ακροατήριο.

Η δεύτερη αφορούσε την

απόδοση τιμής στον ξεχωριστό Ευρυτάνα εκπαιδευτικό Παναγιώτη Κ. Βλάχο, που έγινε τη Δευτέρα 15 Μαρτίου στην Αίθουσα Τελετών Εταιρείας Φίλων του Λαού.

Και στις δυο εκδηλώσεις συμμετείχαν καταξιωμένοι ομιλητές πολλοί οι Ευρυτάνες και φίλοι που παραβρέθηκαν.

Από την εκδήλωση τιμής προς τον Ευρυτάνα Εκπαιδευτικό Παναγιώτη Βλάχο

Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων

Μέσα σε μια ευχάριστη γιορτινή ατμόσφαιρα η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων τιμήσε τους απόδημους Ευρυτάνες και ειδικότερα την Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής το "Βελούχι" στις 31 Ιανουαρίου 2010 στο ξενοδοχείο "Τιτάνια". Την εκδήλωση άνοιξε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Εταιρείας κ. Ιωάννης Ζούμπος και ακολούθησαν η καθηγήτρια πανεπιστημίου και π. υπουργός κ. Κέλλυ Μπουρδάρα και ο κ. Γιώργος Σταυράκης,

Αριστερά ο πρόεδρος της Ο.Ε.Ε. κ. Ι. Ζούμπος και δεξιά ο καθ. Ι. Υφαντόπουλος

κοινωνιολόγος και καθηγητής Αγγλικών, που αναφέρθηκαν στη ζωή και το έργο των Ευρυτανών μεταναστών.

Το μετάλλιο απονεμήθηκε στον καθηγητή Ι. Υφαντόπουλο, πρόεδρο της αντιπροσωπείας του Βελουχιού στην Ελλάδα και το σχετικό δίπλωμα στον κ. Κων. Αβράμμο, αντιπρόεδρο. Ακολούθησε η καθιερωμένη δεξίωση με την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας.

Ομοσπονδία Ευρυτανικών Συλλόγων

Έληξε η περιπέτεια της Ομοσπονδίας Ευρυτανικών Συλλόγων με την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου κατά τις αρχαιρεσίες της 14^{ης} Μαρτίου 2010.

Ευχόμαστε στο νέο διοικητικό συμβούλιο καλή επιτυχία στο έργο του προς ευόδωση των στόχων της ομοσπονδίας.

Σύλλογος Απανταχού Φουρνιωτών Ευρυτανίας “Ο Λεπενιώτης”

Για να τιμήσει την 50^η επέτειο από την ίδρυσή του, ο Σύλλογος Φουρνιωτών πραγματοποίησε εκδήλωση στις 10 Ιανουαρίου 2010 σε γνωστό ξενοδοχείο των Αθηνών. Κατά την τελετή απονεμήθηκαν τιμητικές διακρίσεις σε εξέχουσες προσωπικότητες του Δήμου Φουρνά, σε ιδρυτικά μέλη του συλλόγου, αλλά και σε αυτοδιοικητικούς άρχοντες του Φουρνά.

Ο Πρόεδρος κ. Π. Τσιώλης αναπτύσσει το ιστορικό του Συλλόγου

Η ξεχωριστή εκδήλωση έκλεισε με το παραδοσιακό κόψιμο της πρωτοχρονιάτικης πίτας από τον Πρόεδρο του Συλλόγου Φουρνιωτών, κ. Πέτρο Γ. Τσέλιο.

Συχαίρουμε τον δραστήριο Σύλλογο Φουρνιωτών “Ο Λεπενιώτης” για την πρωτοβουλία του αυτή και ευχόμαστε μακροβιότητα και ευόδωση του πολιτισμικού και κοινωνικού έργου που επιτελεί.

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

” Σκέφτηκα κάποια στιγμή να μην της πω τίποτα, μα η συνεχής παρουσία της άλλης μπροστά μου δεν μου άφηνε περιθώριο για πισωγυρίσμα. Το γκαρσόνι, εν τω μεταξύ, είχε φέρει κάποια πράγματα και περίμενε να το καλέσουμε για την παραγγελία. Εγώ ζούσα το δράμα μου, η Βάγια παράγγειλε κάτι και για τους δυο μας. Δεν θυμάμαι αν δοκίμασα καθόλου απ’ ό,τι σέρβιραν, το μόνο που θυμάμαι είναι ότι κατέβασα αρκετά ποτήρια κρασί. Εκείνη δεν με ακολουθούσε, μόνο σε κάθε τσούγκρισμα μου ‘λεγε ‘ευχαριστώ’ για το σπίτι που θα αγοράζαμε: ‘Ευχαριστώ, ευχαριστώ... Ευχαριστώ για τη μεγάλη χάρη που μου έκανες’, την ακούω να λέει στο τελευταίο τσούγκρισμα.

” Αυτό ήταν. Το βρήκα. Χάρη το λένε. Χάρη το λένε αυτό που θέλω να της ζητήσω. Πήρα τα πάνω μου, που λένε. Πίνω άλλο ένα ποτήρι κι αρχίζω: ‘Θυμάσαι, μωρέ Βάγια την πρώτη φορά που βρεθήκαμε... θυμάσαι; ... Θυμάσαι;... Της αράδιασα όλες τις σημαντικές στιγμές της ζωής μας, που δεν ήταν δα και λίγες.

” Συγκινήθηκε, τη συνεπήραν όλ’ αυτά που της θύμισα. Συγκινήθηκε κι εγώ. Πήγα και κάθισα απ’ τα δεξιά της, την αγκάλιασα και της είπα:

– ‘Σήμερα είναι η πιο σημαντική

μέρα της ζωής μας’.

– ‘Συμφωνώ, συμφωνώ’.

Ούτε που περίμενε.

– ‘Βάγια, θέλω να σου ζητήσω μια χάρη’

– Μα το συζητάς;

– Βάγια, θέλω να μου συγχωρήσεις μια μεγάλη απιστία που σου έκανα.

– Απιστία; Τι απιστία;

– Απιστία, πώς να το πω;

– Έλα, ρε Δημήτρη, άσε τ’ αστεία και πες μου τι θες.

– Βάγια, δεν αστειεύομαι, έχω μπλέξει άσχημα, σου ζητάω τη μεγαλύτερη χάρη της ζωής μου. Θα μου την κάνεις;

– Μα τι χάρη να σου κάνω; Μου λέει.

– Να με συγχωρήσεις και να με βοηθήσεις να ξεμπλέξω.

” Δε μιλάει. Έχασε το χρώμα της, τα χέρια της κρύωσαν. Πήγα και κάθισα πάλι απέναντί της και προσπαθούσα να μαντέψω το μέγεθος της πληγής που της προξένησα.

– Δεν μπορεί να λες αλήθεια. Πες μου, με δοκιμάζεις;

– Όχι, σου λέω όλη την αλήθεια, της λέω, και ζητάω να με βοηθήσεις.

” Μου ζήτησε να φύγουμε. Την περισσότερη ώρα, απ’ το Λαγονήσι προς το σπίτι, δεν μιλούσε. Κάπου, κάπου ρωτούσε:

– Ποια είναι αυτή;

” Μμμ, τι να της απαντούσα;

- Μια πελάτισσα, της λέω.
- Την ξέρω εγώ;
- Όχι.
- Γιατί χωρίσατε;
- Πρόκειται για κάθαρμα, της λέω.
- Δηλαδή, αν ήτανε καλή, δεν θα χωρίζατε;

" Δεν της απάντησα. Φτάσαμε στο σπίτι και κλειδώθηκε στην κρεβατοκάμαρα. Μάταια προσπάθησα κι εγώ και τα παιδιά να την καταφέρουμε να μας ανοίξει.

" Εγώ τη νύχτα έφυγα για την αγορά. Εκεί, κατά τις οχτώ το πρωί, με πήρε στο τηλέφωνο η Βάνα:

- Καλημέρα, Δημήτρη, μου λέει.
- Τι ζητάς από μένα, πρωί, πρωί; Της απαντάω. Άσε με στα χάλια μου. Της έριξα και κάτι βρισιές.
- Δημήτρη, είπες τίποτα στη Βάγια για τη σχέση μας;
- Όχι, της απαντάω.
- Πως όχι, αφού πριν από λίγο ήρθε εδώ κλαίγοντας και μου είπε κάτι μισόλογα.

- Δεν της είπα τίποτα το συγκεκριμένο, ούτε πρόκειται να της πω ποτέ, της απαντάω, "κοιμήσου ήσυχη".

" Το μεσημέρι, που γύρισα στο σπίτι, έλειπε. Τα παιδιά μου είπαν πως πήγε στη μάνα της. Πήγε δώδεκα το βράδυ και δεν είχε γυρίσει. Έτρεξα στην πεθερά μου. Ήταν όλο μαζεμένοι εκεί, είχε καλέσει μεγάλο συμβούλιο το σόι της. Με κοιτούσαν όλοι σαν λεπρό. Δεν κάθισα κάτω, στράφηκα προς τη γυναίκα μου και της είπα:

- Συνέβη κάτι στη ζωή μου και σου το' πα. Σου ζήτησα να με βοηθήσεις, βλέπω όμως ότι το πήρες στραβά. Δε λέω ότι έχεις άδικο. Το άδικο το έχω εγώ. Γύρνα στο σπίτι και θα πέσω στα πόδια σου να με συγχωρήσεις. Δεν μπορεί να το

διαλύσουμε τόσο εύκολα. Είκοσι δύο χρόνια ζωή εις αυτή, παιδιά κάναμε, θα τα σβήσουμε όλα για μια πομπάνα;

" Πετάχτηκε πάνω και με οργισμένο ύφος μου λέει:

- Σου το' πα και χτες. Δε σου άρεσε κι ήρθες ξανά σ' εμένα, αν σου άρεσε όμως θα' σουν εκεί και δε θα μου έλεγες ποτέ τίποτα. Ε, όχι κι έτσι!

" Μετά πήρε το λόγο και η πεθερά μου. Δε με χώνευε που δε με χώνευε, συνέβη κι αυτό, με πέρασε γενεές δεκατέσσερις. Ξαναπαρακάλεσα τη γυναίκα μου να γυρίσουμε στο σπίτι και μου τ' αρνήθηκε. Δε μιλούσε κανένας. Άνοιξα την πόρτα κι έφυγα χωρίς να χαιρετίσω. Βγήκε μαζί μου κι ο πεθερός μου. Με πιάνει από το χέρι και μου λέει:

- Μη φοβάσαι, θα περάσει το κακό σιγά, σιγά.

" Θεός σχωρέσ' τον, ήταν άνθρωπος με μυαλό.

" Πήγα κατευθείαν στην αγορά και γύρισα πολύ νωρίς στο σπίτι, προτού φύγουν τα παιδιά για το σχολείο. Είχε γυρίσει και η γυναίκα μου, ανακουφίστηκα. Περίμενα πως σε μια δυο μέρες, μια βδομάδα το πολύ, θα τα βρίσκαμε και θα βάζαμε τη ζωή μας στην κανονική της τροχιά. Αλλά τίποτα. Απέφευγε πεισματικά να μιλάει μαζί μου, μα κι αν έλεγε κάποιες κουβέντες, στο τέλος κατέληγε:

- Εσύ, όπως φαίνεται, έψαχνες μόνιμα για κάτι καλύτερο από μένα. Και ποιος μου λέει ότι, μόλις θα βρεις κάτι άλλο, δε θα φύγεις ξανά, κι εγώ θα πρέπει να σε συγχωρώ.

" Τώρα τι κάνεις, Δημήτρη, λέω στον εαυτό μου. "Της λες όλη την αλήθεια; Της λες ποια είναι η απέναντι; Ε, όχι, δε θα το κάνω αυτό.

Έκανα μια βλακεία και είπα κάποια πράγματα στη γυναίκα μου. Δε θα διαλύσω και το σπίτι του απέναντι”.

- Θες να φύγω απ’ το σπίτι εγώ; Τη ρωτούσα συχνά, μα απάντηση ποτέ δεν πήρα.

” Είχαν περάσει πάνω από δυο μήνες, μεταχειρίστηκα όλα τα μέσα για να μπορέσω να τη φέρω κοντά μου, μα τίποτα. Έφερα στο σπίτι το συμβολαιογράφο και της διάβασα το συμβόλαιο που της έγραψα τη βίλα στο Λαγονήσι στ’ όνομά της, μα με τίποτα δε δεχόταν αυτό το δώρο.

- Δεν πουλάω την υπόληψή μου. Δώσ’ τη στην άλλη.

” Απ’ ό,τι αντιλαμβάνεσαι, τώρα η κατάστασή μου έγινε τραγική στο έπακρον. Δεν έχασα μόνο τα μυαλά μου με την άλλη, έχανα και την οικογένειά μου, απ’ ότι φαινόταν. Δεν ξέρω τι έλεγε, δεν ξέρω τι έκανε στα παιδιά, πάντως με αντιμετώπιζαν κι αυτά με τον ίδιο τρόπο. Με αποφεύγανε, δε μου μιλούσανε. Έκρινα ότι κάτω από αυτή την κατάσταση δεν έχω θέση στο σπίτι. Πρέπει σιγά, σιγά να του δίνω. Θεώρησα όμως σωστό, προτού κάνω ό,τι κάνω, να μιλήσω με τον φίλο μου το Λάζαρο. Έτσι έγινε. Το επόμενο μεσημέρι ανέβηκε ο Λάζαρος στην Αθήνα και φάγαμε μαζί στο μαγαζί της αγοράς. Όπως σου είπα και πιο μπροστά, θεώρησα κατάντημα για τον εαυτό μου όλα αυτά τα πράγματα, κι ο μόνος άνθρωπος που δε θα’ θελα να τα μάθει ήταν ο Λάζαρος. Τι να κάνω όμως, κάπου έπρεπε ν’ ακουμπήσω. Του’ πα πολλά, όχι όμως λεπτομέρειες και προπάντων τίποτα για το ποια ήταν η γυναίκα που τα’ χα μπλέξει.

” Ο άνθρωπος έμεινε ξερός. Έλεγε τα δικά του. Ήταν καλό παιδί,

καλός φίλος, σχεδίαζε διάφορους τρόπους για να με βοηθήσει.

- Άκου, του λέω. “Το μαρτύριο είναι δικό μου, ο σταυρός δικός μου. Σε φώναξα εδώ για να μην πεις ότι δεν σου είπα ποτέ τίποτα” και κάτι ακόμα: άμα μάθεις ότι δεν υπάρχω, θέλω να σταθείς κοντά τους. Δε μου έφταιξαν ούτε η γυναίκα μου ούτε τα παιδιά μου, τα μυαλά μου μου έφταιξαν.

”Την επόμενη νύχτα, κατά τις δύο, κουβάλησα όσα προσωπικά μου είδη και ρούχα μπορούσα στο αυτοκίνητό μου κι έφυγα απ’ το σπίτι. Το μεσημέρι νοίκιασα δωμάτιο στο ξενοδοχείο “Μεγάλη Βρετανία” κι εγκαταστάθηκα. Εκεί καθόμουν με τις ώρες κι έγραφα δυο πολυσέλιδες επιστολές, τη μια προς τη γυναίκα μου και την άλλη προς τα παιδιά μου. Τους έγραψα λίγα πράγματα για τους λόγους που δεν μπορούσα να είμαι κοντά τους και πολλές συμβουλές για το τι να κάμουν την περιουσία και τη δουλειά που’ χα, αν εγώ φύγω από τη ζωή.

” Άνοιξα στην Εθνική Τράπεζα τέσσερις λογαριασμούς, τους τρεις των παιδιών και τον άλλο στη γυναίκα μου. Στα παιδιά έβαλα από πέντε εκατομμύρια και στη γυναίκα μου επτά εκατομμύρια, για ν’ αγοράσει ένα παραθαλάσσιο σπίτι που ήθελε, και κάθε μήνα της έβαζα πενήντα χιλιάδες για τα έξοδα του σπιτιού κλπ.

” Τηλεφωνούσα συχνά για να μαθαίνω τι κάνουν, όλα μου απαντούσαν μονολεκτικά, μόνο ο μικρός μου ο γιος, ο Παναγιώτης, έκλαιγε όταν ν’ άκουγε και μου ράγιζε την καρδιά. Αυτός πλήρωσε περισσότερο απ’ όλους.

Συνεχίζεται

Ιστορικές Μηνίμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Τινάχθηκα όρθιος από τον μεγαλύτερο θόρυβο που άκουσα στη ζωή μου και απάνω από τα κεφάλια μας ίσκιωσε ο ουρανός από τα επιθετικά γερμανικά αεροπλάνα, τα οποία κατέβαιναν λίγα μέτρα επάνω από τα κεφάλια μας και μας πυροβολούσαν με τα μυδράλιά τους. Ο τρομακτικός θόρυβος, οι σφαίρες που σκάγανε δίπλα μας μάς πανικόβηλαν. Πετάχτηκα από τα σανίδια και μπήκα σ' ένα βαθύ λάκκο από βλήμα πυροβολικού. Εκεί είχα μια στοιχειώδη προστασία, αλλά με τις συνεχείς επιθέσεις που κάνανε αυτά τα αεροπλάνα που θα ήταν καμιά δεκαπενταριά, αλλά όπως αλλάζανε θέση και επιτίθενταν απ' όλα τα σημεία του ορίζοντα, φαινόταν εκατοντάδες. Πουθενά δεν αισθανόμουν ασφάλεια. Εγώ από την σύγχυση και τον πανικό έφυγα από την σχετικά ασφαλή αυτή θέση του λάκκου που βρισκόμουν και ξάπλωσα κατάλακα. Κάποια στιγμή φύγανε αυτοί οι διάβολοι από πάνω μας. Σύμασα τα πράγματά μου, που ήταν αλλού ο γυλιός, αλλού το όπλο, αλλού καρβάνες, σακίδιο κλπ. τα φορτώθηκα, πέρασα τη γέφυρα και κατευθύνθηκα προς τα εκεί που πήγε το υπόλοιπο του λόχου μου, γιατί τώρα δεν ήταν περισσότερο από διμοιρία. Οι περισσότεροι το σκάγανε. Αυτό το υπόλοιπο το διοικούσε κάποιος άγνωστος αξιωματικός. Για το φίλο μας, το λοχαγό Γκούμα, δεν γίνεται λόγος. Ποιος ξέρει που έκανε λούφα. Πιάσαμε θέσεις λοιπόν καμιά πενήνταριά που ήμασταν. Πυρομαχικά μας προμήθευσαν

αβέρτα όσα θέλαμε. Το ύψωμα που πιάσαμε ήταν απέναντι από το φυλάκιο της Κακαβιάς, που δώσαμε τη μάχη τότε με τον μακαρίτη Σπυρόπουλο από το φυλάκιο το οποίο υποστήριζαν τώρα άλλες δυνάμεις.

Μεσολαβούσε μια μικρή πεδιάδα από εμάς και το φυλάκιο, δασωμένη εκεί ήταν μια ύλη ιππικού που ήταν ταγμένη εναντίον των τανκς υποτίθεται. Η διαταγή και η προσπάθεια ήταν καθώς μας μιλήσανε οι αξιωματικοί να κρατήσουμε τους Ιταλούς στα σύνορα να μην μπουν στη

χώρα μας και να περιμένουμε να ρθούνε οι Γερμανοί να παραδοθούμε σ' αυτούς. Όπως και έγινε. Οι Ιταλοί κάνανε επιθέσεις και τους αποκρούαμε.

Αυτά γίνονταν το Μεγάλο Σάββατο, την Κυριακή του Πάσχα και τη Δευτέρα του Πάσχα. Ξημερώνοντας η Τρίτη, βλέπουμε στην πεδιάδα να κινείται πολύς στρατός με ρούχα που δεν τα είχαμε ξαναδεί. Αλλά δεν δώσαμε σημασία, γιατί είχαμε συνηθίσει τους Ιταλούς με πολλές στολές που φορούσαν. Αυτοί στην πεδιάδα βαδίζανε προς το μέρος μας προς το ιππικό, το οποίο επιτέθηκε εναντίον τους, αλλά αυτοί όχι μόνο δεν υποχώρησαν αλλά όρθιοι άρχισαν να βάλουν με τ' αυτόματά τους στους ιππείς προχωρώντας και μη δίνοντας σημασία στους συντρόφους τους που χτυπιόνταν με τις σπάθες των ιπέων. Τότε ήρθε η πληροφορία ότι αυτοί ήταν Γερμανοί και να σταματήσει κάθε άμυνα. Και αυτό ήταν το τέλος του πολέμου με τους Ιταλούς.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΠ. ΔΕΡΜΑΤΑ

Ιστορικές Μηνίμες
&
Προσωπικές Αναμνήσεις

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1998

Τι ήμασταν λοιπόν εμείς, νικητές ή νικημένοι; Αισθανόμασταν νικητές γιατί νικήσαμε την Ιταλία και μέχρι αυτή τη στιγμή είχαμε το επάνω χέρι σε όλες τις μεταξύ μας μάχες. Αλλά και νικημένοι από την άλλη αυτή αυτοκρατορία. Την τρομακτική αυτή πολεμική μηχανή που καθυπόταξε όλη την Ευρώπη σε λίγο χρονικό διάστημα, επιτέθηκε και σε μας βοηθώντας τον φαυλοπόρο Μουσολίνι. Σε μας που ήμασταν μια χούφτα, που παρ' όλα αυτά που ήταν ο στρατός μας όλος σχεδόν απασχολημένος στο αλβανικό μέτωπο. Εκείνοι οι λίγοι που ήταν στα υπόλοιπα σύνορά μας αμύνθηκαν ηρωικά. Πράγμα το οποίο αναγνώρισαν και οι ίδιοι οι Γερμανοί.

Ο μέραρχος που είχα όταν υπηρετούσα τη θητεία μου στη Θεσσαλονίκη ήταν ο άνθρωπος που έβαλε την υπογραφή του για την παράδοση του στρατού μας στους Γερμανούς. Τώρα αν έκανε καλά ή άσχημα εγώ είμαι πολύ λίγος για να τον κρίνω. Θα κριθεί από την ιστορία, από ειδικούς. Βέβαια το ιδανικό θα ήταν όπως ήμασταν τουλάχιστον με τον ελαφρύ οπλισμό από πολυβόλα και κάτω, να πάρουμε τα βουνά και να συνεχίσουμε τον αγώνα. Ίσως γλιτώναμε πολλά πράγματα, την πείνα, τη λεηλασία και πολλές από τις καταστροφές που έκαναν τόσο οι Γερμανοί όσο και οι Ιταλοί που ήρθαν στη χώρα μας.

Παρ' όλες τις υποσχέσεις και τις ελπίδες που είχαμε, όταν αμυνόμενοι δεν αφήσαμε κανένα Ιταλό να περάσει τα σύνορά μας, υπόγραψε λοιπόν την υποταγή μας ο Τσολάκογλου με τους Γερμανούς και έπρεπε να παραδώσουμε τα όπλα σ' αυτούς.

Φύγαμε από το μέτωπο και φεύγοντας περνούσαμε από τα μέρη εκείνα που πριν από έξι μήνες δίναμε νικηφόρες μάχες κυνηγώντας τους Ιταλούς. Τώρα βαδίζαμε νικημένοι, νικητές προς το Μαντείο της Δωδώνης που είχε οριστεί ως τόπος παραδόσεως του οπλισμού μας. Φθάνοντας εκεί βρήκαμε μια αποθήκη εφοδιασμού

και η τύχη μου ήταν βουνό, αφού βρήκα καινούργια άρβυλα και αντικατέστησα τα τρύπια δικά μου. Ακόμα, βρήκα και κάλτσες και έτσι αισθάνθηκα κάποια ανακούφιση στα πόδια μου.

Πριν φθάσουμε στη Δωδώνη και στη διάρκεια της πορείας μας και πριν ακόμα γίνει η συμφωνία και μπούνε οι υπογραφές, τα γερμανικά αεροπλάνα συνέχιζαν τις επιθέσεις τους και την πίεση εναντίον μας. Παρ' όλο που υποχωρούσαμε όλος ο στρατός της 8^{ης} Μεραρχίας, σχεδόν συντεταγμένοι, όσο μείναμε και δεν το σκάσανε όπως κάνανε πολλοί με τον οπλισμό τους.

Στο δρόμο της υποχώρησης συναντιόμασταν τα διάφορα τμήματα. Συνάντησα το λόχο των όλμων, στον οποίο υπηρετούσε ο χωριανός και φίλος Γιάννης Πολύζος. Εκείνη την ώρα έγινε μια επίθεση από τα αεροπλάνα των Γερμανών. Ρώτησα για το Γιάννη έναν στρατιώτη του λόχου και μου είπε: "Εδώ ήμασταν μαζί πριν από λίγη ώρα, αλλά μετά μας χτυπήσανε τ' αεροπλάνα και σκορπίσαμε και δεν ξέρω τι έγινε". Το τμήμα το δικό μας έφευγε από κει και δεν ρώτησα περισσότερα. Ο Γιάννης δεν ξανακούστηκε και δεν ξαναφάνηκε πουθενά από τότε. Φαίνεται, εκείνη τη μέρα, την τελευταία του πολέμου, ήταν η τύχη του να σκοτωθεί.

Αφού προχωρήσαμε ακόμα περισσότερο προς την Δωδώνη και ως φαίνεται τελείωσε και η διαδικασία της υπογραφής, συναντήσαμε και τους Γερμανούς. Ένα τμήμα του στρατού τους, θα ήταν περίπου λόχος, βαδίζανε συντεταγμένοι κατά τριάδες, σάμπως να κάνανε παρέλαση. Άγογα ντυμένοι με τη στολή τους, μη δίνοντας καμιά σημασία σε μας που βαδίζαμε δίπλα τους στο υπόλοιπο του δρόμου, που πηγαίναμε μπουλούκι ασκέρ.

Τέλος, κάποια ώρα, φθάσαμε στο περιβόητο Μαντείο. Σ' αυτό το χώρο ενός αρχαίου θεάτρου, εκεί στο υπαίθρο συνηχθήκαμε. Είχε σχηματισθεί μια επι-

τροπή από αξιωματικούς, πιθανόν να ήταν μεταξύ τους και Γερμανοί. Περνάγαμε ένας, ένας, αφήναμε το όπλο, μπαλάσκες κλπ. Αφού καταγράφονταν τα στοιχεία μας, ήμασταν πλέον ελεύθεροι να φύγουμε για τα χωριά μας, για τα σπίτια μας. Αυτό ήταν το τέλος.

Εκεί συνάντησα χωριανούς και φίλους. Ο Πάνος ο Γιουρνάς, το είχε σκάσει. Ανταμώθηκα όμως με τον Μιχάλη Φαλή και τον Τέλη Θάνο από το χωριό μας, που ήταν ο ταμίας του συντάγματος και έναν Κλαψιώτη, τον Ξάνθη Φραγκάκη. Αποφασίσαμε, λοιπόν, όπως ήμασταν παρέα και με κάνα δυο ακόμα παιδιά να ξεκινήσουμε για τα μέρη μας. Όμως ο Θάνος αποφάσισε να μη μας ακολουθήσει γιατί ήθελε να πληρώσει τους αξιωματικούς. Ξεκινήσαμε οι υπόλοιποι παίρνοντας το δρόμο της Ηλείου, περνώντας από χωριά και βουνά για να περάσουμε στα Τζουμέρκα και από κει στην Ευρυτανία. Ήμασταν όμως οι τελευταίοι που κάναμε αυτή τη διαδρομή. Από αυτά τα μέρη πέρασαν χιλιάδες στρατός και ό,τι είχανε διαθέσιμο οι χωριάτες το φάγανε και μεις δεν βρήκαμε τίποτα. Θυμάμαι ότι σε όλο αυτό το διάστημα από τη Δωδώνη ως τα Τζουμέρκα βρήκαμε και φάγαμε μόνο ένα πιάτο ξινόγαλο με ελάχιστο ψωμί. Φθάσαμε κακίη κακώς στα Τζουμέρκα.

Σ' ένα αγρόκτημα βρήκαμε έναν που όργωνε με τη γυναίκα του και τα παιδιά του το γιούρτι τους. Αφού τον καλοκοίταξα όμως, αν και πέρασαν 12 χρόνια από τότε, αναγνώρισα στο πρόσωπό του τον πρωτομάστορα που μας έφτιαζε το σπίτι. Ο άνθρωπος μόλις με γνώρισε προθυμοποιήθηκε. Σταμάτησε τη δουλειά του, είπε στη γυναίκα του να πάει στο σπίτι, να ετοιμάσει τραπέζι να φάμε. Η καλή εκείνη νοικοκυρά τηγάνισε μπόλικο αυγά, έβγαλε τυρί από το τουλούμι και με ζεστό ψωμί, την μομπότα, κάναμε ένα σιμπουσί πρώτης τάξεως. Ακόμα ο μάστρο-Γιώργης μας έδωσε το υπόλοιπο ψωμί και τυρί για το δρόμο. Ξεκινήσαμε, μας είπαν

και το δρομολόγιο που θα ακολουθήσουμε για την Ευρυτανία, που ακόμα θυμάμαι και ας πέρασαν από τότε 55 χρόνια: Θα περνούσαμε από τα χωριά Τσαπίσματα, Τοπόλιανα, Αυλάκι και από κει Φραγκίστα, Μαραθιά, Παπαρούσι.

Για να περιγράψει κανείς τον κόπο, την πείνα, την ταλαιπωρία αυτής της πορείας χρειάζονται πολλές σελίδες. Όλα σχεδόν που αναφέρονται εδώ είναι σε περιλήψεις. Αφού, λοιπόν, πέρασαμε όλα αυτά τα χωριά, μη βρίσκοντας πουθενά αλλού τροφή, αλλά και οι χωριάτες κοίταζαν πως θα μας ξεφορτωθούν. Αυτό έγινε στα Τοπόλιανα. Όταν τους ρωτήσαμε πόσο απέχει το επόμενο χωριό στο δρομολόγιο μας, μας είπαν: "Για σας δεν είναι τίποτα, μια τσιγάρα δρόμος". Και βαδίζαμε ώρες και δεν φτάναμε. Οι Τοπολιανίτες φημίζονται για τα καλαμπούρια και τις φάρσες τους. Αυτό έκαναν και σε μας.

Εκεί που ξαναφάγαμε καλά ήταν το χωριό Μαραθιάς. Εκεί βρήκα έναν έμπορο, τον γέρο-Λέκα, που ερχόταν στο πρατήριο ΧΡΩΠΕΙ στη Θεσσαλονίκη που δούλευα και ψώνιζε χρώματα. Φάγαμε, λοιπόν, καλά όλη η παρέα στο σπίτι του, αλλά εκτός από το φαγητό, βράσανε νερό και λουστήκαμε, κουρευτήκαμε, ξυριστήκαμε. Θέλαμε να μας βάλουν και να κοιμηθούμε, αλλά εμείς είχαμε το στοιχειώδες φιλότιμο ν' αρνηθούμε, ξέροντας ότι ήμασταν φορτωμένοι ψείρες και δεν θέλαμε να γεμίσουμε τα στρώματα αυτών των καλών ανθρώπων. Βρήκαμε έξω από το χωριό ένα καλύβι, την αράξαμε εκεί, όπως κάναμε άλλωστε και όλες τις άλλες νύχτες.

Την άλλη μέρα, που αν θυμάμαι καλά, ήταν Κυριακή του Θωμά, ξεκινήσαμε νύχτα για το χωριό Παπαρούσι κι' από κει ανεβήκαμε στο βουνό και φθάσαμε στην τοποθεσία Κρασιά, που είναι διάσελο μεταξύ των χωριών Γόλιανης, Νόστιμου και Βουτύρου. Εκεί χωρίσαμε με τον Ξάνθη που ήταν από το Κλαψί και εγώ με τον Φαλή φτάσαμε στο χωριό και τέλειωσε αυτή η οδύσσεια.

Βιβλιοπαρουσιάσεις

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Μιχάλη Σταφυλά, **Επιστροφή στο παρελθόν – Μαρτυρίες σε πρώτο πρόσωπο**, Εκδόσεις Πανευρυτανικής Ένωσης, Αθήνα 2010

Στο βιβλίο του αυτό ο Μιχάλης Σταφυλάς καταγράφει τις εμπειρίες της ζωής του από την παιδική του ηλικία στη Γρανίτσα Ευρυτανίας ως τα σήμερα.

Όπως γράφει στον πρόλογο του ο καθ. Κλεομένης Κουτσούκης, ο Μιχάλης Σταφυλάς, με τη γλαφυρή του πένα στα 16 κεφάλαια του βιβλίου, μας φέρνει πίσω στο παρελθόν, σε κείνα τα χρόνια του μεσοπολέμου, που διαμόρφωσαν τα ιδανικά και τα οράματά του... Με τη γλαφυρή του πένα διανθίζει το κλίμα της εποχής, αναπαρασταίνοντας τραυματικές εμπειρίες και ψυχολογικές συγκρούσεις ή διλήμματα, άλλοτε με χιούμορ και άλλοτε χρησιμοποιώντας το νυστέρι ενός κοινωνικού στοχαστή...

... Το βιβλίο αυτό είναι χρήσιμο για κάθε ερευνητή και μελετητή της νεότερης ελληνικής κοινωνίας και πολιτικής, γιατί θα βρει μιας πρώτης τάξεως καταγραφή από έναν οξυδερκή παρατηρητή. Ταυτόχρονα "οι μαρτυρίες σε πρώτο πλάνο" του Μιχάλη Σταφυλά προβάλλουν πειστικά και ανάγλυφα την ανθρωπογεωγραφία της Ευρυτανίας.

Γιάννη Δ. Γρηγορόπουλου, **Σκοπιά – Τσεκλειστά Ευρυτανίας**, Αγρίνιο 2009.

"Η απέραντη αγάπη για το χωριό μας, ήταν το βασικό κίνητρο για να γραφεί

το βιβλίο αυτό". Με αυτά τα λόγια στον πρόλογο του ο συγγραφέας, Γιάννης Γρηγορόπουλος, μάς δίνει το κλειδί της έρευνάς του για το χωριό του, την Σκοπιά, άλλοτε Τσεκλειστά, ένα από τα αγνότερα χωριά της Ευρυτανίας.

Εξετάζει τις ιστορικές του καταβολές, τους ανθρώπους που ανέδειξε και όσους το βοήθησαν να αποκτήσει κάποια υποδομή και στοιχειώδεις ανέσεις, αναγκαίες σε κάθε χωριό σήμερα, με πρώτο στη δράση αυτή τον Σύλλογό τους.

Ανάμεσα στις ιστορικές προσωπικότητες του τόπου αναφέρονται ονόματα αξιωματικών, όπως ο Νέστωρ Μακρυγιάννης με δράση στον Μακεδονικό Αγώνα κ.ά. Σημαντικό ιστορικό γεγονός υπήρξε η μάχη της Τσεκλειστας την εποχή της Επανάστασης του 1821 κ.ά.

Δημήτρη Ι. Κολημένου, **Ο Παραδοσιακός Γάμος στην Ευρυτανία**, Αθήνα 2009

Ελάχιστες εργασίες έχουν ασχοληθεί με τον παραδοσιακό γάμο στην Ευρυτανία. Ο κ. Κολημένος με το βιβλίο του αυτό, όχι μόνο διασώζει στη μνήμη μας πολλά έθιμα του γάμου, όπως γίνονταν παλιά

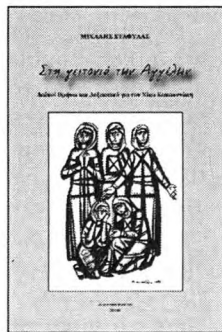
στην πατρίδα μας, αλλά και μάς προτρέ-

πει να θελήσουμε να τα ερευνήσουμε και να κρατήσουμε όσα μπορούμε απ' αυτά.

Όπως γράφει στον πρόλογό του, “ο γάμος χωριζόταν σε τρία κεφάλαια. Στο προξενιό, τον αρραβώνα και την στέψη. Κεφάλαια που έμεναν σταθμοί στη ζωή των νεονύμφων. Πολλοί απ' αυτούς είχαν να το διηγούνται με νοσταλγία μέχρι και τα γεράματά τους”

Ο συγγραφέας ποικίλλει το βιβλίο και με πολλούς στίχους που τραγουδούσαν σε περιοχές της Ελλάδας στα διάφορα στάδια του γάμου.

Μιχάλη Σταφυλά, **Στη γειτονιά των Αγγέλων: Λαϊκοί θρήνοι και Δοξαστικό για τον Νίκο Κακαουνάκη**, Αθήνα 2010

γειτονιά των Αγγέλων.

Περιλαμβάνει στίχους και μαντινάδες που φίλοι έγραψαν στο άκουσμα του άδικου χαμού του όπως:

*Ήσουν γεράκι στη ζωή
μα στην ψυχή πουλάκι,
κι έτσι θα σε θυμόμαστε
Νίκο Κακαουνάκη*

Τ' ΑΓΡΑΦΑ. Τρίμηνη εφημερίδα του ομώνυμου Συλλόγου Αγραφιωτών Ευρυτανίας

“Είμαστε κι η πρώτη!!!”. Τον έξυπνο και χαρακτηριστικό αυτό τίτλο διάλεξε για το κύριο άρθρο του πρώτου φύλλου της εφημερίδας του ο Σύλλογος Αγραφιωτών Ευρυτανίας. Πρόκειται για μια καλαισθητή έκδοση, που περιλαμβάνει

Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Αγραφιωτών για την πρωτοβουλία τους αυτή, που θα συμβάλει στη διάδοση της τοπικής ζωής και κίνησης αλλά και της μεγάλης πολιτισμικής κληρονομιάς των Αγράφων.

Βαγγέλη Πλάκα, **Η Νέα Μεταπολιτευτική Πολιτεία**”, Θεσσαλονίκη 2010.

Ο γνωστός Μικροχωρίτης δημοσιογράφος Βαγγέλης Πλάκας, που αρθρογραφεί σε έγκριτες εφημερίδες της συμπρωτεύουσας αλλά και της Ευρυτανίας, είναι ο συγγραφέας του βιβλίου: Η Νέα Μεταπολιτευτική Πολιτεία, που παρουσιάστηκε στο Κέντρο Πολιτισμού του Δήμου Θεσσαλονίκης στις 17 Μαΐου 2010. Για το βιβλίο του συγγραφιανού μας μίλησαν οι πρώην υπουργοί Κωστής Χατζηδάκης και Ευριπίδης Στυλιανίδης.

Το βιβλίο αυτό του Βαγγέλη Πλάκα αποτελεί συνέχεια ενός άλλου που έγραψε το 2009 και είχε τον τίτλο: “Οι Αγώνες της Μέσης Πολιτείας και η πολιτική δίχως γωνίες”. Στο πρώτο έκανε μια αποτίμηση της πορείας των κυβερνήσεων Καραμανλή από το 2004 ως τις ευρωεκλογές του 2009. Στο δεύτερο, “Η Νέα Μεταπολιτευτική Πολιτεία”, ο συγγραφέας ασχολείται με την περίοδο από την προκήρυξη των

αγραφιώτικα νέα, τοπικά ήθη και έθιμα, αθλητική στήλη, εκδηλώσεις αγραφιωτών, κίνηση του Συλλόγου κ.ά.

Συγχαίρουμε την Πρόεδρο, κ. Έλλη Γατή, και τα μέλη του

πρόρων εκλογών ως και την εκλογή του Αντώνη Σαμαρά ως νέου προέδρου της Ν.Δ. Καταγράφει στοιχεία που προέκυψαν μέσα από το καθημερινό ρεπορτάζ και παράλληλα επιχειρεί μια πρώτη αξιολόγηση και ερμηνεία τους.

Το βιβλίο αυτό, που πλαισιώνεται και από άρθρα κορυφαίων στελεχών της

Νέας Δημοκρατίας, υπάρχει σε ηλεκτρονική μορφή στην ιστοσελίδα του συγγραφέα: <http://neapolitika.wordpress.com>

Συγχαίρομε τον δικό μας Βαγγέλη για τη σημαντική αυτή εργασία, για την οποία είμαστε βέβαιοι, ότι θα εκτιμηθεί και θα αξιοποιηθεί από ερευνητές και πολιτικούς.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΑΣ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Δ.Σ. της.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 16/11/2009 –15/5/2010

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Κάλλης Γρηγόριος και Λαμπρινή	2010	50 \$
Κάλλης Παναγιώτης και Γλυκερία	2010	50 \$
Κατσιγιάννη Ανδρομάχη	2009-2010	40
Μαστρογεωργόπουλος Στέφανος	2010	50 \$
Τριχιάς Βασίλης	2010	20
Κομπορόζου-Γεωργίου Μαρία	2003-2010	100
Τρικαλινού Γιάννα	2009	25
Νταραντούμη Σωτηρία	2009	25
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη	2009	50
Μπαμπανικολού Ιωάννα	2010	50
Μπίρτσας Παύλος	2008-2010	60
Μακρή Μαριάνθη	2010	20
Δημητρίου Πόπη	2010	30
Κουτσούκης Κλεομένης και Αιμιλία	2010	50
Τσώμου-Κυρίτση Βούλα	2010	50
Κοντογεώργος Κ. Αθανάσιος	2009-2010	40
Παπαδημητρίου Όλγα	2010	25
Παπαδημητρίου Νίκος	2010	25
Καρατζά Βάσω	2010	20
Κρίκος Αθανάσιος	2010	20
Πετροπούλου Λίτσα	2009-2010	50
Καστροπούλου Μάρω	2009	20
Κουτσούκης Γιάννης-Κούλα	2010	20
Κουτσούκης Γιώργος-Ρένα	2010	20
Κουτσούκης Σπύρος-Κλαίρη	2010	20
Αθανασίου Αριστείδης	2010	20
Πολύζος Νίκος	2010	20
Παπανίκος Θωμάς	2009-2010	40
Τσώμου-Κυρίτση Βούλα	2011	50
Τσιροπούλου Μαριάνθη	2009-2010	50
Φλώρος Παντελής	2009-2010	40
Βενέτης Παναγιώτης	2010	20

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Τάσιος Σπύρος	2010	20
Κανούτος Ιωάννης	2010	20
Παπαθανασίου Αθανάσιος	2010	20
Αρώνη Μαριάνθη	2009-2010	40
Αρώνης Ιωάννης	2009-2010	40
Αρμενάκης Νίκος	2010	20
Ζορπαλά-Κατσαρού Δώρα	2009-2010	40
Παπαδάκη Ναυσικά	2010	20
Φλέγγα-Κατσούλη Ροδάνθη	2010	20
Φλέγγα-Λεκκού Λίτσα	2010	20
Φλέγγα-Μπουλούμπαση Ιφιγένεια	2010	50
Κεράνης Θανάσης	2010	20
Κεράνη Χρυσούλα	2010	20
Κεράνης Ιωάννης	2010	20
Κεράνης Δημήτρης	2010	20
Νασιόπουλος Νίκος	2010	20
Κουτσούκης Νικήτας	2010	20
Αντωνόπουλος Χριστόφορος	2010	20
Κουτσούκη Μαρίκα	2008-2011	75
Κούμπου - Κουτσούκη Σοφία	2008-2010	60
Γιαννακοπούλου Βάσω	2010	20
Μπίρτσας Παύλος	2010-2012	60

ΠΡΟΣΟΧΗ - Συνδρομές **ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ**

*Ενημερώνουμε τους Μικροχωρίτες τον εξωτερικού ότι η κατάθεση - εξαργύρωση τραπεζικών επιταγών στο όνομα της Αδελφότητας δεν γίνεται πλέον δεκτή από τις ελληνικές τράπεζες, λόγω του μεγάλου κόστους επαλήθευσής τους. Οι πληρωμές μπορούν να γίνουν **μόνο με έμβασμα απευθείας στον: Αριθ. Λογαριασμού: 157/296025-71, που είναι ο λογαριασμός της Αδελφότητας στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Μετά την κατάθεσή τους παρακαλούμε να ενημερώνουν σχετικά την Αδελφότητα.***

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 16/11/2009 – 15/5/2010

Όλες οι δωρεές στη μνήμη προσφιλών προορίζονται για τα έξοδα λειτουργίας του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού

Όνοματεπώνυμο	Ευρώ
Παπαδάκη Ναυσικά, στη μνήμη της Νονάς της Μαριάνθης Γαλανούδη	50
Μακρή Μαριάνθη, στη μνήμη του ανεψιού της Δημητρίου Αντωνοπούλου	100
Ντελή Παρασκευή, στη μνήμη της μητέρας της Βασιλικής Ντελή	50
Φωτοπούλου-Χονδρού Χρυσούλα, για το Μουσείο του χωριού στη μνήμη προσφιλών της	1.000
Κουτσούκης Κλεομένης-Αιμιλία, στη μνήμη Νίκου Κομπορόζου	50
Κουτσούκη Μαρίκα, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	50
Κουτσούκης Γιάννης-Κούλα, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	50
Κουτσούκης Αλέκος -Νίκη, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	50
Τσώμος Βασίλης και Βούλα, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	200
Κουτσούκης Κλεομένης-Αιμιλία, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	50
Κουτσούκης Γιάννης-Κούλα, στη μνήμη Κατίνας Αντωνίου	50
Κουτσούκης Κλεομένης-Αιμιλία, στη μνήμη Κατίνας Αντωνίου	50
Κουτσούκη Μαρίκα, στη μνήμη Κατίνας Αντωνίου	50

Κυρίτσης Σπύρος, στη μνήμη μητρός του Χαρίκλειας	300
Κεράνης Θανάσης-Χρυσούλα, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίτση	50
Κεράνης Θανάσης-Χρυσούλα, στη μνήμη Νίκου Κομπορόζου	50
Φλώρου Αλίκη, στη μνήμη Νίκου Κομπορόζου	100
Λιάπης Ιωάννης, στη μνήμη ιερέως Δημ. Τσαχρή	50
Αντωνόπουλος Χριστόφορος, στη μνήμη γονέων και αδελφών	100
Μώρης Γεώργιος, στη μνήμη συζύγου του Μαρίας	50
Κάρας - Μώρη Δέσποινα, στη μνήμη μητρός της Μαρίας	50
Πετρόπουλος Πέτρος και Λίτσα, στη μνήμη θείας Παναγιώτας Μούτσελου	50
Λουκάς Μούτσελος, στη μνήμη μητρός του Παναγιώτας	50

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση της είσπραξης, παρακαλούμε η επιταγή να γράφεται στο όνομα του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού *Μικροχωρίτικα Γράμματα*, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή

Ιστορικό & Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Απεικονίζει τη ζωή και δράση των ανθρώπων του χωριού στους προηγούμενους αιώνες.

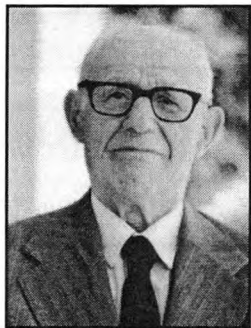
Η λειτουργία του στηρίζεται στη συμβολή όλων

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Νικόλαος Κομπορόζος

“Καλά υστερνά” εύχονταν οι παλιοί. Και δεν είχαν καθόλου άδικο, ιδίως με τη μορφή που τείνει να πάρει στις μέρες μας ο θεσμός της οικογένειας. Και ο θαλαρρός, υπέρ-αιωνόβιος,

αγαπητός, Νίκος Κομπορόζος, χάρη στη στοργή των παιδιών του και ιδιαίτερα την άοκνη φροντίδα του γιου του, Αρμάνδου, είχε τα “καλύτερα υστερνά”.

Πέθανε ήσυχά στο σπίτι του, στο χωριό, σε ηλικία 106 χρόνων στις 27 Δεκεμβρίου 2009. Κηδεύτηκε δίπλα στην αγαπημένη του γυναίκα, Ζωή, στην τελευταία κατοικία, που οι δυο τους είχαν προνοήσει να ετοιμάσουν χρόνια πριν, στο νεκροταφείο του Παλιού Μικρού Χωριού.

Η βιογραφία του Νικολάου Κομπορόζου όπως την αφηγήθηκε στα εγγόνια του:

Γεννήθηκα 6 Δεκεμβρίου του 1904 στο Μικρό Χωριό Ευρυτανίας. Εκεί έζησα μέχρι τα 13 μου και το 1917 πήγα στην Κωνσταντινούπολη και εργάστηκα σαν μπακαλόπαιδο για πέντε χρόνια. Επέστρεψα το 1922 και την επόμενη χρονιά στρατολογήθηκα στο πυροβολικό του Ελληνικού στρατού όπου και υπηρέτησα την στρατιωτική μου θητεία ως λοχίας στα Ελληνο-βουλγαρικά σύνορα για δύο χρόνια.

Μετά την στρατιωτική μου θητεία, το 1925, επέστρεψα στο Μικρό χωριό και ανέλαβα το μπακάλικο του πατέρα μου

για 13 χρόνια. Το 1931 σε ηλικία μόλις 27 χρονών παντρεύτηκα την 19χρονη τότε Ζωή Γιουρνά και αποκτήσαμε τον Ιούνιο του 1933 το πρώτο μας παιδί, τον Γιάννη. Το 1937 ήρθε και το δεύτερο παιδί, ο Αρμάνδος. Η ζωή είχε γίνει πολύ δύσκολη και τα έσοδα λιγοστά. Έτσι το 1938 μαζί με τους φίλους και συγγενείς, Δημήτριο Κυρίτση και Γιάννη Χαμπερή, φύγαμε από τον Πειραιά με καράβι, λαθρομετανάστες, για την Αμερική, όπως πολλοί νέοι συνήθιζαν εκείνο τον καιρό. Δυστυχώς στο ταξίδι φανήκαμε άτυχοι, και μπήκαμε φυλακή στις Αγροτικές φυλακές του Παναμά. Μετά από κάποιο διάστημα αφού μας άφησαν ελεύθερους, πήραμε άλλο καράβι για New York.

Μετά από 5 μήνες από την ημέρα που αναχωρήσαμε από Πειραιά και το εξοντωτικό ταξίδι με όλα τα αναπάντεχα, φτάσαμε τελικά στον προορισμό μας στο Wilmington, North Carolina. Εκεί εργάστηκα ως μάγειρας σε κάποιο εστιατόριο ενός συγγενή μου. Τα λεφτά εκείνο τον καιρό ήταν παραπάνω από καλά και έφταναν να ζω εγώ και η οικογένεια μου στην Ελλάδα, άνετα. Όμως την άνοιξη του 1946 αναγκάστηκα να επιστρέψω πίσω στην πατρίδα – στο Μικρό Χωριό – όταν άρχισε ο εμφύλιος. Λόγω της δύσκολης τότε κατάστασης αναγκαστήκαμε όλη η οικογένεια να αφήσουμε το σπίτι στο χωριό και να πάμε να ζήσουμε μαζί στην Αθήνα. Το 1948 ήρθε και το τρίτο μου παιδί, η Μαρία. Ενώ υπήρχε μεγαλύτερη ασφάλεια στη Αθήνα λόγω του πολέμου, η ανεργία της τότε εποχής με ανάγκασε να ξαναφύγω το 1949 για τον Καναδά. Εκεί έμεινα 9 μήνες και η μόνη ασχολία μου γι αυτό το διάστημα ήταν το χαρτοπαίγνιο και συγκεκριμένα, η πρέφα. Από τα κέρδη μου ζούσα την οικογένεια μου για 9 μήνες.

Εκεί πάνω στον τζόγο γνώρισα έναν βαρ-
κάρη που μου υποσχέθηκε να με περάσει
λαθραία από τον ποταμό Michigan στο
Detroit της Αμερικής.

Φτάνοντας στο Detroit, μαζί με κάποια
χρήματα που είχα ήδη μαζέψει, άνοι-
ξα το πρώτο μου εστιατόριο, το “Long
Star”. Μετά από 3 χρόνια στο Detroit,
το 1953 αποφάσισα να επιστρέψω στο
Wilmington, North Carolina, όπου βρι-
σκόντουσαν εκεί ήδη πολλοί φίλοι και
τα αδέρφια μου. Εκεί άνοιξα το δεύτερο
εστιατόριό μου το “City Market” κλασι-
κό steak house της εποχής εκείνης.
Οι δουλειές στο εστιατόριο πήγαιναν
αναπάντεχα πολύ καλά και μαζί με την
τύχη που είχα να μου δώσει το κράτος
την Αμερικανική υπηκοότητα είχα εξα-
σφαλίσει πλέον και την συνταξιοδότηση
μου εξ Αμερικής. Έτσι το 1955, μετά από
την επιτυχημένη πορεία μου στην Αμερι-
κή, επέστρεψα στην οικογένεια μου, που
ζούσε τότε στην Λαμία.

Εκεί, στην Λαμία, μη έχοντας άλλη
ενασχόληση και βάση της εμπειρίας που
είχα από την Αμερική άνοιξα ένα κέντρο
διασκέδασης, τα “Λουλούδια”. Γρήγορα
έγινε γνωστό στον κόσμο καθώς πέρασαν
γνωστά ονόματα της εποχής εκείνης, όπως
η Μαίρη Λίντα, η Μαριάννα Χατζοπούλου.
Το πάθος μου όμως για το χαρτοπαιγνί-
ο δεν με άφησε να ασχοληθώ με τις πραγμα-
ματικές απαιτήσεις του κέντρου και έτσι
μετά από 2 χρόνια, το 1957, το άφησα στον
κουνιάδο μου Τάσο και επέστρεψα εγώ
και η οικογένεια μου στο Μικρό Χωριό.
Εκεί καθίσαμε 3 χρόνια και το 1963, αγό-
ρασα ένα μεγάλο διαμέρισμα στο κέντρο
της Αθήνας, στην οδό Ιουλιανού. Το 1965
συνταξιοδοτήθηκα από την Αμερική.

Από το 1965 μέχρι το 2003 ζούσα τους
χειμερινούς μήνες μαζί με την γυναίκα μου
στην Αθήνα ενώ τους άλλους ανέβαινα στο
Μικρό Χωριό και ασχολιόμουν κυρίως με
την παραγωγή κρασιού, την καλλιέργεια
και συγκομιδή καρυδιών και γενικότερα
την συντήρηση του σπιτιού που χτίστηκε

από τους παππούδες μου το 1862.

Τον Ιούλιο του 2003, η σύντροφος της
ζωής μου επί 72 χρόνια, η Ζωή, απεβίω-
σε σε ηλικία 91 χρονών και η μόνη μου
διέξοδος ήταν πλέον να ζήσω μόνιμα τα
υπόλοιπα χρόνια της ζωής μου στο Χωριό
που γεννήθηκα και μεγάλωσα.

Αυτή τη στιγμή είμαι 105 χρονών, ο
μεγαλύτερος ίσως άνθρωπος στην Ευ-
ρυσανία, έχω 6 εγγόνια και 3 δισέγγονα,
απολαμβάνω το μεγαλείο της ζωής και
το μοιράζομαι με τους ανθρώπους που
αγαπώ.

Παναγιώτα Μούτσελου

Μετά από
λιγοήμερη θε-
ραπεία σε νοσο-
κομείο της Κα-
βάλλας για ρήξη
ανευρίσματος,
έφυγε από τη
ζωή η Παναγιώ-
τα Κωστοπού-
λου-Μούτσελου
στις 17 Μαρτίου
2010. Κηδεύτη-
κε στη Θεσσαλο-

νίκη, όπου έζησε τα περισσότερα χρόνια
της ζωής της. Ο εξαδελφός της Μένιος
Κουτσούκης την αποχαίρετσε με λίγα
λόγια αγάπης:

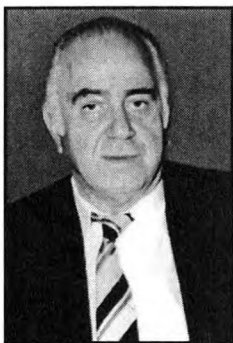
*“Αγαπημένη μας Παναγιώτα, μας ξάφ-
νιασες με τον αδόκητο θάνατό σου. Είμα-
στε όλοι συγκλονισμένοι. Δεν περιμέναμε
να μας φύγεις έτσι. Δεν φανταζόμαστε
ότι ένα περιστατικό που θεωρούσαμε ότι
θα ξεχνιόταν γρήγορα θα γινόταν μοιραίο
για σένα. Κι’ αυτό γιατί ξέραμε ότι είχες
πάντοτε τη λεβεντιά να αντιμετωπίζεις
τις αντιξοότητες της ζωής με ψυχραιμία,
αγωνιστικότητα και με χιούμορ που δεν
σου έλειπε ποτέ. Αλλά οι αρετές σου δεν
ήταν μόνο αυτές. Εμείς, στο μεγάλο σόι
μας, σε θαυμάζαμε για τη μεγάλη σου καρ-
διά, τη μόρφωση και την ευστροφία σου.
Την κατανόηση, την κοινωνικότητα και
την αγάπη με την οποία αγκάλιαζες συγ-
γενείς και πατριώτες. Αρετές που έδειξες
σ’ όλη τη ζωή, είτε ήταν οι δυσκολίες της*

Κατοχής ή αργότερα της βιοπάλης, κοντά στον αγαπημένο σου σύζυγο Σεραφείμ, που έφυγε εδώ και αρκετά χρόνια.

Μας παρηγορεί όμως το γεγονός ότι εντύχησες να δεις τα δυο σου παιδιά, τον Λουκά και τον Βαγγέλη να προκόβουν στη ζωή τους, να κάνουν οικογένεια και να χαρείς όλα τα εγγόνια σου που σε λάτρευαν. Ήταν για σένα η παρηγοριά όταν ξεπροβόδιζες απ' τη ζωή τα αδέρφια σου Ευγενία, Μαρία και Μιχάλη. Τώρα φεύγεις και συ για να πας να τους συναντήσεις. Εμείς θα διατηρήσουμε στη μνήμη μας τη λεβεντιά σου και έτσι θα σε θυμόμαστε πάντα.

Αιωνία σου η μνήμη πολυαγαπημένη μας Παναγιώτα”.

Ντίνος Μυτιλίδης

Ο Ντίνος απεβίωσε στον Πειραιά ύστερα από μακροχρόνια καρδιακή ανεπάρκεια. Πριν ένα χρόνο απεβίωσε η αγαπημένη του Φλώρα και έτσι η κατάσταση του επιδεινώθηκε.

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στον Πειραιά. Σπούδασε στο πανεπιστήμιο Αθηνών και αποφοίτησε ως χημικός. Διορίστηκε στο Υπουργείο Βιομηχανίας και εργάστηκε στις διάφορες υπηρεσίες του μέχρι τη συνταξιοδότησή του. Ήταν εργατικός και για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα δίδασκε στη νυκτερινή σχολή στον Πειραιά.

Ο Ντίνος ήταν γιος του Γιάννη Μυτιλίδη και της Μαργίτσας, το γένος Κεράνη. Παντρεύτηκε τη Φλώρα Πλατή και απέκτησαν το γιο τους Γιάννη.

Ήταν από τα πρώτα μέλη της Αδελφότητας και από μικρός ερχόταν στο χωριό μας με τους γονείς του και τις αδελφές του Ασπασία και Φωφώ. Αγαπούσε το χωριό

μας και όταν αργότερα έκανε τη δική του οικογένεια ερχόταν και περνούσε την άδειά του στο χωριό.

Τα τελευταία χρόνια του απαγόρευσαν οι γιατροί να έρχεται στο χωριό γιατί το υψόμετρο τον πείραζε στην υγεία του. Πάντα όμως ενδιαφερόταν να μαθαίνει νέα του, τα οποία μάθαινε από τα Μικροχωρικά Γράμματα.

Ο Ντίνος κηδεύτηκε και ενταφιάστηκε στο κοιμητήριο της Μητρόπολης Πειραιώς στο Σχιστό. Φίλοι και συγγενείς τον συνόδευσαν στην τελευταία του κατοικία την 1^η Δεκεμβρίου του 2009.

Θ. Κ.

Ελένη Πλάκα-Σταμούλη

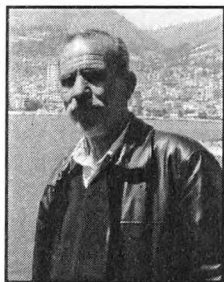
Η δευτερότοκη κόρη του Παντελή και της Χαρίκλειας Πλάκα, η Ελένη Σταμούλη, έφυγε μετά από σύντομη νοσηλεία της στις 12 Ιανουαρίου 2010. Παντρεμένη με τον Κώστα Σταμούλη, τεχνικό των ναυπηγείων Σκαραμαγκά, δημιούργησε μια ωραία οικογένεια από δυο αγόρια και ένα κορίτσι, όλα αποκατεστημένα. Χάρηκε τα εγγόνια της και έσβησε μέσα στην αγκαλιά τους. Κοντά της στάθηκε και η αδελφή της Κατερίνα μαζί με την οικογένειά της.

Δύσκολη η νεανική ζωή της Ελένης στο χωριό. Πρώτα έχασε την αδελφή της Φωτεινή. Μετά, τα αδέρφια της, Σπύρος και Παρασκευή, σκοτώθηκαν στον Εμφύλιο πόλεμο, ενώ ο αδελφός της Παναγιώτης χάθηκε αργότερα σε ατύχημα στη θάλασσα Στυλίδας. Ο τρίτος αδελφός της Ανδρέας ζει με την οικογένειά του στην Αμερική.

Δημήτριος Ευαγ. Αντωνόπουλος

Στην Ηγουμενίτσα, όπου ζούσε με την οικογένειά του, απεβίωσε στις 27 Ιανουαρίου 2009, σε ηλικία 65 ετών ο Δημήτριος Αντωνόπουλος.

Ήταν γιος του συγχωριανού μας Ευ-

ἀγγελου Κ. Αντωνόπουλου. Από νωρίς μπήκε στη βιοπάλη, εργάστηκε σκληρά και κατάφερε να γίνει ένας επιτυχημένος επιχειρηματίας αλλά και ένα σεβαστό πρόσωπο στην

κοινωνία της Ηγουμενίτσας. Τα δύο παιδιά του, ο Ευάγγελος και η Αργυρώ, συνεχίζουν αντάξια το έργο του.

Η θεία του, Μαριάνθη Μακρή, και η οικογένειά της απευθύνουν θερμά συλλυπητήρια προς την οικογένειά του και καταθέτουν το ποσό των 100 ευρώ στη μνήμη του ανεψιού τους για το Μουσείο του χωριού μας.

Θανάσης Δουλαβέρης

Κλεισμένος στον εαυτό του από τότε που αποφυλακίστηκε, ο Θανάσης Δουλαβέρης έφυγε από τον κόσμο τον περασμένο Δεκέμβριο. Κανείς δεν μπόρεσε να πιστέψει ότι ο ήσυχος, σχεδόν αμίλητος αυτός άνθρωπος, διέπραξε ένα ανθρωποκτόνο έγκλημα. Μονολογώντας έλεγε ότι δεν φταίει αυτός. Ας τον αναπαύσει και ας τον κρίνει ο Θεός, που γνωρίζει τα πεπραγμένα του καθενός μας.

Βασιλική Ντελή

Στις 28 Φεβρουαρίου, πλήρης ημερών έφυγε από τη ζωή η Βασιλική Ντελή, το γένος Σκορδά από το Δερμάτι. Μετά το θάνατο του συζύγου της Μικροχωρίτη,

Δημητρίου Ντελή, ζούσε με τα παιδιά της στη Θεσσαλονίκη, στη θαλπωρή των

οποίων πέθανε.

Ήταν πρόσχαρη και γελαστή γυναίκα, που αγαπούσε το χωριό και δεν παρέλειπε να το επισκέπτεται κάθε καλοκαίρι. Με ενδιαφέρον διάβαζε τα Μικροχωρίτικα Γράμματα και μάλιστα είχε ζητήσει από την κόρη της να μην ξεχάσει να στείλει τη φωτογραφία της για να αναγγελθεί στο περιοδικό ο θάνατός της, σαν ερχόταν η μοιραία στιγμή.

Μιχάλης Μουχρίτσας

Ο Μιχάλης Μουχρίτσας, γέννημα θρέμμα του Μικρού Χωριού, πέθανε στον μακρινό Καναδά στις αρχές Μαρτίου τ.έ. Οι παλιοί θυμούνται τον πανύψηλο Μιχάλη ως νεαρό τσαγγάρι μαζί με τον γαμπρό του Γ. Πατσιό στο ισόγειο του σπιτιού του, δίπλα στη βρύση και το χασάπικο του Φίλιππα Μανίκα, απέναντι από το ιστορικό “πολυκατάστημα” Κομπορόζου.

Στην Εθνική Αντίσταση ο Μιχάλης βρέθηκε ανάμεσα στους πρώτους αντάρτες του ΕΛΑΣ με το ψευδώνυμο “Κατσαντώνης” μαζί με τους μαυροσκούφηδες του Άρη Βελουχιώτη.

Μετά τα βάσανα του εμφυλίου πολέμου, στη δεκαετία του '50, ο Μιχάλης μαζί με την Μικροχωρίτσα γυναίκα του Μαργαρώ (Δημοπούλου) μετανάστευσαν στον Καναδά, όπου έζησαν με τα παιδιά τους ως τα τελευταία τους. Και οι δυο τους ήθελαν να αναπαυτούν στη γενέτειρά τους. Τα παιδιά τους σεβάστηκαν αυτή τους την επιθυμία και τώρα αναπαύονται και οι δύο στα χώματα του αγαπημένου τους χωριού.

Φωτεινή Κατσίνη

Λίγοι θα θυμούνται ίσως τη Φωτεινή Κατσίνη, που με την οικογένειά της πριν χρόνια είχε εγκατασταθεί στο χωριό μας, στη θέση “βρωμόβρυση”, μετά τον ελεναπατρισμό τους από την Πολωνία. Μετά

τον θάνατο του άντρα της, σε προχωρημένη ηλικία, την πρόσεχαν τα παιδιά της. Η συμπαθής μητέρα και γιαγιά άφησε την τελευταία της πνοή στο γηροκομείο Καρπενησίου σε ηλικία 94 ετών. Κηδεύτηκε στο νεκροταφείο του Παλιού Μικρού Χωριού στις 19 Μαρτίου τ.έ.

Αναστάσιος Πάλλας

Σε ηλικία μόλις 59 ετών, ο Τάσος Πάλλας, σύζυγος της Σπυριδούλας Κατσιγιάννη από το χωριό μας, έφυγε ξαφνικά από τη ζωή στις 20 Μαρτίου 2010.

Συνταξιούχος αστυνομικός, αγαπούσε το χωριό μας και το επισκεπτόταν κάθε καλοκαίρι. Μια επιπλοκή σε δερματική πάθηση ήταν γραφτό να επιφέρει το μοιραίο.

Στο νεκροταφείο Αργυρουπόλεως Αθηνών πλήθος συγγενών, φίλων και συναδέλφων ήλθαν να πουν το τελευταίο αντίο στον Τάσο και να σφιξουν το χέρι στη μητέρα του, την αγαπημένη του σύντροφο, τα δυο του παιδιά και τα αδέρφια του.

Αικατερίνη Χριστοδουλιά

Οι παλιοί Μικροχωρίτες τη θυμόμαστε ως κόρη της Κωσταριστείδενας να κατεβαίνει από τον άλλοτε πάνω μαχαλά του χωριού πρόσχαρη με ορθή κορμοστασιά. Είδε το πατρικό της σπίτι

να γίνεται συντρίμια με την κατολίπισηση. Μαζί με τον άνδρα της και τα δυο παιδιά της έφτιαξε και πάλι το σπιτικό τους στο νέο χωριό.

Τα παιδιά της αποκαταστάθηκαν, ένα στη Λαμία και το άλλο στη Θεσσαλονίκη.

Εκείνη, μετά το θάνατο του άντρα της, συνέχισε να ζει στο χωριό. Τελευταία ζούσε με τα παιδιά της όπου και άφησε την τελευταία της πνοή μέσα στη θαλπωρή και την αγάπη που της πρόσφεραν αφειδώλιστα.

Πέθανε στη Θεσσαλονίκη και κηδεύτηκε στις αρχές Μαρτίου στα χώματα του χωριού που τόσο αγαπούσε.

Κατίνα Αντωνίου

Κόρη του Χρήστου Ζωγράφου και της Ευφροσύνης, το γένος Καρδάρá, γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Μικρό Χωριό, μαζί με τα μικρότερα αδέρφια της Βιργινία, Μαριάνθη και

Παναγιώτη.

Στη Θεσσαλονίκη, όπου μετακινήθηκε η οικογένειά της στον μεσοπόλεμο, παντρεύτηκε τον Γιώργο Αντωνίου και απέκτησαν τρία παιδιά, τη Νίκη Αλ. Κουτσούκη, τη Ρίτα Γ. Λεονταρίδη, που ζουν στην Αμερική και το Χρήστο, Λυκειάρχη Θεολόγο, που ζει οικογενειακώς στη Θεσσαλονίκη.

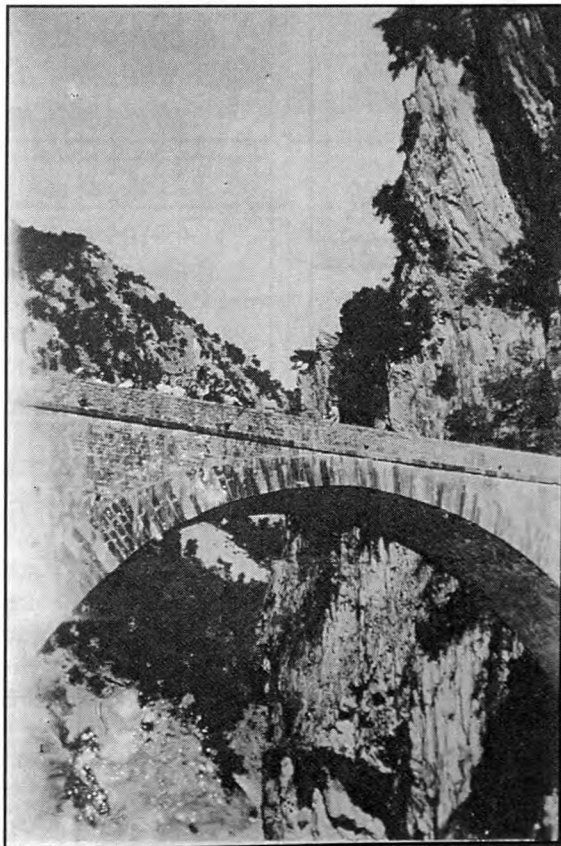
Υπήρξε άξια σύζυγος και μητέρα, αγαπητή απ' όλους, ιδιαίτερα απ' τη Μικροχωρίτικη παροικία της Θεσσαλονίκης. Ευτύχησε να απολαύσει πολλά εγγόνια αλλά και δισέγγονα, που την υπεραγαπούσαν. Έφυγε πλήρης ημερών στις 27 Μαρτίου 2010.

Βαγγέλης Σάρρας

Όλοι στο χωριό θυμόμαστε τον γελαστό, ήσυχο Βαγγέλη που ζούσε με τον αδελφό του Ηλία και την οικογένειά του. Τα τελευταία χρόνια, ζούσε στο Γηροκομείο

Καρπενησίου, κάτω από το άγρυπνο βλέμμα και τις φροντίδες του αδελφού του. Λόγω εγκεφαλικού επεισοδίου χρειάστηκε να θεραπευτεί στο νοσοκομείο, όπου και άφησε την τελευταία του πνοή στις αρχές Απριλίου.

Η κηδεία του έγινε στην Αντράνοβα, τη γενέτειρα της αγαπημένης του νύφης Αγορίτσας, η οποία, μαζί με τον άντρα της Ηλία Σάρρα, περιέθαλπαν το Βαγγέλη με στοργή και αγάπη σ' όλη του τη ζωή.

*Μικροχωρίτικη παρέα στα «Διπόταμα»,
πάνω στην παλιά γέφυρα,
καθ' οδό προς το μοναστήρι του Κρουσού.*

Κομμώσεις

Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές

"ΚΙΚΗ"

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραϊσκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ταβέρνα - Φηστάριά

"Ο Χρήστος"

Ε. Χρήστου Βαστάκη
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41454 • Κιν.: 6974989615

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ
ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο
Τηλέφωνο: 22370 22011

Ξυλόγλυπτα

Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες σπάνιας ομορφιάς

Έκθεση - Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό "Το Τζάκι"
Τηλ. 22370 41318

ΞΥΛΙΝΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση - Διάθεση:
Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

Απειριέ

Ζωγραφική - Εικόνες
Στέλλα Γιαννακοπούλου

Ερεχθείου 37, Ακρόπολη - Αθήνα
Τηλ. 6977179703 (Μόνο γραπτά μηνύματα)
210-9226348

Εστιατόριο - Ψησταριά

"Ο Παράδεισος"

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421
Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΗΘΕ

Computer Expert Co.

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα
Τηλ./Fax: 210 2230673
Θεσ/νίατη: 2310 20 20 89
Κιν. 6936 96 88 50
« 6932 46 23 32
E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D

SD - Solid Designer - 3D

E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

CAD/CAM/EEE
COMPANY

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Δ/ση: Πόπη Μπακατσιά
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41570-6, Fax: 22370 41577
Web: www.countryclub.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/ση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλαιό Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586
Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ψησταριά – Εστιατόριο

Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41257/ 41103

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσινιά
Παλαιό Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111
Κιν. 6974 114182
Web: www.merses.gr
E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

Iβίσκος Studios

Δ/ση: Σωτήρης Ζήσιμος
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41515, Fax: 22370 41315
Κιν. 6972 555638
Web: www.iviskos.gr E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41318/41465,
Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41236/ 41433

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα – Λαμία – Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο – Καρπενήσι
Δ/ση: Μαρία Π. Σκρεπετού

Κηφισού 91β 8, Αθήνα
Τηλ. 210 3454825 – 3452186
Fax: 210 3452186

ΕΠΛΟΥΡΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ

ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κιν: 6972 79 12 81

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ
ΔΙΠΛΩΜ. ΔΙΤ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΑΔ ΚΟΡΑΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ. 6972848406
210-7622751

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
Τηλ 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
Τηλ 22370 25.932

Πωλήσεις
Εκτιμήσεις
Δάναια
Ενοικιάσεις
Οικόπεδα
Ανταποδοχές

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant

Αιμιλία Κουφαλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
Τηλ.: 02350 23261,
80901, 80902

Penguin
Elite

Γίανος Τσιμπογιάννης

- Διαφημιακά Δώρα Επιχειρήσεων
- Εκτυπώσεις Offset
- Μεταξοτυπίες
- Μηχανογραφικά Έγγραφα
- Ψηφιακά

Ερμούδου 75 • 105 53 Αθήνα
Τηλ.: 210.3226.222 - 210.3214.815
Fax: 210.3214.815
Κιν.: 6944.550940

Αθανάσιος Π. Λιαροκάκης
Διακοσμητής

Interior Designer

**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων**

Καραολή 21, Αθήνα • Τ.κ. 30100
Τηλ.: 0641 – 33233, (06 fax) – 24522
Κιν: 0932831607, E-mail:
athana@athnet.gr

MODERN SUN-SHADING SYSTEMS
SOLAR tech

Ioannis Zorbalas

ZORBALAS S.A.
34 Glyssi Str., 117 44
Athens - Greece

tel: +30 210 901 3344 5
fax: +30 210 901 3294
e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ
ΒΙΣΚΑΛΙΑΤΗΝ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΝ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ (+30)2109926423 (+30)6936599467
e-mail: ventouris@hol.gr

**Τεχνικές εργολαβίες – πέτρινες
κατασκευές**
ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ
Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

**ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ**

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

☎ 6610846 • 6048695 • 0972 136979

Διεύθυνση: Χρήστος & Ρούλα
Κουφαλιώτη
Τηλ.: 26920 23357
www.grandchalet_ms.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού	1	• Νεοελληνική Μπουρζουαζία	31
• Περασμένα αλλά όχι ξεχασμένα	3	• Διαδρομές στην Ευρυτανία	33
• Πασχαλιά στο χωριό	7	• Η κεντητή ποδιά (από την ελληνική παράδοση)	35
• Τα αυγά του Πάσχα	9	• Οι Μικροχωρίτες της διασποράς μάς γράφουν	37
• Το δημοτικό σχολείο 50 χρόνια πριν	11	• Δερμάτι, το χωριό της απότομης βουνοπλαγιάς	39
• Νέα από το χωριό και το Δήμο Ποταμιάς	12	• Ζακυνθinoί Κεφαλλονίτες	41
• Από το χώρο της Ευρυτανίας και της Ρούμελης	16	• Πήρα το στρατί πήρα το μονοπάτι	42
• Τιμή στο Μιχάλη Σταφυλά	19	• Κίνηση Ευρυτανικών Συλλόγων	43
• 2010: Έτος Ζαχαρία Παπαντωνίου ...	20	• Έρωτος και Ρέντη Γωνία	45
• Μικροχωρίτες σε δρώμενα την εποχή του Αλή Πασά	24	• Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις	48
• 28 Οκτωβρίου 2010: 70η Επέτειος του "ΟΧΙ"	28	• Βιβλιοπαρουσιάσεις	51
• Ο Χρυσούς Αιών της Αθηναϊκής Δημοκρατίας	30	• Αυτοί που δεν μας ξεχνούν	53
		• Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν ..	56

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

 Edexcel
International

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν
Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

ΚΑΙ

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr

www.plakas.gr